

Vääräjoen tuuli- ja aurinkovoimahanke (Sievi) ja 400 kilovoltin voimajohto, Metsähallitus kiinteistökehitys

Yhteysviranomaisena toimiva Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus lähetti lausuntopyynnöt seuraaville tahoille YVA-ohjelman kuulemisvaiheessa:

BirdLife Keski-Pohjanmaa ry, Cinia Group Oy, Digita O, DNA Oy, Edzcom, Elenia, Energiavirasto, Fingrid Oyj, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Haapajärven-Reisjärven riistanhoitoyhdistys, Halsuan kunta, Halsuan riistanhoitoyhdistys ry, Herrfors Oy, Ilmatieteen laitos, Jokilaaksojen kelkkailijat ry, Kannuksen kaupunki, Keski-Pohjanmaan liitto, Keski-Pohjanmaan pelastuslaitos, Keski-Pohjanmaan luonto ry, Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry, Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto, Kiiskilammin metsästysyhdistys ry, Kiiskilän kyläyhdistys, K. H. Renlundin museo, Lestijokiseudun Ympäristö ry, Lestijärven kunta, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic, Luonnonvarakeskus Luke, Maasydämen Matkailu Oy, Metsähallitus, Pohjanmaan-Kainuun luontopalvelut, Metsänhoitoyhdistys Keskipohja, MTK Keski-Pohjanmaa, MTK Pohjois-Suomi ry, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Pohjanmaan museo, Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos Pohde, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Puolustusvoimat, Reisjärven kunta, Reisjärven Kangaskylän Maaseutuseura ry, Sievin kunta, Sievin Metsästysseura ry, Sievin Riistanhoitoyhdistys ry, Suomen Erillisverkot, Suomen Jousimetsästäjien Liitto ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry, Suomen metsäkeskus, Suomen Riistakeskus, STUK Säteilyturvakeskus, Telia Finland Oyj, Toholammin kunta, Toholammin riistanhoitoyhdistys ja Väylävirasto.

Tästä yhteysviranomaisen koostamasta yhteenvedosta on tietosuojasivistä poistettu yksityishenkilöiden nimet ja muut yksityiselämää koskevat tiedot, kuvat ja kuvat, tarkemmat kiinteistö-, kartta-, ja yhteystiedot, tietyt suojeltavia lajeja koskevat tarkat tiedot sekä lausuntojen johdantotekstit, joissa on referoitu nähtävillä ollutta arviointiohjelmaa ja lausuntopyyntöä.

Alkuperäiset versiot lausunnoista ja mielipiteistä mahdollisine liitteineen on toimitettu hankkeesta vastaavan käyttöön.

Lausunnot on esitetty alla lausunnonantajan mukaan aakkosjärjestyksessä ja nimettömät mielipiteet satunnaisessa järjestyksessä.

Lausunnot ja mielipiteet

Cinia Oy

Cinia Oy:llä ei ole tällä hetkellä radiotaajuuksia käyttäviä tai kaapeleihin perustuvia viestiverkkoja Sievissä sijaitsevan Vääräjoen tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-ohjelman suunnittelualueella.

POPELY/2497/2023

30.11.2023

Toteutuessaan tuulivoimapuistohankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Emme ole hanketta vastaan, pyydämme kuitenkin huomioimaan Cinian teleliikenteelle aiheutuvat haitat.

Cinia Oy:llä ei ole muuta lausuttavaa edellä mainittuihin tuulivoimapuistohankkeeseen.

Digita Oy

Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.

Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan.

Antenni-tv lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa.

Antennitelevision vastaanotto-ongelmien syntyminen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.

Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämishetkellä:

- hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja
- tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleiseminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.

Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

30.11.2023

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetysaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan.

Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupa-vaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapaistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeätä, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Elenia Verkko Oyj

Elenia Verkko Oyj:llä ei ole huomautettavaa Vääräjoen tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Erä-Korpinen

Omistamme 2000-luvun alkupuolella Metsähallitukselta ostamamme ns. kämppäkiinteistön Saarivesi-nimisen järven eteläkärjessä Saarivesi rno:xxxx. Ostaessamme ko. paikan meillä oli heti tarkoitus jatkaa siellä metsästys-, kalastus -,luontomatkailu ja lomamökki vuokraustoimintaa ja niin olemme myös toimineet. Omaan käyttöön sitä emme edes suunnitelleet vaan se liitettiin vuokrasopimuksella Erä-Korpisen/Sakari Muuttolan jo aikaisemmin aloittamaan samanlaiseen toimintaan. Paikkaa on sitten pikkuhiljaa kehitetty ja kunnostettu rakentamalla sinne lisää mm. saunatupa ja grillitupa rakennukset ja ns. maalaituri ja siihen uimapaikka. Nykyisin Erä-Korpisen hallinnassa on 4 mökkiä ja 1

30.11.2023

uokrattava huoneisto. Lisäksi toiminnassamme on perheyhtiön omistama lomakiinteistö Reisjärven susisaarella (Susisaaren Loma Ay).

Kyseinen lomakiinteistö Saarivesi on yllättävän suosittu luonnonrauhasta pitävien lomapaikkana ja erityisesti pienriistaa metsästävien henkilöiden keskuudessa, tähän on edelleen tietty ihmisryhmä olemassa joka asettaa luonnonrauhan etusijalle vaikka kohteessa ei olekaan kaikkea nykyaikaan liittyvää toimintamahdollisuutta (juokseva vesi, sisä wc, normaali sähkö). Sähkö on ehkä se tarpeellisin jolla mahdollistettaisiin paljon muita asioita. Sitä asiaa korvataan osittain pienellä polttomoottori generaattorilla ja jääkaapi toimii kaasulla joka on tarpeellinen varsinkin kesäaikana.

Jonkinlaisen "rauhan säilymistä ajatellen kohteessamme " olemme asiaa pohtineet että mahdollisten "tuulimyllyjen" sijoittaminen alueelle pitäisi olla niin että minimi etäisyys olisi vähintään 2,0 kilometriä (2000 m) myllystä tontin lähimpään rajaan myllyn tornista mitattuna. On päivän selvää että kun asiakas/lomalainen haluaa nimenomaan luonnonrauhaan pääsyä ei hän varmastikaan hyväksy mitään voimakasta myllyn huminaa/välkettä ym. häiriötekijää sinne seurakseen. Täysin epäselvä on vielä sellainen tekijä mitä vaikutusta tuulipuistolla on alueen riistakantoihin. Kuitenkin olen useamman asiakkaan kanssa käynyt keskusteluja vastaavista tapauksista kun he ovat käyneet metsästävässä alueella esim. Sotkamossa. Ainakin kanalintukannat ovat romahtaneet heidän näkemyksen mukaan, se tietysti on epäselvää onko ilmiö jatkuva vai elpyykö ja tottuuko linnut uuteen ympäristöön. Tällainen tekijä todennäköisesti aiheuttaa sen että kyseinen paikka menettäisi merkityksensä ja olisi ajanmittaan täysin arvoton yritystoiminnassa joten tulemme vastustamaan vähintäänkin lähemmäksi kuin 2,0 km:n etäisyyttä tuulimyllyjen sijoittamista. Tämä asia riippuu siitä pääsemmekö metsähallituksen kanssa mahdolliseen sopimukseen paikan lunastamisesta/vaihdosta tai muusta ratkaisusta jossa voi olla erilaisia vaihtoehtoja.

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

Vesienhoito ja vesistöt

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus kommentoi hanketta niiltä osin kuin se sijoittuu Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueelle. Osa hankealueesta sijoittuu Sarkojan ja Kiviojan vesimuodostumien valuma-alueille, jotka kuuluvat Lestijoen päävesistöalueeseen, joka puolestaan kuuluu Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueeseen. Lisäksi sähkönsiirtoreiteistä osia sijoittuu Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueelle.

Sarkojan kalasto ilmentää erinomaista tilaa. Purossa esiintyy meritaimenta, jota tosin vahvistetaan istutuksin. Sarkoja on siis monimuotoisuuden kannalta tärkeä vesistö. Kiintoaineen pääsy puroon tulisi estää, jotta voidaan turvata taimenen mädin kehittyminen. Kuormitusta kaiken kaikkiaan tulisi vähentää.

Sarkoja ja Kivioja laskevat Lestijokeen. Lestijoen eläjäerittäin uhanalainen meritaimen. Jokeen nousee kudulle myös vaellussiika ja nahkiainen. Lestijoki on suojeltu koskiensuojelulain nojalla ja se kuuluu erityistä suojelua vaativien vesistöjen suojeluohjelmaan (UNESCO: n hyväksymä Project Aqua -kohde). Lestijoki kuuluu Natura 2000 -verkkoon. Lestijoen valintaperusteena suojeluohjelmaan ovat mm. luontodirektiivin liitteen

POPELY/2497/2023

30.11.2023

I luontotyyppit; Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit, vuorten alapuoliset tasankojoet, joissa on Ranunculion fluitantis ja Callitriche-Batrachium-kasvillisuutta, ja jokisuistot sekä seuraavat luontodirektiivin liitteen II lajit; saukko ja nahkiainen sekä Lestijoella säännöllisesti esiintyvät muuttolinnut, metsähänhi ja koskikara. Lisäksi Natura 2000 - tietolomakkeessa on mainittu muita tärkeitä kasvi- ja eläinlajeja. Lestijoen luontoarvot edellyttävät erityisesti alueen kiintoainekuormituksen vähentämistä koko vesistöalueella. Lestijoen yläosa on arvokkaimpia ja luonnontilaisimpia jokia koko Pohjanmaalla. Joki on varsin luonnontilainen ja sinne Lestijärvestä laskeva vesi on hyvänlaatuista. Lestijärvi tasaa vedenlaatua ja virtaamia, minkä vuoksi alapuolisen Lestijoen vesi on varsin kirkasta.

Ennalta arvioiden tuuli- ja aurinkovoimahankkeen suurimmat vesistövaikutukset aiheutuvat teiden, näihin liittyvien ojien rakentamisesta tai/ja parantamisesta. Jos aurinkovoimaloiden kohdalla tarvitaan kuivatusta/ojitusta, myös tätä kautta tulee vesistövaikutuksia. Tietyt samoin kuin muut kaivutyöt ja rakenteisiin liittyvät kaivu- ja kuivatustyöt saattavat aiheuttaa eroosiota (kiintoaine ja ravinteet) sekä pohjavesien pinnan laskua. Myös uomien ylityksiin liittyvä rakentaminen sisältää riskin kuormituksen lisääntymisestä. Kiintoaineen kulkeutuminen vesistöihin aiheuttaa peittymistä, liettymistä ja rehevöitymistä, millä on haitallinen vaikutus vesistöjen veden laatuun ja ekologiseen tilaan. Lisäksi tierrummut voivat aiheuttaa esteellisyyttä vesieliöstön liikkumiselle.

Toinen uhka aiheutuu ojitusten aiheuttamista hydrologisista muutoksista ja pohjavesien laskusta. Nämä voivat vaikuttaa uomissa virtaavan veden määriin. Uomassa virtaavan veden määrän suurin vaikutus on sillä, jos veden määrä kriittisinä alivirtaamakausina laskee. Pohjavedenpinnanlasku aiheuttaa maaperän hapettumista aikaisempaa syvemmältä, joka happamilla sulfaattimailla saa aikaan happamia ja metallipitoisia valumavesiä. Pohjaveden lasku turvemilla lisää myös turpeen hajoamista, mistä puolestaan seuraa ravinteiden ja orgaanisen aineksen huuhtoutumista valumavesiin. Ojitusten vaikutukset voivat siten näkyä vuosikymmeniä.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa tulee arvioida hankkeen vaikutuksia hankealueen ja sähkönsiirtoreittien lähimpien alapuolisten vesimuodostumien ekologiseen tilaan. Vaikutukset pienvesiin tulee myös arvioida. Aineistoon tulisi kerätä kaikki vesistöiksi luokiteltavat uomat (valuma-alue yli 10 km²) ja niihin kohdistuvia vaikutuksia tulisi arvioida.

Arviointiselostuksessa tulee sähkönsiirtoreittien osalta arvioida happamien sulfaattimaiden esiintyminen ja mahdolliset vaikutukset pintavesiin. Lisäksi tulee esittää toimet happamien sulfaattimaiden aiheuttamien haittojen minimoimiseksi, jos happamien sulfaattimaiden esiintyminen on todennäköistä.

Arviointiselostuksessa tulee esittää alustavat huoltotiereitit ja arvioida niiden rakentamisen vaatimia mahdollisia kuivatustarpeita sekä niiden mahdollisia vaikutuksia alueen ja alapuolisten valuma-alueiden hydrologiaan. Arviointiselostuksessa tulee esittää kartta sellaisessa mittakaavassa, että siitä pystytään helposti havaitsemaan alueella jo tehdyt ojitukset, huoltoreittien sijainti ja voimalapaikat (tuuli- ja aurinkovoimalat) ja mille valuma-alueelle voimalat ja huoltotiet sijoittuvat. Kaiken kaikkiaan hankkeessa tulee ottaa huomioon mahdolliset vesistövaikutukset, myös välilliset, ja pyrkiä vähentämään vesistövaikutuksia.

30.11.2023

Hankealue on nykyisellään voimakkaasti ojitettua. Uusien tienvarsojien, tienparannuksen ml. uomien ylitysten yhteydessä olisikin mahdollista parantaa myös alueen vesien-suojelua kokonaisuudessaan. Kunnostustoimenpiteillä voitaisiin myös osaltaan kompensoida hankkeen vaatimien rakennustöiden haitallisia vaikutuksia.

Pohjaveden suojele

Arviointiohjelman mukaan hankkeen vaikutuksia maa- ja kallioperään sekä pohjavesiin arvioidaan olemassa olevan aineiston perusteella ja nykytilanteen tiedot päivitetään arviointiselostukseen. Pohjavesivaikutusten osalta arvioinnissa on tarkoitus huomioida erityisesti vaikutukset Syrinharjun pohjavesialueelle, jonka sähkönsiirron reittivaihtoehto SVE3 ylittää. Myös mahdolliset lähteet ja talousvesikaivot selvitetään reittien alueilta muutaman sadan metrin etäisyydelle.

Arviointiohjelmassa on oikeat ja riittävän laajat tiedot hankealueen lähellä sijaitsevista pohjavesialueista ja geologisista suojelukohteista. ELY-keskus katsoo, että esitetyt arviointimenetelmät Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimialueelle ulottuvista pohjavesivaikutuksista ovat riittäviä. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE1 ei sijoitu Eskolanharjun pohjavesialueelle. Harju kuitenkin jatkuu itäpuolella Hanhinevan peltoalueella peitteisenä, sillä tutkimuksissa Eskolan ja Markkulan pohjavesialueiden välisellä alueella havaittiin karkearakeisia (hiekkasora) maalajeja hienojen (savi/siltti) maalajikerrosten alapuolella (Geologian tutkimuskeskus ja Kannuksen vesiosuuskunta 2014–2015, raportti: https://tupa.gtk.fi/raportti/arkisto/107_2015.pdf). Tarkempia tutkimuksia harjun jatkumisesta ja vedenhankinnan kannalta parhaan pisteen etsimisestä ei ole tehty. Nykyisen tiedon valossa sähkönsiirtoreitti SVE2 olisi pohjaveden suojelun kannalta paras vaihtoehto, koska sille ei sijoitu pohjavesialueita tai niiden mahdollisia jatkeita.

Alueidenkäyttö

Eri tuulivoima- ja sähkönsiirtohankkeiden vaihtoehtoissa muodostuu yhdessä tilanteista, jotka voivat tarkoittaa useiden voimajohtojen sijoittumista samaan johtokäytävään. Johtokäytävien kokonaisleveydet voivat kasvaa tällöin jopa yli 200 metriin. Johtoaukeisiin ja niihin

kohdistuvien selvitysten maantieteellinen laajuus ja kokonaisvaikutusten arviointi vaatii huolellisuutta, ja yhteistyötä eri hanketoimijoiden välillä. Tämän hankkeen osalta em. korostuu voimajohtolinjauksessa SVE3 ja siihen liittyvien yhteisvaikutusten huolellisessa tarkastelussa. Arviointiohjelmassa on selkeästi esitetty voimajohtoratkaisut eri yhteisväleille. Ohjelmasta ei kuitenkaan täysin ilmene, kuinka ja minne sijoittuu 400 kV ilmajohto varsinaisen tuulivoima-alueen sisällä.

Sähkönsiirtovaihtoehdossa SVE2 voimajohtot on tarkoitus vetää maakaapelina Lestijokilaakson valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen läpi. ELY-keskus pitää hyvänä, että kyseistä toteutustapaa suunnitellaan, vaikutuksia arvioidaan ja samalla saadaan vertailutietoa vaikutuksista.

Arviointiohjelmasta ei maakaapeloinnin osalta käy täysin ilmi, kuinka maakaapelointi on tarkoitus toteuttaa ilmajohtojen siirtyessä maan alle. Vaatiiko siirtymä esimerkiksi sähköasemia tai muita rakenteita ja niiden aitaamista. Kuvausta toteutustavasta sen eri vaiheissa tulee täydentää. Lisäksi ottaen huomioon mahdollisten rakenteiden sijoittuminen valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle ja/tai sen välittömään läheisyyteen, tulee arviointiselostuksessa näiden rakenteiden sijoittumisen ja ulkoisten tekijöiden osalta

POPELY/2497/2023

30.11.2023

arvioitavaksi vaikutukset mm. erityisesti valtakunnallisesti arvokkaaseen maisemaan, ympäristöön ja muuhun maankäyttöön. Tarvittaessa maisema-analyysissä tulisi havainnekuvin esittää em. huomioiden maakaapeloinnin ja sen mahdollisten rakenteiden kokonaisvaikutukset maisemakuvaan. Lisäksi olisi hyvä kuvata mahdolliset vaikutuksia lieventävät toimenpiteet, kuten esimerkiksi rakennuksia ja rakenteita koskevat ohjeet.

Keski-Pohjanmaan maakuntakaavoituksen osalta tulee tarkistaa puuttuvat kaavamääräykset eri sähkönsiirtovaihtoehtojen osalta. Puutteina mm. ge arvokas harjualue, mv-3 matkailunvetovoima-alue ja mineraalivarantojen alue. Toholammilla, Lestijokilaakson osayleiskaava-alueella sähkönsiirto sijoittuu myös tulvavaara-alueelle. Riippuen valitusta sähkönsiirtotavasta, voisi olla hyvä kuvata ja arvioida voiko tulvilla olla vaikutusta maakaapelointiin esimerkiksi ko. alueella. Ajantasainen suunnittelutilanne tulee varmistaa kunnasta tai maakunnan liitosta.

Vääräjoen hankkeen läheisyyteen sijoittuvien muiden tuulivoimahankkeiden osalta hankealueille sijoittuu maksimitilanteessa yhteensä yli 130 tuulivoimalaa. Hankkeen kannalta merkitykselliseksi nousee lähihankkeiden kanssa muodostuvien yhteisvaikutusten kattava havainnollistaminen ja vaikutusten arviointi maiseman ja maankäytön sekä välkkeen ja melun vaikutusten kannalta. Maisemaselvitysten ja havainnekuvin osalta tulisi laatia myös yökuvat.

Muilta arviointiohjelmassa esitetyiltä osin ELY-keskus yhtyy hanketoimijan näkemukseen hankkeen merkittävistä vaikutuksista, ja että maankäytön vaikutusten näkökulmasta ohjelmassa on esitetty arvioitavaksi maankäytön näkökulmasta relevantit seikat.

Liikenne

Kartan perusteella Keski-Pohjanmaan puolella sähkönsiirtovaihtoehto SVE1 vaikuttaisi risteävän valtatie 28 ja yhdystien 18132 kanssa, SVE2 yhdysteiden 18173, 7593, seututien 775 ja kantatien 63 kanssa sekä SVE3 seututien 775 kanssa. SVE2 kulkee Toholammilla Lestijokilaakson osayleiskaava-alueen läpi maakaapelina (n. 3,6 km matkalla) maantien varressa (yhdystiet 7593 ja 18171).

Liikenteellisten vaikutusten arviointi vaikuttaa riittävältä tässä vaiheessa. Hankkeessa tehdään liikenteellinen saavutettavuus selvitys, jonka tulokset esitetään selostusvaiheessa. Sähkönsiirron osalta tulee noudattaa Väyläviraston Määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Sähkönsiirrossa tulisi pyrkiä mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään olemassa olevia voimalinjoja sekä johtokäytäviä. Uudet sähkönsiirtoyhteydet saattavat hankaloittaa maantieverkon kehittämistä tulevaisuudessa. ELY-keskus näkee positiivisena hanketoimijan aikomuksen tehdä yhteistyötä viereisen tuulivoimahankkeen kanssa sähkönsiirron osalta.

Luonnonsuojelu

ELY-keskus nostaa esille seuraavat yleiset asiat:

- luontoselvitysten osalta tulee joko toimittaa tai esittää kartoilla luontoselvitysten kartoitusreitit,
- kartoituksissa tulee huomioida uusi luonnonsuojelulaki,
- lepakkokartoituksissa ja niiden tuloksissa tulee huomioida Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen uusi ohjeistus, joka on julkaistu keväällä 2023,

POPELY/2497/2023

30.11.2023

- mikäli hanketoimija harkitsee toteuttavansa vapaaehtoista ekologista kompensatiota, tulee etenkin kasvillisuus- ja luontotyytit dokumentoida tarkasti muuttuvilta alueilta, jotta ekologisen kompensaation taustavaatimukset voidaan täyttää,
- kartoituksista tehdyt havainnot tulee tallentaa laji.fi -järjestelmään,
- hankesuunnittelussa on hyvä huomioida mahdollinen vieraslajien leviäminen ja miten vieraslajien torjunta toteutetaan.

Kasvillisuus ja luontotyytit

Lain suojaamat kohteet tulee huomioida asianmukaisesti hankesuunnittelussa mm. reunavaikutuksen ja hydrologisten vaikutusten osalta. Tämä edellyttää em. kohteiden rajaamista maastohavaintojen perusteella. Hankesuunnittelussa tulee huomioida luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset suot siten, että reunavaikutus ja hydrologiset muutokset voidaan minimoida. Koskemattomuus on pyrittävä turvaamaan myös varttuneempien metsäkuvioiden osalta.

Soidensuojelun täydennysohjelman kohteilla kohdistuvat vaikutukset tulee minimoida hankesuunnittelussa. Tämä tulee huomioida etenkin Lullonnevan ja Tynnyrilamminnevan osalta sähkönsiirtoreitillä SVE3.

Linnusto

Pesimälinnuston osalta tulee kiinnittää erityistä huomioita etenkin avosualueiden, järvien, lampien sekä varttuneiden metsäkuvioiden inventointiin myös sähkönsiirtoreitiltä.

Sähkönsiirtoreittien SVE2 ja SVE3 läheisyydessä esiintyy useamman salassa pidettävän lintulajin pesäpaikkoja. Voimajohtolinjan vaikutuksia näihin lajeihin tulee tarkastella erityisen huolellisesti yhteisvaikutukset huomioiden.

Tarkastelu luonnonarvojen osalta on tehtävä vähintään 100 m etäisyydellä sähkönsiirtoreitin keskilinjasta ja esimerkiksi pesimälinnuston osalta tämä tarkastelualue etenkin avosualueilla on tapauskohtaisen harkinnan myötä oltava mahdollisesti laajempi.

Luontodirektiivin liitteen IV (a) -lajit

Liito-oravan ja viitasammakon esiintyminen tulee selvittää myös sähkönsiirtoreittien yhteydestä. Lisäksi sähkönsiirron ylittäessä virtavesiä, tulee vaikutukset saukkaan tarkastella etenkin Lesti-joen osalta, jonka Natura-alueen suojeluperusteena laji esiintyy.

Metsäpeura

Hankealue sähkönsiirto mukaan lukien sijoittuu Suomenselän metsäpeurapopulaation tunnetulle, ympärivuotisesti käytössä olevalle esiintymisalueelle. Erityisesti tulee tarkastella häiriöalueiden sisältä lajille soveltuvia alueita, kuten karut jäkälikkänkankaat ja vanhoitajakson suosituimmat elinpiirit kuten avosuot ja varttuneet metsät (yli 80 vuotta), jonka maapohjalla on runsas varpukasvusto.

Suojelualueet

ELY-keskus yhtyy ohjelmassa esitettyyn näkemykseen, että Natura-arviointi toteutetaan Lestijoen, Kivinevan sekä Lestijoen yläjuoksu ja Paukanevan Natura-alueille.

Hankealueen läheisyyteen (noin 1,8 km lounaaseen) sijoittuu maakunnallisesti tärkeä Matonevan lintualue (MAALI). MAALI-alueella esiintyvää linnustoa on syytä tarkastella

POPELY/2497/2023

30.11.2023

joko olemassa olevan tiedon tai maastotöin, jotta voidaan luotettavasti arvioida hankkeen vaikutuksia maakunnallisesti arvokkaaseen lintualueeseen

Sähkönsiirtoreitit tulee suunnitella siten, ettei yksityismailla sijaitseviin suojelualueisiin kohdistu suojeluperusteiden vastaisia vaikutuksia.

Sähkönsiirtoreitin SVE2 loppuosalla, noin 150 m pohjoiseen sijaitsee linnustollisesti arvokas suojelualue (FINIBA-alue) Kälviän-Toholammin rajaseudun suot sekä lähimmillään noin 30 m reitistä etelään soidensuojelun täydennysohjelman kohde Loukkuunneva-Raikoneva. Sähkönsiirron vaikutukset näihin kohteisiin ja niiden luonnonarvoihin tulee tarkastella. Sähkönsiirtoreitin sijoituessa lähelle linnustollisesti arvokkaita avosualueita (esim. Iso Tuohineva, Iso Leväneva ja Kälviän-Toholammin rajaseudun suot), tulee pesimälinnustoa tarkastella ja arvioida linnustoon kohdistuvaa törmäysvaikutusta.

Fingrid Oyj

Fingrid Oyj on valtakunnallinen kantaverkkoyhtiö, joka vastaa Suomen sähköjärjestelmän toimivuudesta sähkömarkkinalain perusteella sille myönnetyn sähköverkkoluvan ehtojen mukaisesti. Yhtiön on hoidettava sähkömarkkinalain edellyttämät velvoitteet pitkäjänteisesti siten, että kantaverkko on käyttövarma ja siirtokyvyllään riittävä.

Kantaverkkoyhtiöllä on sähkömarkkinalaissa määritelty verkon kehittämis- ja liittämisvelvollisuus. Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat ja sähköntuotantolaitokset toiminta-alueellaan.

Kantaverkkoliityntöjen tulee täyttää tekniset vaatimukset, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittymisehdoissa (YLE). Liittymisehtoja noudattamalla varmistetaan järjestelmien tekninen yhteensopivuus. Niissä myös määritellään sopimuspuolten liityntää koskevat oikeudet ja velvollisuudet. Yleisten liittymisehtojen lisäksi voimalaitosten tulee täyttää Fingridin järjestelmätekniset vaatimukset (VJV). Asiakas huolehtii omaan sähköverkkoon suoraan tai välillisesti liittyvien osapuolien kanssa siitä, että myös niiden sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyttävät kantaverkkoa koskevat liittymisehdot ja järjestelmätekniset vaatimukset. Kustakin liitynnästä sovitaan erillisellä liittymissopimuksella tapauskohtaisesti.

Fingridin nykyiset voimajohdot

Tuulivoima-alueen reunassa sijaitsevat Fingridin 400 kV (kilovoltin) voimajohdot Pikkarala-Alajärvi ja Pyhänselkä-Alajärvi. 2 x 400 kV voimajohtoja varten on lunastettu kiinteistön käyttöoikeuden supistus 94,5 metriä leveälle johtoalueelle. Johtoalue muodostuu 74,5 metriä leveästä johtoaukeasta ja johtoaukan molemmin puolin olevista 10 metriä leveistä reunavyöhykkeistä. Rakennusrajoitusta merkitsevät rakennusrajat ulottuvat nykyisin molemmin puolin 26 metrin päähän voimajohtojen keskilinjoista. Fingridillä on pitkän aikavälin tavoitteena päivittää voimajohtojen rakennusrajat siten, että rakennusrajoitus koskee koko 94,5 metriä leveää johtoaluetta.

POPELY/2497/2023

30.11.2023

Voimajohtoalueella tai sen läheisyydessä tapahtuva toiminta ei saa olla ristiriidassa ympäristön sähköturvallisuuden kanssa eikä se saa aiheuttaa vaaraa voimajohdon käytölle ja kunnossa pysymiselle. Lunastetulle voimajohtoalueelle ei voida sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia ilman erityistä lupaa. Em. rakenteet tai laitteet eivät pääsääntöisesti saa olla yli kaksi metriä korkeita. Rakennusrajoitusalue koskee maanpäällisiä ja maanalaisia rakennuksia.

Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1,5 x tuulivoimalan maksimikorkeuden (maksimikorkeus = napakorkeus + lavan pituus) määrittämän etäisyyden päähän johtoalueen ulkoreunasta mitattuna.

Huomiona muistutamme, että tässä YVA-menettelyä ja kaavaa koskevassa lausunnossa ei oteta kantaa tuulivoima-alueen tai sähkönsiirron teknisiin ratkaisuihin.

Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/kantaverkko/maankaytto-ja-ymparisto/luvat-ja-lausunnot tai tarvittaessa sähköpostilla risteamalausunnot@fingrid.fi.

Voimajohdon suhdetta maankäyttöön asioita käsitellään Fingridin julkaisemassa oppaassa Ohje voimajohtojen huomioon ottamiseen yleis- ja asemakaavoituksessa sekä maakäytön suunnittelussa, joka on ladattavissa Fingridin Internet-sivuilta

<https://www.fingrid.fi/kantaverkko/maankaytto-ja-ymparisto/voimajohtoalueiden-hodyntaminen/ohjeita-kaavoittajalle/>

Fingrid Oyj:llä ei ole muuta kommentoitavaa arviointiohjelmasta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.

Fintraffic Lennonvarmistus Oy

Fintraffic Lennonvarmistus Oy vastaa Suomen ilmatilan käytön hallinnasta sekä lento-reitti- ja lennonvarmistuspalveluista 22 lentoasemalla Suomessa. Toimintamme lähtökohdiana on aina lentoliikenteen turvallisuus, lentojen sujuvuus ja säännöllisyys.

Ilmailulaki määrää lentoesteistä siten, että rakennelma tai laite ei saa häiritä ilmailua palvelevia laitteita tai lentoliikennettä tai aiheuttaa muutoin vaaraa lentoturvallisuudelle. Ilmailulain 1.10.2023 voimaanastuneen muutoksen mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto selvittää osana lentoestelupaprosessia lentoesteen vaikutukset lentoliikenteen sujuvuudelle ja lentopaikan pitäjälle.

POPELY/2497/2023

30.11.2023

Halsuan kunta

Arvio kuntastrategian toteutumisen kannalta: neutraali

Kunnanjohtaja esittää, että lausuntonaan Halsuan kunta esittää:

- Hanke on kannatettava fossiilivapaa energian tuotantotapa, missä aurinkoenergiaa ja tuulivoimaenergiaa tuotetaan samoilla alueilla ja siirtolinjat ovat yhteisiä.
- Hanke sijoittuu kauas Halsuan kunnan alueesta eikä näköyhteyttä kunnan alueelle ole. Ainoastaan sähkönsiirto vaihtoehtoissa on yhtenä tutkittavana vaihtoehtona liityntäpiste tulevalle Halsuan sähköasemalle lähellä Lestijärven rajaa. Täten vaikutukset Halsuan osalta ovat hyvin vähäiset.
- Tarkasteltava alue kuuluu laajaan Suomenselän metsäpeuran esiintymisalueeseen, minkä johdosta siitä tulee tehdä erikseen selvitys YVA:n yhteydessä.

Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Ilmatieteen laitos

Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Vääräjoen tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Kannuksen kaupunki

Siirtolinjan vaihtoehto 1 (SVE1) eli nk. Kukonkylän reitti on suunniteltu yhdistettäväksi Fingridin suunnitteilla olevaan Jylkkä-Alajärvi voimajohtoon uudella Kukonkylän sähköasemalla. Ennen sähköasemalle tuloa johdon on ajateltu sijoittuvan noin kahden kilometrin matkalla rakennettavan Fingridin 2*400 kV johdon rinnalle sen itäpuolelle. Jos uusi voimajohto sijoittuisi YVA-ohjelman kuvan 4-4 mukaisella välillä G-H suunnitteilla olevien Fingridin voimajohtoreittien Jylkkä-Alajärvi rinnalle niiden itäpuolelle ennen Kukonkylän liityntäpistettä, niin johtoalue levenisi 42 metriä ja uuden johtoalueen kokonaisleveydeksi tulisi yhteensä 146 metriä.

Kannuksen kaupunki huomauttaa, että johtoalueen kokonaisleveys kasvaa merkittäväksi, vaikka sinänsä johtoalueiden sijoittaminen yhteisiin johtokäytäviin onkin suositeltavaa. Suunnittelussa tulisikin kiinnittää huomio tällaisen johtolinjan pylväiden valintaan ja toteuttaa ne esimerkiksi Tannenbaum/Y-pylvästyypillä.

Keski-Pohjanmaan liitto

Keski-Pohjanmaan liitto kiittää hyvin laaditusta Vääräjoen tuuli- ja aurinkovoimahanke ja hankkeen sähkönsiirron 400 kilovoltin voimajohto YVA-ohjelmasta.

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa tulisi paremmin huomioida tuulivoimaloiden sijainti suhteessa Toholammin kunnan alueeseen.

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

Kirjaamo

www.ely-keskus.fi

PL 86, 90101 Oulu

Y-tunnus 2296962-1

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

POPELY/2497/2023

30.11.2023

Keski-Pohjamaan liitto katsoo, että hankealueen tuulivoimaloiden ja aurinkovoima-alueen alustava sijoitussuunnitelma vaihtoehtoisissa VE1 ja VE2 on sijoitettu seitsemän tuulivoimalaan reilun 200 metrin etäisyydelle Toholammin kunnan rajasta. Keski-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan etäisyys on riittämätön ja tulisi kasvattaa ainakin kahteen (2) kilometriin Toholammin kunnan rajasta, jotta tuulivoimalat eivät rajoita Toholammin kunnan maakäytön suunnittelua ja toteutusta. Keski-Pohjanmaan liitto vaatii edellä mainitun seikan huomioimista tuulivoimaloiden sijoitukseen.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet on inventoitu valtioneuvoston päätöksellä, joka on tullut voimaan 1.3.2022. Maankäyttö ja rakennuslain 5§:n mukaan yhtenä alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista. Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että hankkeen vaikutukset Lestijoen valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen tulee selvittää huolella myös muiden tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten kautta.

Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että esitetyt sähkönsiirto vaihtoehdot SVE2 ja SVE3 toteutuessaan tulevat lisäämään merkittävästi sähkönsiirrosta aiheutuvaa haittaa Keski-Pohjanmaan alueella. Esimerkiksi SVE3 toteutuessaan kasvattaisi sähkönsiirtokäytävän yli 220 metrin levyiseksi, joka olisi kohtuuton rasite ympäristölle ja kohdealueen maanomistajille. Keski-Pohjanmaan liitto pitää äärimmäisen tärkeänä, että suunnittelussa olevan Vääräjoen tuuli- ja aurinkovoimapuiston ja suunnitellusta sähkönsiirtoyhteyksistä ei aiheudu haitallisia vaikutuksia Toholammin kuntaan tai Keski-Pohjanmaan maakuntaan. Siksi hankkeen jatkosuunnittelussa sähkönsiirtovaihtoehdot tulee suunnata pois Keski-Pohjanmaan oikeusvaikutteisen maakuntakaavan alueelta eikä vaihtoehtoja SVE2 ja SVE3 tule edistää.

Muutoin Keski-Pohjanmaan liitolla ei ole huomautettavaa Vääräjoen tuuli- ja aurinkovoimahanke ja hankkeen sähkönsiirron 400 kilovoltin voimajohto YVA-ohjelmasta.

Keski-Pohjanmaan pelastuslaitos

Hankkeen tuuli- ja aurinkovoimayksiköt sijoittuvat Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen alueelle. Osa vaihtoehtoisista sähkönsiirtoreiteistä sijoittuu Keski-Pohjanmaan alueelle. Näiden sähkönsiirtoreittien suhteen ei ole kommentoitavaa.

K.H. Renlundin museo

Museo tarkastelee hanketta rakennetun kulttuuriympäristön ja -maiseman sekä arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmista Keski-Pohjanmaan maakunnan osalta ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

30.11.2023

Hankealue sijaitsee Sievissä Pohjois-Pohjanmaan maakunnan puolella, joten itse tuulivoimaloiden rakentamisen vaikutukset Keski-Pohjanmaan maakunnan alueella sijaitsevaan arkeologiseen kulttuuriperintöön ovat lähinnä maisemaan kohdistuvia. Maiseman muutoksella saattaa olla vaikutuksia kohteiden paikallishistorialliseen arvoon, edustavuuteen ja kohteiden kokemiseen. Nämä vaikutukset tulee myös huomioida.

Sen sijaan sähkönsiirrolla saattaa olla suoria, arkeologisen kulttuuriperinnön säilymiseen kohdistuvia vaikutuksia Keski-Pohjanmaan puolellakin, Kannuksen, Toholammin, Lestijärven ja Halsuan kuntien alueilla. YVA-ohjelman lukujen 10.2.1.2 ja 10.2.2.2 mukaan hankealueella ja vaihtoehtoisilla sähkönsiirtoreiteillä tehdään arkeologinen inventointi Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelun toimesta kesällä 2023. Tätä museo pitää olennaisen tärkeänä, koska vasta inventointiraportin valmistuttua hankkeen vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön on mahdollista riittävästi arvioida. YVA-ohjelman mukaan selvityksen tulokset ja niiden perusteella tehdyt vaikutusarviot raportoidaan ympäristövaikutuksen arviointiselostuksessa.

Toivomme, että valmis inventointiraportti toimitetaan Pohjois-Pohjanmaan museon lisäksi myös meille mahdollisimman pian tarkistettavaksi ja mahdollisten uusien kohteiden lisäämiseksi muinaisjäännösrekisteriin Keski-Pohjanmaan osalta.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja –maisema

Sievin Vääräjoen tuuli- ja aurinkovoima-alue rajautuu hankealueena Keski-Pohjanmaan maakunnan rajalle Toholammin kuntaan. Tuuli- ja aurinkovoiman rakentaminen vaikuttaa toteutuessaan myös sähkönsiirtoverkkojen rakentamisen osalta maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön Keski-Pohjanmaalla Lestijärven, Halsuan, Toholammin ja Kannuksen alueilla.

Kuten hanke-esittelyssä todetaan (s. 24), lähialueille on suunnitteilla useita tuulivoimahankkeita. Sen vuoksi Vääräjoen hankkeen arvioinnissa korostuvat eri hankkeiden yhteisvaikutusten arvioinnit. Erityisen tärkeää on arvioida yhteisvaikutuksia Toholammin valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Sievin kunnan puolelta Vääräjoen hankkeen lisäksi Kenkäkankaan ja Puutinkankaan hankealueilla on mahdollisia maisemallisia ja kulttuuriympäristöön kohdistuvia vaikutuksia Toholammin maisema-alueisiin ja vaikutukset saattavat kumuloitua, koska Keski-Pohjanmaan puolella Toholammilla ja Halsualla on vireillä muita tuulivoimahankkeita, jotka saattava vaikuttaa eri suunnista samoihin rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman alueisiin.

Valtakunnalliseksi maisema-alueeksi arvotettu Lestijokilaakson kulttuurimaisema (VAMA 2021) ulottuu leveydeltään vaihtelevana kaistaleena Lestijoen molemmille ranta-alueille koko Toholammin kunnan alueella. Lähimmillään tuulivoimahankealue sijaitsee vain noin 3,6 km:n etäisyydellä valtakunnallisesta maisema-alueerajauksesta. Kun tuulivoimaloiden maisemalliset vaikutukset arvioidaan ulottuvan noin 12 km:n etäisyydelle hankealueesta, Lestijokilaakson valtakunnallisen maisema-alueen kohdalla näkyvät vaikutukset ulottuvat suurimpaan osaan VAMA-aluetta. (s. 66)

30.11.2023

Tämän vuoksi on erityisen tärkeätä, että tuulivoimaloiden vaikutuksia maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön arvioidaan valokuvasovitteiden avulla ja 3D-mallinnettua videokuvaa hyödyntäen. Varsinkin videokuvan avulla tuulivoimaloiden ja sähkönsiirtolinjojen vaikutuksista voidaan saada ns. still-kuvia realistisempi käsitys tuulivoimaloiden vaikutuksesta maisemaan. K. H. Renlundin museo esittää, että Keski-Pohjanmaan maakunnan puolelta laaditaan kyllin monta tarkastelupistettä valokuvasovitteiden tekemistä ja 3D-mallinnettua videokuvantamista varten.

Sähkönsiirtoreiteistä SVE2:lla ja SVE3:lla on vaikutuksia Keski-Pohjanmaan puolella. Sähkönsiirtoreitti SVE2 on suunnitteilla rakentaa Vääräjoen tuulivoima-alueelta melko suoraan kohti länttä poikki valtakunnallisen Lestijoen maisema-alueen. Mikäli sähkönsiirtoreitti SVE2 tulotisiin toteuttamaan, se on tehtävä valtakunnallisia maisema-arvoja vaarantamatta. Tällöin ratkaisuksi on esitetty maakaapelointia, joka on hyväksyttävä ratkaisu. Kaapelointi olisi suunniteltava niin, että ilmalinjan vaihtuminen maakaapeliksi VAMA-alueen itäpuolella toteutettaisiin niin etäällä maisema-alueesta, että sähkönsiirtoreitin avohakkuualue ei näy häiritsevästi maisema-alueelle. Samoin tulisi menetellä myös VAMA-alueen länsireunalla, jossa maakaapelointi vaihtuisi ilmalinjaksi. Tällöin valtakunnallisen maisema-alueen ja siirtolinjan väliin muodostuisi puskurivyöhyke maisemavaurioiden vähentämiseksi. Myös mahdollisesti tarvittavat sähkönsiirtoasemat tulisi toteuttaa valtakunnallisen maisema-alerajauksen ulkopuolella.

Maakaapelit on suunniteltu kaivettaviksi joko tienvierikäytävinä tai peltokäytävinä. Suunnitelmissa hämmentää se, että tienvierikäytävä voidaan toteuttaa noin 2 metrin levyisenä, mutta peltokäytävään vaaditaan 15 – 20 m:n käytävävaraus. (s. 50, 51). Herkällä maisema-alueella kaapelointityö pitäisi pystyä toteuttamaan mahdollisimman kevytrakenteisilla maansiirtokoneilla, mahdollisimman kapealla kaivantorakentamisella ja ilman massiivisia työmaatierakentamisia. Tällöin myös työmaa-aikainen aluevaraus maamassojen läjitykselle pienenee.

YVA-ohjelmassa mainitaan (s. 52) mm, että kaapelikaivantoja tehtäessä raivataan ensin työaikainen tila. Mikäli työaikainen tila tarkoittaa 15-20 m leveän alueen raivaamista ilmalinjan ja valtakunnallisen aluerajauksen väliselle puskurialueelle, se mitätöi koko puskurivyöhykkeen merkityksen. Työaikaisen tilan raivaaminen metsään tulisi toteuttaa merkittävästi kapeampana ja esimerkiksi vinosti suhteessa ilmalinjan avohakkuualueeseen, jolloin suora näkymä valtakunnalliselta alueelta siirtolinjan avohakkuualueelle estyy.

Sähkönsiirtoreitti SVE3 on alustavasti suunniteltu linjauksena hankealueelta melko suoraan kohti lounasta. Sähkönsiirtoreitti SVE3 :lla on myös vaikutuksia maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen sen ylittäessä Syrinharjun.

Mikäli sähkönsiirto toteutetaan SVE2-vaihtoehdon mukaisena, YVA-selostusvaiheessa on tarpeen esittää nykyistä huomattavasti yksityiskohtaisemmat karttakuvat alueesta, jossa kaapelirakentaminen tulisi leikkaamaan Lestijokilaakson kulttuurimaisema-alueen.

POPELY/2497/2023

30.11.2023

K. H. Renlundin museo muistuttaa, että yhteisvaikutusten arvioinnissa ja sähkönsiirron vaihtoehtojen tarkastelussa on tärkeää tehdä yhteistyötä muiden tuulivoimahanketoimijoiden kesken.

Lisäksi museo huomauttaa saman, mikä on todettu ympäristövaikutusten arviointiohjelman tiivistelmässäkin, että voimassa olevassa maakuntakaavassa ainoastaan tuulivoimahankealueen luoteisosa on osoitettu tuulivoima-alueeksi.

Kiiskilän kyläyhdistys ry.

Sievin Kiiskilän kyläyhdistys ry kiittää hankeesta vastaavan Metsähallituksen Kiinteistökehityksen ko. tuulivoimapuiston projektipäällikön toimintaa. Kyläläisten toiveita ja näkökulmia on kuultu ja huomioitu heti hankkeen alusta saakka. Toivomme, että tämä yhteistyö jatkuu yhtä sujuvana koko projektin ajan.

Kleemolan kyläyhdistys ry

Kleemolan kyläyhdistys ry vastustaa yksimielisesti vaihtoehdon SVE2 mukaisesta linjasta. Perusteluna vastustukselle on linjan läheisyydessä oleva vakituinen asutus, sekä loma-asutus. Kleemolan kylä sijaitsee Lestijokilaakson valtakunnallisesti arvokkaalla kulttuurimaisema-alueella. Ilmajohto tulee liian lähelle maisema-alueen reunaa, mikä vaikuttaa negatiivisesti maisemakuvaan. Kleemolan-Määttälän jokilaakso on yksi Keski-Pohjanmaan kauneimmista maisemista.

Yhteisvaikutus alueelle jo luvitettujen tuulivoima-alueiden (Länsi-Toholampi, Toholampi-Lestijärvi) ja suunnitellun siirtolinjan kanssa rikkoisi liiksi maisemakuvaa. Kleemolan alueen virkistysalueet Einon-kallio, sekä enduro-polku ovat suunnitellun SVE2- linjan alueella, joka toteutuessaan heikentäisi merkittävästi alueen virkistyskäyttämömahdollisuuksia. Einon-kalliolle on kyläläisten toimesta tehty laavu ja tulipaikka. Kallio on kyläläisille merkittävä virkistytymis- ja retkeilyalue. Linjauksen alueella on viljelyksessä olevia maita, jolloin sähkötolpat hankaloittavat viljelyä ja maakaapelointi vahingoittaa salaojia.

Lisäksi kyläyhdistys huomauttaa, että reittivaihtoehdon SVE2 varrella on eniten asutusta muihin vaihtoehtoihin verrattuna. Ja ainoa, jossa siirtolinja tulee alle 100 m päähän vakituista asutusta. Tällä olisi jo vaikutusta asumisviihtyvyyteen ja kiinteistöjen arvoon.

Kokkolan kaupunki, Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto

Keski-Pohjanmaan kuntien alueella on muutamia loma-asuntoja Toholammin kunnan puolella hankealueen länsi- ja lounaispuolella. Sähkönsiirtoreitti Ullavan suuntaan risteää Lestijoen tiheämmin asutetulta kohdalta noin 5 km Toholammin keskustan eteläpuolelta. Suunnitelmassa on esitetty tälle kohdalle maakaapelia, jolloin sähkönsiirtoreitin ilmajohtojen lähietäisyydelle jääviä asuntoja on kaikissa vaihtoehdoissa vähän. Haluan suunnalle suunniteltu siirtoreitti kulkee Syrinharjun pohjavesialueen läpi.

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

30.11.2023

Ohjelmasta ei ole huomauttamista.

Lestijokiseudun Ympäristöyhdistys ry

Lausuntonaan yllä mainitusta tuulivoimahankkeen YVA-arviointiohjelmasta Lestijokiseudun ympäristöyhdistys esittää seuraavaa:

Yleisesti ottaen tuulivoimarakentaminen näyttää ylikuumentuneen läntisellä Pohjanmaan alueella ja vaikutukset alueen elinympäristöön ja luontoon ovat kestäättömät. Meneillään olevissa YVA-hankkeissa tarkastellaan ainoastaan yksittäisten hankkeiden vaikutuksia eikä niiden yhteisvaikutuksia laajemmalla alueella, jolloin kokonaiskuva vaikutuksista jää puutteelliseksi. Ympäristöyhdistyksen mielestä meneillään olevassa tulisi erityisesti tarkastella seuraavia vaihtoehtoja ja asioita/kohteita:

- mikäli tuulivoimaa rakennetaan, ensisijainen tarkasteluvaihtoehto tulisi olla vaihtoehto VE2, jossa hankealueelle rakennetaan enintään 40 uutta tuulivoimalaa.
- asukaskysely on tehtävä riittävän kattavana. Se ei voi rajoittua pelkästään lähialueen asukkaisiin. Kyselyssä on kuultava myös sähkönsiirtoalueiden läheisyydessä olevia asukkaita.
- hankealueen ja sähkönsiirtoreittien läheisyydessä olevat suojelualueet (Kivineva ja Paukaneva) tulee olla erityisen tarkastelun kohteina.
- päiväpetolintujen (maakotka, kalasääksi) pesintä- ja lentoreitit on tutkittava perusteellisesti.
- hankealue ja kaikki vaihtoehtoiset sähkönsiirtoreitit ovat metsäpeurojen esiintymisaluetta. Ohjelmassa luvataan tarkastella hankkeen vaikutuksia metsäpeurojen vasomisalueisiin sekä syys- ja kevätvaelluksiin käyttäen uusinta tieteellistä tietoa. Tässä herää kysymys, mitä on se uusin tieteellinen tieto, kun vasta nyt on käynnistymässä Luonnonvarakeskuksen monivuotinen tutkimushanke tuulivoimarakentamisen vaikutuksista metsäpeurojen käyttäytymiseen ja elinoloihin. Tieteellistä tietoa saadaan vasta vuosien jälkeen. Metsäpeurojen osalta hankkeessa on siksi syytä käyttää erityistä harkintaa ja varovaisuutta.
- sähkönsiirtovaihtoja on esitetty kolme. SVE1 kulkee pääosin tien varteen (Pikkurata) sijoittuvaan maastokäytävään ja liityntä olisi Kukonkylän sähköasema. SVE2 sijoittuu uuteen maastokäytävään ylittäen Lestijoen kulttuurimaisema-alueen ja liityntä olisi Ullavan sähköasema. SVE3 kulkee olemassa olevan Fingridin voimalinjan johtoalueella ja liityntäpiste Halsuan sähköasema. Samaan johtokäytävään suunnitellaan myös OX2:n sekä WPD:n siirtolinjoja, jolloin laajimmillaan käytävässä olisi viisi 400 kilovoltin sähkölinjaa ja johtokäytävän leveys olisi yli 200 metriä.

Ympäristöyhdistyksen mielestä paras linjavaihtoehto on SVE1, johon tulisi sijoittaa Vääräjoen hankkeen lisäksi myös Toholampi-Lestijärvi hankkeen ja Kenkäkankaan hankkeen sähkönsiirto. Linjan maasto on pääasiassa metsähallituksen omistuksessa, jolloin

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

POPELY/2497/2023

30.11.2023

vältytään yksityisalueiden pakkolunastuksesta. SVE2 on huonoin vaihtoehto ja siitä tulisi luopua kokonaisuudessaan.

- Arvioinnissa on myös laskettava hankkeen ja sähkönsiirron aiheuttama puuston poisto ja sen aiheuttama hiilinielun vähentyminen ja luontokato. Hanketoimijoiden tulisi osoittaa/hankkia vastaavat alueet suojeluun= ekologinen kompensatio. Tämä vaatimus tulisi ottaa keskeiseksi osaksi YVA-arviointia.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Ilmailulaki on muuttunut 1.10.2023 lentoesteiden osalta. Jatkossa lentoestelupahakemukseseen ei tarvitse enää liittää ilmaliikennepalvelujen tarjoajan lausuntoa aiotusta lentoesteestä. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom pyytää lausunnot lupahakemuksen saatuaan.

Lentoeste voi olla mikä tahansa maasta kohoava kohde, joka saattaa häiritä lentoliikennettä tai ilmailua palvelevia laitteita. Siitä, missä tapauksissa esteelle tulee hakea lentoestelupaa, on säädetty ilmailulain 158 §:ssä.

Aiemmin lentoestelupaa varten hakijan tuli pyytää ensin ilmaliikennepalvelujen tarjoajan (Fintraffic Lennonvarmistus Oy:n) lentoestelausunto. Jatkossa Traficom pyytää lausunnot aiotusta lentoesteestä, kun on vastaanottanut lentoestelupahakemuksen.

Luonnonvarakeskus Luke

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) luoteltuihin riistalajeihin.

Hankkeessa suunnitellaan tehtäväksi maastokauden 2023 aikana pesimälinnusto- ja muuttolintuselvitykset, metsäkanalintujen soidinpaikkaselvitykset ja lumijälkilaskenta.

Ohjelman mukaan hankealue sijoittuu Suomenselän metsäpeurapopulaation tunnetulle, vuoden ympäri käytössä olevalle, esiintymisalueelle. Luke huomauttaa, että metsäpeuran elinoloja vastaavissa olosuhteissa tehdyissä porotutkimuksissa on tuulivoimalla havaittu negatiivinen vaikutus erityisesti porojen lisääntymisaikana (ks. Skarin ym. 2014, Skarin ym. 2016 ja 2018, Skarin ja Alam 2017, Skarin ym. 2021), jolloin rakennusaikaisen ja operatiivisen vaiheen vaikutus saattoi ulottua useiden kilometrien päähän. Tuoreimmassa tutkimuksessa porojen laidunpaine väheni jopa 10 km etäisyydellä tuulivoimasta (Eftestøl ym. 2023). Häiriövaikutuksen lisäksi tuulivoimarakenteiden alle jää merkittävä määrä normaalia talousmetsää, joka lisää yleistä luontokatoa konkreettisesti ja on siis pysyvästi pois metsäpeurojen laidunkierrosta ja muusta luonnontaloudesta. Luke näkee, että nykyinen tuulivoimarakentaminen ja sen jatkosuunnitelmat saattavat muodostaa vakavan uhan Suomenselän ja koko metsäpeurakannan elinvoimaisuudelle yhdessä muiden muutostekijöiden kanssa.

Selostusvaiheessa tulee kiinnittää huomiota erityisesti rakentamisvaiheen ajankohtaan ja ekologisten yhteyksien säilyttämiseen. Metsäpeuralle tärkeiden suo- ja

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

POPELY/2497/2023

30.11.2023

metsävaltaisten Natura2000 -alueiden ja tuulivoiman väliin tulisi jättää n. 5 km suojavyöhyke (ks. Skarin ym. 2018). Suo- ja metsävaltaisten Natura2000 alueiden sisälle tai läheisyyteen on vältettävä rakentamista teitä, sähkölinjoja tai muita infraa, koska ne heikentävät ko. alueen luontoarvoja erityisesti metsäpeuran näkökulmasta.

Mitä enemmän alueella tai sen välittömässä läheisyydessä (5 km) säteellä on erilaisia lineaari- tai muita rakenteita, sitä enemmän luonnontilainen alue ja sen laatu metsäpeuran elinympäristönä heikkenee (esim. Wittmer ym. 2007, Whittington ym. 2011 ja anon. raportti 2022). On myös hyvä huomioida, että metsäpeuran levinneisyysalueella Natura-alueiden suojeluperusteisiin on tulossa tarkennuksia metsäpeuran osalta.

Hankealueelta ei ole ennakkotietojen mukaan havaintoja saukosta, mutta ohjelmassa kerrotaan, että karttatarkastelun perusteella hankealueen läpi virtaava Vääräjoki vaikuttaa erittäin potentiaaliselta saukon elinympäristöltä.

Hankealueella, sähkönsiirtoreiteillä tai niiden ympäristössä voi levinneisyytensä puolesta esiintyä kaikkia neljää Suomen suurpetolajia. Hankealue ei sijoitu tunnetuille susireviireille.

Ohjelman mukaan lumijälkilaskennassa kartoitettiin suurpetojen, saukon, hirvieläinten ja muiden eläinten jättämiä lumijalkia hiihtämällä hankealueen tieverkostoa ja kartoittamalla niiden varrella olevat lumijäljet. Lisäksi tehtiin 2 riistakolmiota ja selvitettiin saukon esiintymistä kahden maastopäivän ajan.

Lumijälkilaskentojen osalta Luke huomauttaa, että suden sijainti, käyttäytyminen ja elinympäristön käyttö vaihtelevat vuodenajan mukaan. Keväällä se huolehtii reviiirin rajoista ja pyrkii saalistamaan tehokkaasti, jotta olisi mahdollisimman hyvässä kunnossa pentujen syntyessä. Tällöin suden esiintymistä ohjaa saaliseläinten sijainti enemmän kuin pesimäalueiden sijainnit. Vasta lähempänä penikointia susi hakeutuu reviiirin ydinalueille, joissa synnytys ja pentujen hoito tapahtuu. Myös talviunta viettävän karhun osalta on syytä huomioida vuodenaikojen merkitys.

Suurpetojen osalta Luke tuo esille, että tehdyt ja suunnitellut selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella. Alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida näiden selvitysten avulla määrittää.

Ohjelman mukaan potentiaaliset soidinalueet kartoitettiin karttatarkastelun perusteella. Luontoselvityksissä ei tulisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan. Hankealueelta saattaa jäädä tällöin laajoja alueita kartoittamatta. Linnustokartoitusten osalta Luke huomauttaa myös, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

POPELY/2497/2023

30.11.2023

Kanalintujen osalta on hyvä huomioida, että pienetkin soitimet voivat olla merkittäviä paikalliselle poikastuotannolle. Lisäksi koppeloiden pesimädispersaali soidinten ympärillä määrittää paikallisesti alueen metsokannan, ei pelkästään soivien koiraiden määrä yhdellä soidinalueella. Soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulee ottaa huomioon voimaloiden sijoittelussa.

Natura2000 alueiden läheisyyteen sijoittuvassa tuulivoimarakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisiin herkkiin lajeihin, joiden tilankäyttö on laajaa ja/tai joiden laadukkaista elinympäristöistä on Suomessa puute. Myös mahdollinen läheisiin Natura-alueisiin kohdistuva meluhäiriö tulee huomioida selostusvaiheessa.

Hankealueen läheisyydessä (n. 20 km säteellä) on n. 19 eri vaiheissa olevaa tuulivoimahanketta. Osa näistä hankkeista rajautuu toisiinsa ja muodostaa yhdessä laajempia tuulivoima-alueita (kts. YVA-ohjelman s. 24. Kuva 2-6. Lähiseudun muut tuulivoimahankkeet). Luke näkee, että tämän hankkeen YVA-selostuksessa tulee osoittaa erityistä painoarvoa ympärillä sijaitsevien tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksiin. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. susi, karhu, metsäpeura) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita.

Tuulivoiman vaikutuksia metsästykseseen on syytä myös arvioida huolellisesti. Metsästystä tuulivoima-alueilla saattaa rajoittaa mm. riski vahingoittaa toisen omaisuutta (tuulivoimaloiden lavat) ja siihen liittyvät korvausvelvollisuudet. Ruotsissa ja Norjassa tehtyjen alustavien kyselytutkimusten ja saalistilastojen perusteella tuulivoimalla saattaa olla negatiivisia vaikutuksia metsästykseseen ja ammuttujen hirvien määrään tuulivoima-alueilla (Zimmermann ym. 2023).

Viitteet

Eftestøl ym. 2023. Effects of Wind Power Development on Reindeer: Global Positioning System Monitoring and Herders' Experience. - Rangeland Ecology & Management

Skarin & Åman 2014. Do human activity and infrastructure disturb domesticated reindeer? The need for the reindeer's perspective. - Polar Biology

Skarin ym. 2016. Renar och vindkraft II – Vindkraft I drift och effekter på renar och renskötsel. Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för husdjurens utfodring och vård. Rapport 294.

Skarin & Alam 2017. Reindeer habitat use in relation to two small wind farms, during preconstruction, construction, and operation. - Ecology and Evolution

Skarin ym. 2018. Out of sight of wind turbines—Reindeer response to wind farms in operation. - Ecology and Evolution

Skarin ym. 2021. Renar, renskötsel och vindkraft: Vinter- och barmarksbete. Vindval Rapport 7011.

POPELY/2497/2023

30.11.2023

Whittington ym. 2011. Caribou encounters with wolves increase near roads and trails: a time-to-event approach. - Journal of applied ecology

Wittmer ym. 2007. Changes in landscape composition influence the decline of a threatened woodland caribou population. -Journal of animal ecology

Zimmermann ym. 2023. Vilt i vind - Pilotstudier om vindkraftutbyggingens påvirkninger på elg, ulv, jerv og elgjegere. Oppdragsrapport nr. 12 – 2023.

Anon. Raportti: Paasivaara 2022. Asiantuntija-arviointi Keski-Suomen 2040 kaavaehdotukseen ehdolla olevien tuulivoima-alueiden vaikutuksista metsäpeuraan (Rangifer tarandus fennicus).

Lausunnon tiivistelmä

Luke huomauttaa, että kanalintujen esiintymisen selvittämiseksi suunnittelualueella olisi hyvä tehdä soidinpaikkaselvitykset useampana peräkkäisenä vuotena. Tällöin soidinpaikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys. Hankealueella saattaa esiintyä kaikkia neljää suurpetoa ja se kuuluu metsäpeuran vuoden ympäri käytössä olevalle esiintymisalueelle.

Selostusvaiheessa tulee kiinnittää huomiota erityisesti ympärillä sijaitsevien tuulivoimahankkeiden ja tulevien tuulivoimasuunnitelmien yhteisvaikutuksiin laajemmassa mittakaavassa. Lisäksi on tärkeää keskittyä ekologisten yhteyksien säilyttämiseen. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviereille ja lajin esiintymisalueille (esim. susi, karhu) suunnitellaan öuseita tuulivoimahankkeita.

Metsähallitus, Pohjanmaan-Kainuun Luontopalvelut

Metsähallitus antaa lausunnon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta hankealueen lähelle sijoittuvien eri Natura-alueisiin kuuluvien sekä muiden suojeluun varattujen valtion maa- ja vesialueiden haltijana, maakotkan asiantuntijaviranomaisena ja lajin seurannasta vastaavana tahona, metsäpeurakannan suojeluun ja hoitoon liittyvässä roolissaan sekä valtion maiden metsästys- ja kalastusjärjestelyistä vastaavana viranomaisena.

Voimassa olevassa maakuntakaavassa vain hankealueen luoteisosa on osoitettu tuulivoima-alueeksi (tv-1) eli hankealue on huomattavasti maakuntakaavaan merkittyä aluetta laajempi. Maakuntakaavassa hankealueen kohdalle on osoitettu mm. luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä suoalue (merkintä, jolla osoitetaan sellaisia suoalueita, joilla osassa suoaluetta on todettu olevan maakunnallisesti merkittäviä luontoarvoja) ja tärkeä ulkoilu- tai retkeilyreitti (merkintä, jolla osoitetaan ylimaakunnallisia ulkoilu- ja retkeilyreittejä). Hankealueen raja on osittain sama kuin vireillä olevassa Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiavaihemaakuntakaavassa tuulivoimarakentamiseen osoitettu alue (tv-3), joka tietyin reunaehdoin soveltuu merkitykseltään seudullisten tuulivoimala-alueiden rakentamiseen. Lausuttavana olevan hankkeen vaikutusten arviointi tulee

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

POPELY/2497/2023

30.11.2023

tehdä erityisen huolellisesti, jotta voidaan todeta alueen soveltuvuus tuulivoimarakentamiseen etenkin, mikäli poiketaan tuulivoimaselvityksen mukaisesta aluerajauksesta. Koska lähialueella on vireillä useita tuulivoimahankkeita, korostuu seudullisten vaikutusten arvioinnin tarve, hankealueen sijainti huomioiden myös maakuntarajat ylittäen.

Hankkeen lähivaikutusalueella, noin 2,5 kilometrin päässä, sijaitsee valtion omistamalla alueella seudullisesti tärkeä matkailualue ja siihen kytkettyjä virkistyskäytön reittejä ja rakenteita, joista osa ulottuu hankealueelle. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE3 kulkisi lisäksi valtion omistaman kalastuslupakohteen yli. Metsähallitus pitää tärkeänä, että vaikutusten arvioinnissa kiinnitetään myös maiseman osalta riittävästi huomiota seudullisesti ja paikallisesti merkittäviin virkistyskäyttöarvoihin.

Lähellä hankealuetta, vajaan parin sadan metrin päässä, sijaitsee Luontopalvelujen hallinnassa olevia alueita: soidensuojelun täydennysohjelma-alue Tynnyrilammenneva ja Kivinevan Natura 2000 -alue (SAC), johon sisältyy Kivinevan-Tuomikonnevan-Ison Lamminevan soidensuojelualue. Sähkönsiirtovaihtoista SVE3 kulkisi Tynnyrilammennevan, Kivinevan Natura 2000 -alueen sekä Lestijoen yläjuoksu ja Paukaneva Natura 2000 -alueen (SAC) läpi, josta Lestijoen yläjuoksun luonnonsuojelualue on myös Luontopalvelujen hallinnassa.

Tynnyrilammenneva on suurimmaksi osaksi ojitettaman keidassuo, joka sijaitsee lähellä Kivinevan soidensuojelualueita. Sillä on hyvin edustettuina ja luonnontilaisina myös pikkujokien varsille tyypillisiä suotyyppisiä. Kivinevan Natura 2000 -alueella sijaitseva Lammineva-Kivineva-Tuomikonneva on luonnontilainen kolmen edustavan suoalueen ja niiden väliin jäävien metsien kokonaisuus. Paukaneva on laaja-alainen ja Pohjanmaan alueella erämaisuudessaan ainutlaatuinen keidas- ja aapasuokokonaisuus. Sen läpi kulkeva Lestijoen yläosa on arvokkaimpia ja luonnontilaisimpia jokia koko Pohjanmaalla ja joessa on myös alkuperäistä vaelluskalakantaa.

Kivinevan Natura 2000 -alue on linnustoltaan edustava. Metsäpeura on sekä Kivinevan Natura 2000 -alueella että Lestijoen yläjuoksu ja Paukanevan Natura 2000 -alueella suojeluperustalajina. Vääräjoen hankealue sijoittuu Suomenselän metsäpeurakannan tunnetuille kesälaidunalueille. Alueella on mahdollisesti merkitystä metsäpeuralle myös talvielinympäristönä ja vaellusreitteinä. Hankkeen jatkosuunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida metsäpeuran osalta paras käytettävissä oleva asiantuntijatieto, jotta voidaan välttää mahdolliset negatiiviset vaikutukset metsäpeurojen elinympäristöjen käyttöön. Olennaista on arvioida varsinkin vaikutukset Natura-alueisiin, joissa metsäpeura on suojeluperustalajina ja joita peura käyttää kesäelinympäristönään (vasonta- ja vasanhoitoaika). Selvityksessä on huomioitava myös yhteyksien säilyminen Natura-alueiden välillä.

Hankkeen vaikutukset metsäpeuraan tulee arvioida huolellisesti hyödyntäen Luonnonvarakeskuksen tuottamaa tietoa metsäpeurojen liikkeistä, täydentäen sitä maastohavainnoinnilla sekä kesä- että talvielinympäristöjen osalta. Lisäksi tulee arvioida hankkeen ja muiden lähialueen hankkeiden yhteisvaikutukset metsäpeuraan, sillä hankealueen

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

POPELY/2497/2023

30.11.2023

ympärillä on useita muita tuulivoimahankkeita. Koska hankealue sijaitsee lähellä maakuntien välistä rajaa, haluaa Metsähallitus muistuttaa Metsäpeurakannan hoitosuunnitelmassa (MMM, 2023) mainitusta: ”nykyiset metsäpeurojen elinalueet sijoittuvat useiden maakuntien alueelle. Siksi metsäpeura ja sen elinympäristöjen ja osakantojen yhtenäisyys tulisi huomioida maakuntakaavoituksen lisäksi laajemmassa strategisessa maankäytön suunnittelussa”. Metsäpeurakannan hoitosuunnitelman mukaan tuulivoimarakentaminen on riski metsäpeurojen elinympäristöille. Hoitosuunnitelmassa todetaan, että laajempien alueiden kaavoittamista tuulivoimalle tulisi välttää, kunnes tuulivoimarakentamisen vaikutuksista metsäpeuraan on tutkittua tietoa.

Aurinkovoimaloiden osalta selvityksessä tulisi arvioida niiden aiheuttamat ekologiset vaikutukset, estevaikutus vähintäänkin metsäpeuraan. Metsähallitus huomauttaa myös, että aurinkovoimaa turvetuotannosta poistuville kentille rakennettaessa vedenpintaa ei ojituksilla laskettaisi niin alas, että turve pääsee hapettumaan.

Lausuttavana oleva hanke vaikuttaa merkittävästi Sievin metsästysalueisiin ja niiden käyttöön. Alueella on hirven metsästyksen lupa-alueita, pienriistan metsästysaluetta ja metsästysvuokrasopimuksia. Kanalintujen soidinpaikat tulee huomioida voimalasijoittelussa ja voimaloiden rungot tulee maalata metsäkanalintujen törmäyksien estämiseksi.

Hanke sijoittuu aktiiviselle maakotkareviirille, joten petolintutarkkailut tulee toteuttaa Metsähallituksen Luontopalveluiden laatiman ohjeistuksen (<https://julkaisut.metsa.fi/julkaisut/show/2809>) mukaisesti. Tarkkailut tulisi ajoittaa ohjelmassa mainittua laajempaan aikaikkunaan ja niissä olisi hyvä varautua jopa 200 tarkkailutuntiin, koska alueen maakotkareviirin pesimähistoriatiedoissa on aukkoja, jotka voivat viitata kadoksissa olevaan vaihtopesään. Tämä tulee selvityksissä huomioida. Suunniteltu tarkkailumäärä olisi aina hyvä ilmoittaa tunteina eikä päivinä, koska maastopäivien teholliset tarkkailutunnit eroavat huomattavasti kohteesta ja toimijasta riippuen. Samalle maakotkareviirille kohdistuu myös muita hankkeita, joten maakotkaan kohdistuva yhteisvaikutusten arviointi (törmäysmallinnuksen sekä riittävän elinympäristön määrän säilymisen osalta) tulee toteuttaa ja huomioida huolellisesti.

Metsähallitus toteaa myös, että linnustoselvityksien riittävyyttä on joiltain osin vaikea YVA-ohjelman perusteella arvioida, koska ohjelmasta ei käy selville ennakkoon linnuston kannalta arvokkaiksi arvioitujen elinympäristöjen sijainnit eikä kartoituskilometrit/tarkkailutunnit. Metsähallitus pitää tärkeänä, että hankkeiden mahdollisia pitkäaikaisvaikutuksia Natura-alueverkoston tyypilliseen lintulajistoon seurattaisiin myös riittävillä vakioiduilla linnustonseurannan menetelmillä.

Sähkönsiirtoreittivaihtoehto SVE3 kulkisi Kivinevan Natura 2000 -alueen läpi vanhan linjan vieressä, mikä tarkoittaisi johdinaukon levennystä Tynnyrilammennevan soidensuojelun täydennysohjelma-alueelle, Kivinevan Natura 2000 -alueelle sekä Lestijoen yläjuoksu ja Paukannevan Natura 2000 -alueelle. Metsähallitukseen näkemyksen mukaan sähkönsiirto tulisi toteuttaa ensisijaisesti muuta reittiä kuin vaihtoehtoa SVE3 pitkin. Kivinevan-Tuomikonnevan-Ison Lampinevan soidensuojelualue ja Lestijoen yläjuoksun

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

30.11.2023

luonnonsuojelualue ovat molemmat lakisääteisiä luonnonsuojelualueita, joiden rauhoitussäännökset eivät salli voimajohdon rakentamista. Näin ollen SVE3 vaihtoehdon toteuttaminen edellyttäisi edellä mainittujen luonnonsuojelualueiden perustamissädösten muuttamista.

MTK-Toholampi ry

MTK-Toholampi ry kiittää mahdollisuudesta lausua mielipiteensä käsittelyssä olevaan tuuli- ja aurinkovoimahankkeeseen. Yhdistyksemme mielenkiinto kohdistuu ennen kaikkea hankkeen suunniteltuihin sähkönsiirtovaihtoehtoihin, joilla olisi toteutuessaan merkittäviä haittavaikutuksia alueemme maanomistajiin – hieman sähkönsiirtovaihtoehdosta riippuen.

Vääräjoen tuuli- ja aurinkovoimahanke sijaitsee tuotannon osalta täysin Sievin kunnan alueella. Näin ollen sinänsä tuuli- ja aurinkovoimapuiston suorat vaikutukset Toholammin kunnan alueella rajautuvat lähinnä maisemavaikutuksiin. Sähkönsiirto on kuitenkin vaikutuksiltaan mittava, kaikkien kolmen sähkönsiirtovaihtoehdon aiheuttaessa maisemahaittaa Toholammin kunnan alueella. Sähkönsiirtovaihtoehdoissa on kuitenkin eroja, ja toteamme, että suunnitelmissa esitelty sähkönsiirtovaihtoehto 2 (SVE2) on mielestämme toteuttamiskelvoton. Toteutuessaan se kulkisi itä-länsi-suunnassa Toholammin kunnan ja lestijokilaakson halki, muodostaen maisemavaikutuksen lisäksi myös taloudellista haittaa yksityisille maan- ja metsänomistajille.

SVE2:n vaikutukset metsänomistajiin ovat merkittäviä. Toteutuessaan siirtolinja vaatisi kilometreittäin uusien johtokäytävien hakkaamista metsäalueella. Suuri osa siirtolinjavaihtoehdon metsäalueesta on yksityisessä omistuksessa, joten uusien johtokäytävien myötä metsänomistajien mahdollisuus hyödyntää metsäalueitaan rajautuu merkittävästi. Johtokäytävän alueella metsää voi hyödyntää käytännössä vain esimerkiksi niittyjen ja kosteikkojen perustamisen, sekä joulukuusien kasvattamisen muodossa. Varsinainen taloudellinen hyöty jää kuitenkin vähäiseksi.

Sähkön siirtoverkkojen rakentamiseen liittyvä yksityisten maiden lunastusmenettely rikkoo yksityisen metsänomistajan oikeuksia. Lunastusmenettely perustuu lakiin, mutta tuulivoimayhtiöllä on täysi oikeus ja mahdollisuus korvata lunastettava metsäalue oikeudenmukaisesti. MTK-Toholampi kehottaakin siirtoverkosta vastaavaa yhtiötä neuvottelemaan kohtuullisesta korvauksesta lunastettavan maan osalta jokaisen yksityisen metsänomistajan kanssa. Korvauksen tulee olla sellainen, että sillä pystyy hankkimaan vapailta markkinoilta vastaavanlaista maa- tai metsätalousmaata markkinahintaan varainsiirtoveroineen ja kaupankäyntikuluineen.

SVE2:n osalta suunniteltuna on johtaa linja Lestijokilaakson ali maakaapelilla, mikä on maisemavaikutusten osalta tietenkin parempi vaihtoehto. Maakaapelointi on kuitenkin kaikissa tapauksissa toteutettava yhteistyössä maanomistajien kanssa siten, että jo olemassa oleville tai suunnitelluille salaojituksille tai viljelylle muutoin ei aiheudu haittaa. Maakaapelointi ei kuitenkaan tee SVE2:a toteuttamiskelpoiseksi aiemmin mainitut muut vaikutukset ja epäkohdat huomioon ottaen.

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

POPELY/2497/2023

30.11.2023

Hankkeen hyödyt rajautuvat täysin Sievin kuntaan ja alueen maanomistajiin, mutta haitat valuvat muihin kuntiin sähkönsiirtoverkkojen merkeissä. Toholammin kunnan maan- ja metsäomistajat ovat Vääräjoen tuulivoimahankkeessa kärsijän roolissa. Hankkeessa on pyrittävä yksityisten maan- ja metsäomistajien tasapuoliseen kohteluun, esimerkiksi oikeudenmukaisella lunastusmenettelyllä.

MTK-Toholampi näkee, että sähkönsiirto olisi johdonmukaisinta toteuttaa sähkönsiirtovaihtoehto 3:n (SVE3) mukaisesti. Hankkeen suunnitelmassa SVE3 kulkisi pääsääntöisesti samassa johtokäytävässä Fingridin Uusnivala-Alajärvi-linjan kanssa, se halkoisi kohtuullisen vähäisissä määrin yksityisiä maita, ja kulkisi loogisesti pohjois-eteläsuunnassa. Olemassa olevan johtokäytävän hyödyntäminen uuden linjan rakentamisessa on kannattavaa. Mikäli johtokäytävää joudutaan leventämään, tulee sen myötä yksityisten metsänomistajien oikeus edelleen taata oikeudenmukaisella korvausmenettelyllä siltä osin, kuin se aiheuttaa heille haittaa.

Yhdistyksemme pitää tärkeänä sitä, että vaikka sähköntuotanto ja siihen olennaisesti liittyvä sähkönsiirto ovatkin kriittistä infrastruktuuria, pidetään huolta myös siitä, että yksityisten maan- ja metsänomistajien oikeudet ja näkemykset kuullaan ja huomioidaan lopullisessa toteutuksessa.

Määttälän kylätoimikunta ry (mielipiteen liitteenä toimitettu nimilistat)

Sähkönsiirtoreitti SVE2 on suunniteltu kulkevan valtakunnallisesti arvokkaan Lestijoki-laakson kulttuurimaiseman ja peltoalueiden läpi (Natura 2000). Sähkönsiirtoreitin alueella on arvokasta kylä- ja maaseutuasutusta.

Vastustamme Toholammilla Määttälän kylän läpi suunniteltua sähkönsiirtoreittiä SVE2

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 1.2.2023.

Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja maakuntakaavan suunnittelumääräykset otetaan tarkemmassa suunnittelussa huomioon.

Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamispaikkoja. Maakuntakaava on kuitenkin luonteeltaan yleispiirteisien alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavassa laadittavien YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelun perusteella.

Maakuntakaavan joustavuuden takia kaavassa osoitettujen alueiden sijaintia ja laajuutta

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

Kirjaamo

www.ely-keskus.fi

PL 86, 90101 Oulu

Y-tunnus 2296962-1

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

POPELY/2497/2023

30.11.2023

voidaan muuttaa yksityiskohtaisemmassa kaavassa. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

Hankkeen suhde voimassa oleviin maakuntakaavoihin

Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hankikiven ydinvoimamaakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (2006) on kumoutunut 3. vaihemaakuntakaavan saatua lainvoiman KHO:n päätöksellä 17.1.2022. Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli lainvoimaisten maakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.

Vääräjoen hankealueen luoteisosa on osoitettu 3. vaihemaakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueena (tv-1, 366 Kenkäkangas). Suurin osa hankealueesta sijoittuu kuitenkin tv-alueen ulkopuolelle eikä hankealue kokonaisuudessaan tukeudu maakuntakaavaan. YVA-ohjelmassa on esitetty asianmukaisesti hankealueelle ja sähkönsiirtoreitille sekä näiden läheisyyteen sijoittuvat maakuntakaavamerkinnot ja suunnittelumääräykset.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ja TUULI-hanke

Pohjois-Pohjanmaan liitto on käynnistänyt uuden maakuntakaavaprosessin loppuvuodesta 2021. Yhtenä merkittävänä teemana energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoimaluoteita ja sähkönsiirtoa maakunnassa TUULI-hankkeen pohjalta (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla), jota toteutettiin 1.6.2020-30.4.2023 välisenä aikana. TUULI-hankkeessa on valmistunut useita tuulivoimatuotantoa ja sijoittamista koskevia taustaselvityksiä kuten linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, susireviiriselvitys ja sähkönsiirtoselvitys. TUULI-hankkeen sijainninhjausmalli valmistui kesäkuussa 2022 ja sen tulokset ovat olleet maakuntakaavakartalla ja muissa kaava-asiakirjoissa esitettävän tuulivoimaohjauksen lähtökohtina. Sijainninhjausmallissa seudullisesti merkittävän tuulivoimaluoteen alarajana on pidetty yhtenäistä seitsemän neliökilometrin (7 km²) aluetta, jolle mahtuu 7 tai enemmän tuulivoimaloita.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kuulemisaineisto (kaavaluonnos) oli nähtävillä 8.8.-23.9.2022, palautekooste ja yleisvastine käsiteltiin maakuntahallituksessa 13.2.2023 ja luonnosvaiheen vastineet 5.6.2023. Ehdotusvaiheen viranomaiskuuleminen järjestetään vuodenvaihteessa 2023-2024. Viranomaiskuulemisen jälkeen edetään julkiseen kuulemiseen vuoden 2024 aikana. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan hyväksymiskäsittelyn tavoiteaika on loppuvuodesta 2024.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa on osoitettu sijainninhjausmallin pohjalta uusia tuulivoimaluoteiden alueita (tv-1, tv-2 ja tv-3) sekä päivitetty 1. ja 3. vaihemaakuntakaavassa osoitettuja tv-alueita.

POPELY/2497/2023

30.11.2023

Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeessa Vääräjoen hankealue on suurimmalta osin tunnistettu tuulivoimapotentiaaliseksi alueeksi. Tämä alue on osoitettu uutena potentiaalisena tuulivoimaloiden alueena energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa (tv-3 535, Salmijärvenneva).

Vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kuulemisen aikana saatu palaute otetaan huomioon, kun maakuntakaava-aineistoa työstetään edelleen kohti maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 13 §) mukaista viranomaislausuntokierrosta (viranomaiset, kunnat). Vaihemaakuntakaavan laatimisen tueksi on ehdotusvaiheessa laadittu ja hyväksytty maakotkaselvitys (MKH 13.2.2023) ja maisemaselvitys (MKH 8.5.2023), jotka tuovat osaltaan taustatietoa maakuntakaavan yhteisvaikutusten arviointiin. Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa toteutetaan yleispiirteinen Natura-alueita koskeva selvitys, jossa tarkastellaan Pohjois-Pohjanmaan Natura-alueille tuulivoimarakentamisesta kohdistuvia vaikutuksia ja Natura-alueiden ulkopuolisten suojelualueiden ekologista verkostoa.

Vääräjoen tuulivoimapuiston osalta tämä tarkoittaa sitä, että aluetta tarkastellaan uudelleen kaiken saadun palautteen ja selvitystiedon pohjalta ennen viranomaiskuulemiskierrosta. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavoituksen ehdotusvaiheessa laadittujen maakotka- ja maisemaselvitysten tulokset ja syksyllä käynnistyneen Natura-alueiden arvioinnin tulokset sekä maakuntakaavan yhteisvaikutusten arviointi on huomioitava Vääräjoen YVA- ja kaavoitusmenettelyssä.

Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaan seudullisesti merkittävää tuulivoima-aluetta koskevaa osayleiskaavaa ei voida hyväksyä kunnanvaltuustossa ennen kuin alue on osoitettu maakuntavaltuuston hyväksymässä maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tv-alueena. Maakuntavaltuuston hyväksymispäätös voi olla valitus- käsittelyn alaisena oikeusasteissa eli maakuntakaavan ei tarvitse olla lainvoimainen, riittää että se on kuulutettu voimaan ilman lainvoimaa (MRL 201 §). Kuntakaavan selvitykset ja kaavoitus voivat kuitenkin edetä ehdotusvaiheen kuulemiseen saakka.

Sähkönsiirto

Sähkönsiirron ratkaisut tuottavat merkittäviä vaikutuksia tuulivoimapuistojen ulkopuolelle. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä, että hankkeen sähkönsiirtoa suunnitellaan yhteistyössä Kenkäkankaan tuulivoimahankkeen kanssa ja että hankkeissa pyritään hyödyntämään samoja johtokäytäviä sähkönsiirron vaikutusten minimoimiseksi. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnokseen on täydennetty yleisiä tuulivoiman suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta siten, että *”lähekkäin sijoittuvien tuulivoima-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä saamaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin, yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa”*. Vaihemaakuntakaavan luonnokseen kirjattiin myös uusi aurinkovoimaloiden rakentamista koskeva yleinen suunnittelumääräys: *Seudullisesti merkittäviä aurinkovoimaloita ja aurinkovoimapuistoja suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota sähkönsiirtoon. Lähekkäin sijoittuvien voimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä yhteiseen johtokäytävään ja*

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

POPELY/2497/2023

30.11.2023

yhteispylväisiin, yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa. Tätä täydennetään laadittujen selvitysten ja muun tiedon perusteella vaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheessa.

Vaikutusten arviointi

Yksi hankkeen todennäköisesti merkittävistä vaikutuksista kohdistuu arvokkaiisiin kulttuurimaisema-alueisiin. Hankealueen kaakkoispuolella, lähimmillään reilun kolmen kilometrin päässä lähimmästä voimalapaikasta sijaitsee valtakunnallisesti arvokas Reisjärven kulttuurimaisema-alue ja noin 1,5 kilometrin päässä maakuntakaavassa osoitettu Reisjärven Keskikylä-Kangaskylän maisemakokonaisuus. Länsipuolella noin 6,5 kilometrin päässä lähimmästä voimalapaikasta sijaitsee valtakunnallisesti arvokas Lestijoki-varren kulttuurimaisema-alue. Hankealueen poikki kulkee maakuntakaavassa osoitettu maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, Eskolan metsärata ja sen varteen sijoittuvat Saarijärven kämpä ja metsäradan paikka. Hankealueen pohjoispuolella sijaitsee myös Kiiskilän ja Ylitalon maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristökohteet.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatimisen tueksi on valmistunut toukokuussa 2023 selvitys tuulivoimarakentamisen vaikutuksista maisemaan. Selvitys löytyy TUULI-hankkeen nettisivuilta

(<https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/omat-hankkeet/tuuli-hanke/>). Maakuntakaavan maisemaselvityksen (kohdekortti nro 67) mukaan Vääräjoen tv-3 alueen voimalat näkyvät Kiiskilän peltoalueille, lähialueen avosoille ja valtakunnallisesti arvokkaalle Reisjärven kulttuurimaisema-alueelle. Maisemaselvityksen mukaan hankkeesta kohdistuvat maisemavaikutukset muodostuvat suuriksi Kiiskilässä ja Maasydänjärven virkistysalueella. Maisemakuva muuttuu voimakkaasti myös lähimmällä Kivinevan Natura-alueella tuulivoima-alueen suuntaan avautuvissa näkymissä.

Vääräjoen hankealueen välittömään läheisyyteen on suunnitteilla useita laajoja tuulivoimamahankkeita. Pohjois-Pohjanmaan liiton mukaan merkittäviä yhteisvaikutuksia arvokkaiisiin maisema-alueisiin ja visuaaliseen maisemakuvaan muodostuu, mikäli Kenkäkan-kaan, Toholampi-Lestijärven ja Vääräjoen tuulivoimamahankkeet toteutuvat täysimääräisinä.

Vääräjoen tuuli- ja aurinkovoimamahankkeen ja sähkönsiirtoreittien vaikutukset arvokkaiisiin maisema-alueisiin ja kulttuuriperintökohteisiin, virkistyskohteisiin ja -alueisiin sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen on arvioitava huolellisesti ja sisällytettävä ne myös yhteisvaikutusten tarkasteluun. YVA-selostuksessa ja kaavoitusmenettelyssä on esitettävä lievennystoimenpiteitä. Maakuntakaavan maisemaselvityksen kohdekortissa on esitetty tarkemmassa suunnittelussa huomioitavia maisemavaikutusten lieventämistoimia.

YVA-ohjelmassa on tuotu esiin, että Vääräjoen hankealue sijoittuu Suomenselän metsäpeurapopulaation tunnetulle, vuoden ympäri käytössä olevalle, esiintymisalueelle. Tuulivoimamahankkeen vaikutukset metsäpeurapopulaatioon kohdistuvat kesälaitumiin, talvilaitumiin ja vasomislaitumiin. Pohjois-Pohjanmaan liitto yhtyy näkemykseen alueen

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

POPELY/2497/2023

30.11.2023

merkityksestä metsäpeuran elinympäristönä. Hankkeessa on arvioitava huolellisesti tuuli- ja aurinkovoimahankkeen vaikutukset metsäpeuraan ja sisällytettävä se myös yhteisvaikutusten arviointiin. Arvioinnin yhteydessä on esitettävä lievennystoimenpiteitä.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatimisen tueksi on valmistunut selvitys tuuli-voimarakentamisen vaikutuksista maakotkapopulaatioon (vaarantunut (VU), rauhoitettu, lintudirektiivin liitteen I laji). Vääräjoen hankealue sijoittuu maakotkareviirille. Selvityksen mukaan Vääräjoen tuulivoimahankkeella voi olla merkittäviä kielteisiä vaikutuksia lähi-alueen maakotkareviiriin. Hankkeen jatkosuunnittelussa on varmistettava, etteimerkittäviä haitallisia vaikutuksia maakotkareviiriin synny. Törmäsmallinnuksessa arvioitava myös kumulatiiviset vaikutukset samalla reviirillä sijaitsevien muiden tuulivoimahankkeiden kanssa.

Lisäksi vaikutukset tulee arvioida maakuntakaavassa hankealueen ja sähkönsiirtoreittien läheisyyteen osoitettuihin kaavamerkintöihin ja toimintoihin.

Pohjois-Pohjanmaan museo / arkeologinen kulttuuriperintö

Hankealueella ja vaihtoehtoisilla sähkönsiirtoreiteillä on tehty arkeologinen inventointi kesällä 2023. Inventointiraportti tulee toimittaa Pohjois-Pohjanmaan museolle arvioitavaksi sen valmistuttua. Hankealueelta tunnetaan ennen arkeologista inventointia kahdeksan muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännöstä ja kaksi muuta kulttuuriperintökohdetta. Kohteet on esitetty selkeästi YVA-ohjelman luvussa 10.1.3.1 *Hankealue* taulukossa 10-2. Kohteen *Kolmisoppi 2* koordinaatit tosin tulee muuttaa muinaisjäännösrekisterin mukaisiksi, sillä vuoden 2012 Metsähallituksen kulttuuriperintöinventoinnissa kohteen koordinaattimittauksessa on ollut noin 20 metrin virhe.

Ennen arkeologista inventointia sähkönsiirtoreitin SVE1 vaikutusalueelta tunnetaan kaksi kiinteää muinaisjäännöstä *Maansydämenjärvi 2* (1000025338) ja *Koivuhaudankangas* (1000043241) sekä muu kulttuuriperintökohde *Eskolan metsärata* 1000025646). Voimajohtoreitin SVE3 vaikutusalueelta tunnetaan yksi kiinteä muinaisjäännös *Pirttivedenkangas* (1000024347) ja kaksi mahdollista muinaisjäännöstä *Kainuu* (1000047460) ja *Keittokangas* (1000047461).

Arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet on esitetty kartalla kuvassa 10-5. Museo suosittelee, että kiinteät muinaisjäännökset ja muut kulttuuriperintökohteet esitettäisiin kartalla eri värisin merkein, jotta ne erottuisivat toisistaan. Kohteet tulee myös esittää kartalla muinaisjäännösalueerajauksineen, mikäli kartan mittakaava sallii sen. Tulevassa YVA-selostuksessa arkeologisista kohteista tulee käyttää muinaisjäännösrekisterin mukaisia nimiä ja muinaisjäännöstunnuksia, mikäli kohdenimet tulevat eroamaan inventointiraportissa esitetyistä.

YVA-ohjelman luvussa 7.9 käsitellään asianmukaisesti muinaisjäännöksiin liittyvää kaajoamismenettelyä muinaismuistolain 11§ mukaisesti. Museo kuitenkin muistuttaa, että

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

POPELY/2497/2023

30.11.2023

koska hankealueella valmistellaan samanaikaisesti myös osayleiskaavaa, ratkaistaan mahdollinen kiinteään muinaisjäänökseen kajoaminen ensisijaisesti muinaismuistolain (295/1963) 13 § mukaisissa neuvotteluissa osana kaavaprosessia. Luvussa tulee siis luoda esille 11§ kajoamisluvan lisäksi 13§ mukainen neuvottelu.

YVA-selostuksen mukaan muinaismuistoihin ja muuhun arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvia vaikutuksia tarkastellaan niillä alueilla, joiden maankäyttö muuttuu hankkeeseen liittyvän rakentamisen seurauksena ja vaikutuksia voi aiheutua. Selvityksen tulokset ja niiden perusteella tehdyt vaikutusarviot raportoidaan ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa.

Arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvissa vaikutuksissa tulee huomioida tuulivoimaloiden sijainnin, tiestön, sähköaseman, ilmajohto- ja maakaapelilinjojen lisäksi mahdolliset maa-aineksen ottopaikat ja mahdolliset maan läjityspaikat sekä väliaikaiset nosto-, varastointi-, pysäköinti- ja työmaaparakkialueet. Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida tuulivoimapuiston ja sähkönsiirtoreittien rakentamisen aikaiset, käytön aikaiset ja käytön lopettamisen aikaiset toimet. Kyseiset toimenpiteet tulee ottaa huomioon arvioitaessa hankkeen suoria ja epäsuoria vaikutuksia muinaisjäänöksiin. Myös väliaikainen toiminta, kuten väliaikaiset ajoreitit tai metsänhakkuut ja raivaukset, voivat vahingoittaa tai tuhota arkeologista kulttuuriperintöä. Myös väliaikaiset toiminnot tulee huomioida vaikutusten arvioinnissa.

Muinaisjäänökset tulee huomioida hankkeen suunnittelussa. Esimerkiksi tv-alueita ei tule sijoittaa siten, että muinaisjäänös jäisi tv-alueelle ja sähkönsiirtoreiteillä pylviäitä ei tule sijoittaa niin, että muinaisjäänökset jäisivät harusten väliselle alueelle. Kohteet tulee ottaa huomioon myös maakaapeloinnissa sekä olemassa olevan tiestön leventämisen ja vahvistamisen yhteydessä sekä uusia teitä rakennettaessa. Koska YVA:n yhteydessä ei esitetä sähkönsiirron pylväspaikkoja, tulee hankkeen jatkosuunnittelussa kuulla alueellista vastuumuseota pylväspaikkojen sijoittelun osalta.

YVA-selostuksessa tulee tuoda ilmi, että hankealueella ja ulkoisilla sähkönsiirtolinjoilla olevat arkeologiset kohteet tulee merkitä selkeästi maastoon ennen rakennustöiden aloittamista ja niiden ajaksi.

Pohjois-Pohjanmaan museo voi tarkemmin arvioida hankkeen vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön vasta arkeologisen inventointiraportin valmistuttua. Kenttätutkimusten tekijän tulee toimittaa raportti digitaalisena paikkatietoaineistoinen arviointia varten alueelliseen vastuumuseoon (Pohjois-Pohjanmaan museo, kulttuuriymparisto.ppm@ouka.fi). Arvioinnissa varmistetaan, että selvitys vastaa sille asetettuja tavoitteita. Museo toimittaa raportin arvioinnin jälkeen Museovirastoon, jossa se tallennetaan sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja julkaistaan julkisessa palvelussa: <https://asiat.museovirasto.fi>. Tutkimusraporttien tiedot tallennetaan myös muinaisjäänösrekisteriin, jonka tietoja voi selata kaikille avoimessa Kulttuuriympäristön palveluikkunassa www.kyppi.fi.

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

30.11.2023

SVE1B-C asetelma on sama lukuun ottamatta Puutikankankaan tuulivoimapuiston aluetta, jossa voimajohto ei sijoitu tien vierelle. Pikkuradan tien leventyvän maastokäytävän merkitys kohteen kulttuurihistoriallisille ja maisemallisille arvoille tulee selvittää YVA arvioinnin yhteydessä.

Sievin kunta / ympäristönsuojeluviranomainen

- Sievin kunnassa on vireillä tuulivoimaohjelman laatiminen. Ohjelmassa esitettävät kriteerit tuuli- ja aurinkovoimatuotannon sekä niihin liittyvien sähkönsiirtolinjojen rakentamisessa tulee ottaa huomioon myös tämän jo vireillä olevan tuulivoimahankkeen jatkosuunnittelussa. Ohjelma on tarkoitus saada kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi vielä syksyn 2023 aikana.
- Lupajaoston näkemyksen mukaan arviointiohjelmassa on riittävällä tavalla tunnistettu tuuli- ja aurinkovoimatuotannon kannalta olennaiset ympäristövaikutukset. Erityisen hyvänä lupajaosto pitää virkistyskäytön kannalta merkittävän kohteen, Maasydänjärven matkailualueen sekä sitä ympäröivien virkistysreittien erityistä huomioimista vaikutusten arvioinnissa.
- Arviointiohjelmassa on myös hyvin tunnistettu hankkeeseen liittyvät osapuolet ja sidosryhmät, joiden oikeuksiin tai etuihin hankkeella saattaa olla vaikutusta. Lupajaostolla ei ole lisättävää osallisten luetteloon.
- Suunnittelualue sijoittuu Sievin kunnassa pääasiassa syrjäiselle erämaa-alueelle, jossa ei ole vakituista asutusta. Hankealueella ja sen läheisyydessä sijaitsee kuitenkin muutamia vapaa-ajan asuntoja, joihin tulee soveltaa tuulivoimaohjelmassa määriteltyä etäisyysvaatimusta.
- Alueen syrjäisyydestä johtuen hankkeen vaikutukset painottuvat erityisesti luontoon, virkistyskäyttöön, maisemaan ja elämistöön. Maisemavaikutusten osalta hankkeessa tulee erityisesti tarkastella yhteisvaikutuksia tämän hankkeen sekä sen välittömään läheisyyteen suunniteltujen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa.
- Elämistön osalta lupajaosto haluaa erityisesti tuoda esille Suomenselän alueella elävän metsäpeurapopulaation, jonka ympärivuotiseen elinalueeseen kyseinen hankealue kuuluu. Tuulivoimarakentamisen mahdolliset vaikutukset metsäpeuraan tulee selvittää hankkeen jatkosuunnittelussa siten, ettei hankkeella tarpeettomasti vaaranneta metsäpeuran elinolosuhteita alueella.
- Sähkönsiirron osalta lupajaosto pitää hyvänä, että eri reittivaihtoehtoja selvitetään yhteistyössä viereisen Semecon Oy:n Kenkäkankaan tuulipuistohankkeen kanssa. Suunnitelluista sähkönsiirtoreiteistä tulee valita toteutukseen vaihtoehto, josta aiheutuu pienimmät ympäristövaikutukset ja vähäisimmät haitat johtoalueiden maanomistajille.
- Sähkönsiirtoreiteistä vaihtoehto VE1 eri alavaihtoehtoineen sijoittuisi suurelta osin kulttuurihistoriallisesti arvokkaan reitin (pikkurata) välittömään läheisyyteen.

POPELY/2497/2023

30.11.2023

Reitin suunnittelussa tuleekin huomioida vielä jäljellä olevat kulttuurihistorialliset kohteet ja rakenteet siten, ettei linjan rakentamisella vaaranneta tai heikennetä niiden kulttuurihistoriallisia arvoja.

- Arviointiohjelmassa ei ole esitetty tietoa tuulivoimapuiston rakentamisessa tarvittavan kiviaineksen ottopaikoista tai kuljetusreiteistä. Lupajaosto katsoo, että mikäli kiviainekset on tarkoitus ottaa hankealueelta, tulisi ottaminen toteuttaa keskitetysti viereisen Kenkäkankaan tuulivoimahankkeen kanssa siten, että vältyttäisiin useiden erillisten louhosalueiden avaaminen samalle alueelle. Mikäli tuulivoimapuiston rakentamisessa tarvittavat kiviainekset kuljetetaan hankealueelle sen ulkopuolelta, tulee arviointiselostuksessa huomioida myös kiviainesten kuljetuksesta aiheutuvat ympäristövaikutukset kuljetusreittien läheisyydessä.

Muilta osin lupajaostolla ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Osallisten luetteloon esitetään lisättäväksi Sievin kyläneuvosto, muilta osin päätösehdotus hyväksyttiin.

STUK-Säteilyturvakeskus

Säteilyturvakeskuksella ei ole lausuttavaa Vääräjoen tuuli- ja aurinkovoimahankkeen sekä siihen liittyvän 400 kV voimajohdon YVA-ohjelmaan (POPELY/2497/2023).

Toholammin kunta, kunnanhallitus

Toholammin kunnan näkemyksen mukaan laaditussa YVA-ohjelmassa esitetyt, Toholampia koskevat lähtötiedot ovat oikeita ja riittäviä arvioinnin pohjaksi. Lisäksi laaditussa YVA-ohjelmassa on huomioitu oikein Toholammin kunnan alueella vireillä sekä voimassa olevat oikeusvaikutteiset osayleiskaavat sekä asemakaavat. Sähkönsiirtovaihtoehtojen osalta on tuotu esille havainnollisesti eri reittivaihtoehtojen alustavat periaatekuvat johtoalueista sekä risteäminen valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen ja Lestijokilaakson osayleiskaavaan nähden.

Toholammin kunta nostaa esille muutamia periaatteellisia asioita ja toivoo, että ne huomioitaisiin lähtökohtana YVA-menettelyn selvitysvaiheessa.

YVA-ohjelmassa on esitetty voimaloiden alustava sijoittelu, mutta ohjelmavaiheessa ei esitetä alustavia näkymä-, melu- ja välkemallinnuksia, joiden tulosten perusteella syntyy rakentamista rajoittava alue. Voimaloiden etäisyys kuntarajasta on pienimmillään kuitenkin vain satoja metrejä ja siten on selvää, että alustavan voimalasijoittelun mukainen kaavaratkaisu aiheuttaisi rakentamista rajoittavia vaikutuksia Toholammin kunnan puolelle. Toholammin kunnan näkemyksen mukaan rakentamista rajoittava tuulivoimatoiminta tulee maanomistusoloista tai kuntarajasta riippumatta ratkaista osayleiskaavalla

POPELY/2497/2023

30.11.2023

myös Toholammin kunnan osalta tai voimalasijoittelua tulisi muuttaa siten, ettei rakentamista rajoittavia vaikutuksia Toholammin kunnan puolelle synny. Sähkösiirron vaihtoehtoista lähtökohdiltaan parhaana nähdään SVE1 alavaihtoehtoinen ja ehdottomasti heikoimpana SVE2. SVE1 sijoittuu Sievin puolelle lähes kokonaisuudessaan, jolloin tuulipuistosta saatavat hyödyt ja haitat kohdistuvat myös lähes yksinomaan Sievin kunnan puolelle. Vaihtoehdossa SVE2 sähkösiirtolinja kulkee Toholammin kunnan alueella yli 20 km verran ja sen rakentamiseksi tarvitaan valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen läpikulku, mikä tarkoittaa myös Natura 2000-verkoston kuuluvan Lestijoen alittamista. Toholammin kunta pitää tätä vaihtoehtoa erittäin huonona sen itsessäänaiheuttamien ympäristövaikutusten vuoksi, mutta myös yhteisvaikutukset alueelle tulevien muiden sähkösiirtolinjojen kanssa ovat toholampilaisille maan- ja metsänomistajille kohtuuttomat. YVA-selostusvaiheessa tehtävä asukaskysely tulisi ehdottomasti toteuttaa myös sähkölinjojen varsialueille.

Muutoin YVA-ohjelmassa osallistumisen, vuorovaikutuksen mahdollisuudet ja tiedottamisen on tuotu hyvin esille. Mikäli vaikutukset YVA-selostusvaiheessa edelleen ulottuvat selkeästi Toholammin puolelle olisi hankkeesta järjestettävä neuvottelu Toholammin kunnan kanssa ja korkeatasoinen yleisötilaisuus myös Toholammilla.

Hankkeen ja erityisesti sähkösiirron sijoittuminen Toholammin kunnan alueella olevan laajan valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen läheisyyteen tai sen alueelle tulee huomioida arvioinnissa erityisen hyvin myös lähialueen muut hankkeet huomioiden.

Toholammin kunnan alueelle ei saa aiheutua melu- ja välkehaittoja.

Lisäksi hankkeen toteuttajan tulee turvata radio- ja tv- lähetysten laadukas vastaanotto tarvittaessa lisämastoin.

Kleemolan alueen virkistysalueet Einon-kallio (tarkemmat sijaintitiedot saa Toholammin kunnasta), sekä enduro-polku ovat suunnitellun SVE2- linjan alueella, joka toteutessaan heikentäisi merkittävästi alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia. Einon-kalliolle on kyläläisten toimesta tehty laavu ja tulipaikka. Kallio on kyläläisille merkittävä virkistäytymis- ja retkeilyalue.

Lisäksi Toholammin kunta huomauttaa, että reittivaihtoehdon SVE2 varrella on eniten asutusta muihin vaihtoehtoihin verrattuna. Ja ainoa, jossa siirtolinja tulee alle 100 m päähän vakituista asutusta. Tällä olisi jo vaikutusta asumisviihtyvyyteen ja kiinteistöjen arvoon.

Muutoin Toholammin kunnalla ei ole huomautettavaa laaditusta YVA-ohjelmasta

Toholammin kunta, rakennus- ja ympäristölautakunta

Rakennus- ja ympäristölautakunta toteaa Toholammin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena YVA-ohjelmasta Etelä-Pohjanmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristövirastolle lausuntonaan seuraavaa:

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

Kirjaamo

www.ely-keskus.fi

PL 86, 90101 Oulu

Y-tunnus 2296962-1

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

30.11.2023

Rakennus- ja ympäristölautakunta ei puolla SVE2:n mukaista sähkönsiirtoreittiä Toholammin kunnan läpi. Lestijoki on määritelty Natura 2000 -suojelualueeksi, ja lautakunta katsoo, ettei maakaapelointi Lestijoen poikki ole alueen suojelutavoitteiden mukaista. Lestijoki on erityisen merkityksellinen yhtenä meritaimenen viimeisistä luontaisen lisääntymisen alueista Pohjanmaan rannikkoalueella, mikä palvelee Perämeren meritaimenkantaa sekä virkistys- ja ammattikalastusta.

Lestijoen alueen suojelutavoitteissa painotetaan muun muassa alueella vallitsevien luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tilan säilyttämistä turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys, sekä alueella vallitsevien luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tilan säilyttämistä alueen käyttöä ohjaamalla. Joen ekologinen tila on Toholammin kunnan kohdalla hyvä. SVE2:n mukainen sähkönsiirtoreitti kulkee myös virkistyskäytössä tärkeiden luontoalueiden läpi, ja voimajohtojen sijoittamisen näille alueille voidaan katsoa heikentävän alueen virkistyskäyttöarvoa.

Hankealueella on vaikutusta Toholammin kunnan puolelle melun ja välkkeen vuoksi, mitkä on YVA-ohjelmassa suunniteltu selvitettävän kattavasti. Rakennus- ja ympäristölautakunta muistuttaa, että mikäli hankkeelle haetaan naapuruussuhdelain (26/1920) perusteella Sievin kunnasta ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa, tulee siitä pyytää lausunto Toholammin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta hankealueen sijoittuessa kunnan rajalle. Muilta osin rakennus- ja ympäristölautakunta toteaa YVA-ohjelman hyvin laadituksi ja vaikutukset suunnitellun kartoitettavan kattavasti.

Väylävirasto

Hankealueen itäpuolella sijaitsee seututie 760 (Reisjärventie/Sievintie) lähimmillään noin 2,5 km etäisyydellä, kaakkoispuolella kantatie 58 (Lestijärventie/Reisjärventie) noin 10 km etäisyydellä ja etelässä yhdystie 18289 (Tialantie/Lokkilantie) noin kilometrin etäisyydellä. Hankealueen länsipuolella sijaitsee yhdystie 18173 (Sahanperäntie) noin 5 km etäisyydellä. Lounaassa sijaitsee ja yhdystie 7593 (Sykäräistentie) noin 9 km etäisyydellä ja seututie 775 (Toholammintie/Lestintie) noin 10 km etäisyydellä, sekä luoteessa kantatie 63 (Sievintie) noin 8 km etäisyydellä.

Kokkola-Ylivieska-rata sijaitsee hankealueesta noin 25 km luoteeseen, ja Iisalmi-Ylivieska-rata noin 28 km hankealueesta koilliseen. Sähkönsiirtovaihtoehdot eivät risteä rautateiden kanssa. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE1 risteää kantatien 63 (Sievintie), kantatien 28 (Kajaanintie), ja yhdystien 18132 (Kukonkyläntie) kanssa. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE2 risteää yhdystien 18173 (Sahanperäntie), yhdystien 7593 (Sykäräistentie), ja seututien 775 (Toholammintie-Lestintie) kanssa. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE3 risteää seututien 775 (Toholammintie-Lestintie) kanssa.

Hankkeen liikenteellisiä vaikutuksia arvioidaan asiantuntija-arviona tarkastelemalla hankkeen rakentamisvaiheen kuljetuksissa ja toiminnan aikaisissa huoltotöissä käytettäviä reittejä. Tuuli- ja aurinkovoimalakomponenttien osalta tarkastelualueena ovat potentiaalisista satamista hankealueelle asti olevat kuljetusreitit, pääpainon tarkasteluissa ollessa hankkeen lähiympäristössä. Työssä arvioidaan hankkeen vaikutuksia teiden

POPELY/2497/2023

30.11.2023

liikennemääriin, liikenteen sujuvuuteen ja liikenneturvallisuuteen, sekä liikenteestä aiheutuvia välillisiä vaikutuksia, kuten melua ja vaikutuksia ilmanlaatuun. Arviointiselostuksessa kuvataan rakentamisen aikaiset kuljetusreitit, sekä kunnostettavat että hankealueelle rakennettavat uudet tiet. Liikennevaikutusten arviointi käsittää tuuli- ja aurinkovoimapuiston rakentamisen, käytön ja käytöstä poistamisen aiheuttaman liikennöinnin liikenneturvallisuuteen ja liikenteen toimivuuteen kohdistuvien vaikutusten arvioinnin.

Väylävirasto esittää lausuntonaan seuraavaa:

Liikennevaikutusten arviointi on esitetty YVA-ohjelmassa riittävällä tasolla.

Tuulivoimaloiden sijaintia suhteessa liikenneväyliin ohjeistetaan Väyläviraston Tuulivoimalaohjeessa (Liikenneviraston julkaisuja 8/2012), joka tulee huomioida voimaloiden sijoittamisessa. Tuulivoimalan vähimmäisetäisyys on voimalan kokonaiskorkeus (torni+lapa) + suoja-alue väylän keskeltä lukien.

Tuulivoimalahankkeen suunnittelun aikana on riittävän ajoissa kiinnitettävä huomiota tuulivoimalan osien varastointiin ja kuljetusreittien selvittämiseen. Tuulivoimalakuljetukset vaativat aina erikoiskuljetusluvan. Erikoiskuljetusluvissa lupaviranomaisena toimii Pirkanmaan ELY-keskus. Voimaloiden osien kuljetuksia varten maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen kuljetuksia. Jos rakenteiden vahvistamiselle tai mahdollisten tasoliittymien ym. parantamistoimille, kuten tasoristeyskansien vahvistamiselle ja leventämiselle, todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa sekä liittymien avartamista. Asian osalta tulee olla yhteydessä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen maanteiden hoidon projektipäällikköön. Liittymäluvat maanteille myöntää Pirkanmaan ELY-keskus.

Ensisijaisesti tuulivoimalakuljetukset tulisi suunnitella muuta reittiä kuin rautatien tasoristeysten kautta. Jos tasoristeysten käyttö lisääntyy tuulivoimaloiden rakentamisaikaisen liikenteen johdosta merkittävästi tai sen käyttötarkoitus muuttuu, on tienpitäjän haettava lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava Väyläviraston lupa. Väylävirasto voi liittää lupapäätökseen tasoristeysten rakentamista, uudenlaista käyttöä, kunnossapitoa ja poistamista sekä tasoristeyskseen liittyvää tietä koskevia ehtoja, joiden toteutus kokonaisuudessaan tai osittain, voi jäädä luvanhakijan vastuulle. Tasoristeysluvan tarpeesta voi olla yhteydessä Väylävirastoon, kirjaamo@vayla.fi. Lisätietoja tasoristeysten ylittämisen suunnitteluun ja toteutukseen liittyen on ohjeessa: "Erikoiskuljetukset rautatien tasoristeyksissä" (Väyläviraston julkaisuja 8/2021 sekä tiivistelmä).

Väylävirasto pyytää ottamaan huomioon tuulivoimalan osien kuljettamisreittien suunnittelussa Väyläviraston hanke- ja suunnittelukohteet, jotka löytyvät sivulta:

<https://vayla.fi/suunnittelu-rakentaminen>.

Väylävirasto pyytää huomioimaan seuraavat väylillä tehtävät hankkeet Pietarsaaren satamasta saapuvan materiaalin kuljetusreittejä suunniteltaessa: Pietarsaareissa Kt 68 ja siltojen parantaminen välillä Edsevö - Pirilö ja rakentamissuunnittelu Kt 68 Pedersöre ja Kolppi, sekä Pedersöressä Vt 8 parantaminen välillä Edsevö-Lepplax.

Kokkolan satamasta saapuvan materiaalin kuljetusreittejä suunniteltaessa on huomioitava Kokkolassa Kirkkolehdon kiertoliittymä - valtatie 28 parantaminen.

POPELY/2497/2023

30.11.2023

Kalajoen satamasta saapuvan materiaalin kuljetusreittejä suunniteltaessa on huomioitava Kalajoella valtatie 8 ja maantien 7771 (Satamatie) liittymäjärjestelyt, maantien 7771 jalankulku- ja pyörätie välillä vt 8 - Usvametsäntie sekä Mt 774 jalankulku- ja pyörätie välillä Raution seurakuntakoti - Essonkuja, RS.

Suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohdon pylvää estä tai haittaa maanteiden käyttöä. Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet"-ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle.

Työhön, joka kohdistuu maantiehen tai tapahtuu tiealueella tai edellyttää liikenteen ohjausta ja varoittamista liikennemerkein, on oltava ELY-keskuksen lupa. Lupa tarvitaan myös rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Työluvalla voidaan myöntää myös tieliikennelain 187 §:ssä tarkoitettu lupa tien tilapäiseen sulkemiseen silloin, kun sulkeminen liittyy tiealueella työskentelyyn.

Väylävirasto huomauttaa, että ajantasainen ohje on aina tarkistettava ohjeluetelosta Väyläviraston verkkosivuilta (<https://vayla.fi/palveluntuottajat/ohjeluetelo>).

Maanteiden osalta lausuu tarkemmin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen L-vastuualue.

wpd Finland Oy

Lausuntoa koskeva Metsähallituksen Vääräjoen hanke sijoittuu wpd Finland Oy:n suunnitteleman Toholampi-Lestijärven tuulipuiston välittömään läheisyyteen hankealueiden rajautuessa toisiinsa Toholammin ja Sievin kunnanrajalla. Lisäksi Vääräjoen hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman mukaan kaksi sen kolmesta sähkönsiirtovaihtoehdosta kulkee Toholampi-Lestijärven tuulipuiston hankkeen läpi. Näistä toinen kulkee myös wpd Finland Oy:n suunnitteleman Länsi-Toholammin tuulipuiston läpi.

wpd Finland Oy:n tuulivoimahankkeet

Toholampi-Lestijärven tuulipuiston suunnitelluista tuulivoimaloista 40 sijoittuu Toholammin kunnan ja 9 Lestijärven kunnan alueelle. Toholampi-Lestijärven tuulipuiston alueella on voimassa olevat tuulivoimaosayleiskaavakaavat (myönnetty Toholammin kunnassa 29.5.2017 § 16 ja Lestijärven kunnassa 6.7.2017 § 57) sekä lainvoimaiset rakennusluvut 49 voimalalle, jotka ovat kokonaiskorkeudeltaan 230 metriä. Tällä hetkellä Toholampi-Lestijärven tuulipuiston osalta on meneillään ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn

POPELY/2497/2023

30.11.2023

päivitys, jonka tarkoituksena on tarkastella voimaloiden kokonaiskorkeuden korotusta 270 metriin sekä voimaloiden yksikkötehon korotusta 8 MW:iin. Toholampi-Lestijärven uudessa YVA:ssa tarkastellaan yhteisjohtona Länsi-Toholammin hankkeen kanssa 400 kV:n sähkönsiirtoa, jonka vaihtoehtoisiksi liityntäpisteiksi on osoitettu Fingridin suunnitellemat Ullavan ja Halsuan sähköasemat. Hankkeen uusi YVA-ohjelma on asetettu nähtäville tammikuussa 2021 ja uuden YVA-selostuksen on määrä tulla EPO-ELY:n käsitteilyyn alkuvuodesta 2024.

Lisäksi wpd Finland Oy:llä on hankekehityksessä Länsi-Toholammin tuulipuistohanke, jonka lainvoimaisen kaava-alueen raja sekä lähimmät lainvoimaiset rakennusluvut saaneet voimalapaikat sijoittuvat noin 14 km etäisyydellä Vääräjoen hankkeen suunnitelluista voimaloista, sekä Tuohimaa-Riutanmaan tuulipuistohanke Kokkolan ja Halsuan kuntien alueella. Länsi-Toholammin tuulipuiston sähkönsiirto toteutetaan yhteisjohtona Toholampi-Lestijärven tuulivoimahankkeen kanssa, minkä lisäksi myös Tuohimaa-Riutanmaan hankkeessa on suunniteltu yhteisiä sähkönsiirron reittejä Toholampi-Lestijärven tuulivoimahankkeen kanssa.

Vääräjoen sähkösiirron etäisyydet wpd:n suunnitelmiin voimaloihin ja voimajohtoon

Metsähallituksen Vääräjoen hankkeen YVO:n mukaan hankkeen sähkönsiirtoreitti SVE2 kulkisi sekä Toholampi-Lestijärven että Länsi-Toholammin tuulipuistohankkeiden lainvoimaisilla kaava-alueilla. wpd Finland Oy pyytää huomioimaan Fingridin käyttämän minimietäisyyden voimajohdon reunavyöhykkeestä wpd:n hankkeiden tuulivoimaloihin. wpd Finland Oy pyytää myös huomioimaan Vääräjoen SVE2:n risteämävaikutukset wpd:n suunnitteleman 400 kV:n ilmajohdon kanssa.

Vääräjoen sähkönsiirtoreitti SVE3 kulkisi Toholampi-Lestijärven tuulipuiston Lestijärven puoleisen kaava-alueen halki Fingridin olemassa olevan Uusnivala-Alajärvi 2x400kV -reitit vierellä. wpd Finland Oy muistuttaa Toholampi-Lestijärven lainvoimaisesta tuulivoimaosayleiskaavasta Lestijärven kunnan puolella SVE3 -reitit varrella ja pyytää ottamaan sen, sekä tuulivoimaloiden lainvoimaiset rakennusluvut huomioon YVA-selostuksessa. wpd Finland Oy pyytää Metsähallitusta huomioimaan Fingridin suunnittelussaan käyttämän minimietäisyyden voimajohdon reunavyöhykkeestä myös wpd:n Lestijärven kaava-alueen puoleisiin tuulivoimaloihin.

wpd Finland Oy pyytää Metsähallitusta huomioimaan wpd:n Toholampi-Lestijärven, Länsi-Toholammin ja Tuohimaa-Riutanmaan tuulipuistohankkeiden sähkönsiirtojen reittivaihtoehdot myös Fingridin suunnitteleman Halsuan sähköasemalle, sekä niiden yhteisvaikutukset Vääräjoen tuulivoimapuiston sähkönsiirtovaihtoehdon SVE3 kanssa. wpd Finland Oy pyytää huomioimaan Vääräjoen SVE3:n mahdolliset risteämävaikutukset myös näiden wpd:n suunnitteleman 400 kV:n ilmajohtojen kanssa. wpd lisäksi kehottaa Metsähallitusta huomiomaan Vääräjoen tuulivoimahankkeen YVO:ssa kuvassa 4-4 esitellyjen sähkönsiirron suunnitelmien lisäksi myös Fingridin kantaverkon vahvistamisen suunnitelmat Vääräjoen YVO:ssa määritellyllä reittisuudella O-Q.

Muut yhteisvaikutukset

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

30.11.2023

wpd Finland Oy muistuttaa Metsähallitusta Toholampi-Lestijärven hankkeen lainvoimaisista kaavoista ja rakennusluvista, sekä kehottaa huomioimaan hankkeiden yhteisvaikutukset.

wpd Finland Oy on valmis jatkamaan Metsähallituksen kanssa meneillään olevaa vuoropuhelua ja tiedonvaihtoa ja korostaa toimivan yhteistyön merkitystä hankkeiden yhteensovittamisen osalta.

Mielipide 1

Yleistä

Hankekuvauksessa vain alueen (62,5 km²) luoteisosa on osoitettu voimassa olevassa maakuntakaavassa seudulliseksi tuulivoima-alueeksi. Siihen nähden koko hanke on yli-imitoitu. Pitää odottaa ilmasto- ja vaihemaakuntakaavan valmistumista ja uuden hallituksen linjauksia mm. anturoiden purkamiseen ja muihin tuulivoiman rakentamisen lupasioihin.

Yva-selvityksen luettavuutta häiritsee kahden hakemuksen selvitysaineisto. Se näkyy paitsi pituutena niin häiritsee selkeyttä.

Aurinkovoimalan luvitusta pitäisi hakea vasta vuoden 2035 jälkeen, koska lait ja asetukset sekä liiketoimintaympäristö saattavat muuttua vielä moneen kertaan siihen mennessä. Nykyisen hakemuksen selvitykset ovat siihen mennessä auttamattomasti vanhentuneet.

Sähkönsiirto SVA2 saattaisi olla lyhimpänä paras, jos kulttuurimaisemien ja muiden herkkien alueiden kohdalla johdot maisemoidaan maahan.

Lunastusmenettelyä pitää olla toissijaisena keinona ottaa tarvittavia maa-alueita Metsähallituksen haltuun. Ensisijainen keino on maksaa vastaavat korvaukset maa-alasta kuin tuulimyllyalueen maanomistajille.

Perusteita mielipiteelle.

1. Alueella on hankekuvauksen mukaan turvetuotantoa ja sen tuotantoon soveltuvia alueita, ojitettuja soita, talousmetsää, monimuotoisuuden kannalta tärkeä suoalue, mineraalivarastoalue, maakunnallisesti arvokas, rakennettu kulttuuriympäristö, muinaismuistokohteita ja tärkeä ulkoilu- ja retkeilyreitti.

Hankealue on rajattu Toholammin ja Reisjärven kunnan rajaan. Hankealueen välittömässä läheisyydessä on arvokkaita kulttuurimaisemia myös Reisjärven ja Lestijärven alueella eikä vain Sievissä. Sievissä Huuhaankallio ja Maasydänjärvi Laatumatontteinen, Pikkurata jne. Reisjärven Pitkäjärvellä, Lokkiperällä ja Kangaskylässä on myös runsaasti vakituisia asuntoja ja loma-asutuksia eri järvialueilla ja arvokasta kulttuurimaisemaa. Aluetta kuvaa hyvin lähes katkeamaton kylien ketju. Tähän maisemaan kun istutetaan lähimmillään 1,5 km päähän 300 metriset tuulivoimalat, niin hyvästi kulttuurimaisemat, luonnonrauha, ekologiset yhteydet ja myös Metsähallituksen myymien laatutonttien taloudellinen arvo.

POPELY/2497/2023

30.11.2023

Lähialueilla mm. Kivinevan Natura-alue ja valtion ja yksityisen luonnonsuojelualueita, jotka ulottuvat Natura-alueen ulkopuolelle. Arvokas on myös soidensuojelun täydennys-ohjelmaan kuuluva Tynnyrilammenneva..

2. Arvioinnin alustavaksi aikatauluksi on esitetty vuotta 2024. Alueen valtavan koon ja monimuotoisuuden ym.vastaavien seikkojen takia arviointiaika on aivan liian lyhyt luotettavan ja laadukkaan arviointituloksen aikaansaamiseksi. Kiire on ollut näkyvässä aiemmissakin tuulivoimahankkeiden arvioinneissa ja se on näkynyt arviointien laadun heikoutena, joka on hyvin huomioitu runsailla tarkennuksilla ja lisäselvityksillä Yhteisviranomaisen lausunnoissa. (Esim. Reisjärven Kiiskineva)

Mm. linnuston havaintoaineiston laadukas tekeminen vaatii useamman vuoden, jotta saadaan luotettava tietokanta aikaiseksi esim. soidinpaikkalaskelmat.

Aiemmista hankkeista poimitut tiedot tai parin kerran vierailut alueella eivät anna todellista tilannekuvaa. On käytettävä usean laskentakerran kartoituslaskentaa ja kohdennettuja inventointeja. Vaikutusten arvioinnissa huomioitava vähintään keskeiset lajit. Uhanalaiset ja häiriöherkät lajit saattavat jäädä pistelaskennoissa havaitsematta tai aliedustetuksi. On otettava käyttöön riittävästi maastotyöpanosta, eri vuodenaikoina ja esitettävä haittavaikutuksille korjaus- ja lievennystoimenpiteitä.

3. Hankealue on vedetty Reisjärven rajaan (Tarkempi karttaluonnos olisi ollut tarpeellinen) ja hankealueen vaikutuksia aiotaan nähtävästi tarkastella vain 12 km säteellä, osin vain 2-3 km säteellä (melu), vaikka kolmisataametristen tuulimyllyjen näkymä-, välke- ja meluvaikutus saattaa olla jopa 40 km ja järvien pintaa pitkin kauemmaksikin, niin tarkastelualue on laajennettava vähintään 20 km etäisyyteen hankealueen rajasta. Tuon alueen sisällä pitää tehdä tärinä-, välke-, äänimittaukset. Myös sisätiloihin etenevät infraäänit on mitattava esim. lyhytaikaisilla kapeakaista-analyysillä pysyvän asutuksen ja lomiasutuksen piirissä siten, että sisätilamittaukset todetuilla melualueilla tulee infraäänien kohdalta mitata myös sisätiloista, jos tuulimyllyt saavat rakennusluvan.

Ulkomittausmallinnukset eivät anna oikeaa tietoa sisätiloissa syntyvästä infraäänime-lusta. Mittaukset ovat perusteena mm. haittakorvauksille. Infraäänien analysointi terssi-kaista- analyysinä antaa virheellisen kuvan infraäänien haitallisuudesta sisätiloissa nyky-tietämyksen mukaan. (Hannu Nykänen, infraäänitutkimus 2021-23).

Tulee tehdä mallinnuskuvaukset ja kuvat varustettuna yksilöidyin tiedoin eri suunnista hankealueelta myös yöaikaan. Ne ovat välttämättömiä kokonaiskuvan muodostamiseksi tuuliteollisuusalueen näkymä- ja meluhaitoista. Maisemavaikutusten arviointi ja maisema-analyysi tulee tehdä ja tunnistaa vaihtoehdoittain. Maisemallisesti herkimpien koh-teiden kohdalla tulee olla arviointi siitä, että miten häiriötekijät voidaan eliminoida. Metsä ei ole pysyvä näkymäeste. On arvioitava, että onko metsänpeite huomioitu vai ei. Kansalaisten ja yhteisöjen lausunnot ja mielipiteet on otettava oikeasti huomioon. Se on perusedellytys hyväksyttävyyden lisäämiselle.

Tosiasia on, että kuntakyselyille ei juuri arvoa anneta ja tiedottaminenkin on minimiä. Kunnissa mennään täysi tuulivoimayhtiöiden ehdoilla. Kajaanissa on sentään luotu kri-terit tuulivoiman kaavoittamiseen. Esim. Yhteisviranomaisen lausuntoa YVA-selvityksestä ei katsota kuntalaisille tiedottamisen arvoiseksi pyynnöistä huolimatta. Se-hän kertoisi, että viranomaiset tutkivat asioita, mukaan lukien ELY-keskukset, tarkasti ja vaativat lisäselvityksiä jne.

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

30.11.2023

Melu-, tärinä ja välkealueet tulee esittää karttapohjalla, johon merkitään melulle, tärinälle ja välkkeelle altistuvat alueet ja kohteiden määrät yksilöidysti. Edellä mainitun tarkastelun tulee sisältää myös läheisten tuulivoimahankkeiden tuulivoimalat, jotta yhteisvaikutuksista saadaan luotettava selvitys. Selvityksessä tulee olla myös pienitaajuisten melun yhteisvaikutus(infraäänet) lähimmiltä tuulivoima-alueilta edellämämainituin menetelmin. (H.Nykänen) Metsähallitus on myynyt Pitäjärven rannoilta Laatumaatontteja samoin Maasydänjärveltä ja nyt niiden laatua aiotaan oleellisesti huonontaa tuuliteollisuuden tuomisella loma- ja pysyväisasutuksen haittatekijäksi. Vesi kantaa äänet huomattavasti pitemmälle kuin metsä, eikä metsäkään ole pysyvä näkymäeste, koska hankkeen vaikutusalueella on maa- ja metsätaloutta, joka hyödyntää olemassa olevia talousmetsiä. Näkymäesteet poistuvat jollakin aikajänteellä..

Onko metsähallitus valmis lunastamaan myymänsä laatumaatontit ja niille rakennetut kiinteistöt käypään hintaan? Metsähallitus on ollut aktiivinen moittimaan toisten tuulivoimafirmojen tekemien myllyalueiden haittavaikutuksia. Omat myllyalueet eivät kuitenkaan olisi kenellekään haitallisia? Nyt Metsähallitus voisi olla tiennäyttävä mm. korvausasioissa.

Maansydämen jätevesiongelmien ovat jo kylläkin pitkään huonontaneet alueen viihtyvyyttä ja nyt viihtymättömyyttä lisää tuulimyllyt.

Toisaalta voidaan ihmetellä, että Metsähallitus ei jaksa odottaa maakuntakaavan valmistumista vaan on hamuamassa alueita tuulivoimalle, jotka eivät edes kuulu kuin osiltaan potentiaalisiin tuulialueisiin.

4. Koska Sievissä, sen naapurikunnissa ja -maakunnissa on rakennettu voimakkaasti tuuliteollisuutta, on naapurikuntien ja maakuntien hankkeiden yhteisvaikutukset selvitetävä huolellisesti pitemmän ajan kuluessa kuin vuoden aikana. Selvitettäväksi kuuluu erityisesti metsäpeura, EU:n direktiivillä suojeltu laji (92/43/ETY). Luken mukaan Keski-Suomessa, Keski- ja Pohjois--Pohjanmaalla on ainut elinvoimainen metsäpeurakanta, susi (Kiiskilän susireviiri), maa- ja merikotka, sääksi, kanalinnut, lepakot, joutsenet ja kurjet, ahma, sammakot, pölyttäjähönteiset sekä liito-orava. Ei riitä, että joku on joskus todennut, että ko. eläintä ei ole. Ei täällä tiettävästi ole villisikojakaan, mutta nykyisellä menolla varmaankin pian on. Sama koskee muinaismuistoja. Seutua ei ole tutkittu niin tarkasti, että voidaan sanoa, että vain nämä muinaismuistot ja -alueet ovat. Myös sähkönsiirtoalueet, jakeluasemat ja harukset huomioitava näissä tutkimuksissa.

On tehtävä kartta, jolla esitetään tehdyt inventointikartoitukset. Kartassa tulee olla suunnitellut voimalapaikat eri vaihtoehtoineen, niin uudet kuin vanhat tiestöt, maakaapelit, sähköasemat ja muut rakenteet. Näin voidaan todeta rakentamisen häiriötekijät eri eläinlajeille. On esitettävä ja osoitettava toimiva haittojen esto- ja lievennyskeinot lajeittain.

Peuraeläinten on havaittu tutkimuksissa käyttäytyvän tuuliteollisuuden lähellä samalla tavalla kuin poro (Skarin 2015, ja 2018, Skarin ja Alam 2017) eli välttelevän tuulimyllyjen lähialueitakin, koska ne häiritsevät sen luontaista toimintaa.

Metsäpeuran elinalueet, vasomis- ja laidunalueet ovat juuri Reisjärvellä, Keski-Suomessa ja Keski- ja Pohjois-Pohjanmaalla. Tuuliteollisuuden rakentaminen on nyt niin laajaa ja nopeatahtista, että se uhkaa todella tuhota metsäpeuran elinolosuhteet. (LUKE) Tärkeää on, että metsäpeuran liittyminen Kainuun populaatioon varmistetaan jättämällä tarpeeksi suuria ja suoria yhteyksiä metsäpeurojen vaelluksille sen geeniperimän monipuolistamiseksi täällä ja Kainuussa.

30.11.2023

5. Hiljaisten alueiden ja ekologisten käytävien kutistuminen olemattomaksi uhkaa oleellisesti paitsi ihmisen myös eläinten hyvinvointia Pohjois-Pohjanmaalla, Keski-Suomessa ja Keski-Pohjanmaalla. Pohjanmaalla hiljaiset alueet on jo menetetty. Siksi hankkeen sijoittaminen vain Maakuntakaavassa esitetyille alueelle saattaisi olla jotenkin perusteltavissa, mutta ei missään nimessä koko hankealueelle varsinkaan toisten kuntien rajoille. Sievi ja Metsähallitus luo ympäristöhaittoja paitsi omien niin toisten kuntien asukkaiden kannettavaksi. Energiatuotannon omavaraisuuden kannalta on huomioitava, että tämäkään sähköntuotantohanke ei lisää kuntien tai maakuntien sähköomavaraisuutta.

Sähkö myydään pitkällä toimitussopimuksilla suurille, ulkomaisille toimijoille. Me makamme korkeampaa siirtohintaa kuin paikkakunnat, jonne sähkö siirretään eli käytännössä kustannamme siirtoyhteyksien rakentamista yrityksille.

6. Arvioinnissa tulisi huomioida paremmin hankealueen eri järvet, joet, purot ja lammet. Keskeisimmistä vesialueista on esitettävä yksityiskohtaisemmat tiedot. Hankealueen välittömässä läheisyydessä olevat järvet ja lammet on myös huomioitava esim. Pitkäjärvi. Kangaspäänjärvi, Norssinjärvi, Sikolampi, Lestijärvi jne.

Pintavesiin kohdistuva kokonaisvaikutus: veden laatu, hydro-morfologia ja vesieliöstö huomioitava laadukkaasti. Hankealueen toimenpiteitä (puuston poisto, tiet, räjäytykset, maanrakennustyöt) pitää arvioida ravinne- ja kiintokuormitustutkimuksilla. Vedenpidätyskyky, virtaamisen äärevöityminen ja yhteisvaikutukset lähialueiden tuulivoimarakentamisiin ja maankäyttöön tulee arvioida. On esitettävä haittavaikutusten ehkäisytoimenpiteet mm. pohja- ja pintavesivalumien osalta.

Maa- ja kallioperä/pohjaolosuhteet ja pohjavedet ja vaikutukset niihin on selvitettävä kattavasti. Sama asia koskee myös sähkösiirtoreittien kaikkia vaihtoehtoja. ja tehtävä vertailu nollavaihtoehtoon nähden. Huomioitava, että pohjavesien purkautuminen ei mahdollistuisi eikä pohjaveden pinta laskisi pysyvästi.

7. Hankealueen suunnittelijoilta tulee vaatia myös suunnitelmaa ja varautumista paitsi myllyjen niin myös anturoiden ja kaapeleiden purkamiseen ja haittakorvausten maksamiseen melu-,välke- ja värinähaitoista sekä asunnon arvojen alenemisesta.

On perusteltava, että mihin perustuu väite, että anturan purkanmattomuus ja teräksen ja sementin kierrättämättömyys olisi ympäristöystävällisempää kuin purku? (Jäte- ja rakennuslaki) Tuuliteollisuus muuttaa voimakkaasti ja pysyvästi vuosisadoiksi maaperää, maisemaa ja elinolosuhteita. Rapautumisen seurauksena pintavesiin pääsee betonin ja raudan hajomistuotteita, koska Suomen maaperä on sulfaattipitoista ja hapanta sekä hyvin huokoista. Tutkimisen ja seuraamisen tulisi koskea myös mikro- ja nanohiukkasia, joita irtoaa tuulimyllyjen siivistä ja leviää ympäristöä saastuttamaan.

Uudessa japanilaisessa tutkimuksessa on löydetty mikromuoveja ensimmäistä kertaa pilvistä neljän km korkeudesta. Wasedan yliopiston professori Hiroshi Okochi: "Mikromuovi leviää ilmakehässä ympäri maapallon tehokkaasti ja muovien yhteisvaikutus kasvihuonekaasujen kanssa kiihdyttää ilmastonmuutosta. Jos ilman saastumista ei huomioida ennalta ehkäisevin keinoin, toteutuvat sekä ilmastonmuutos että ekologiset riskit peruuttamattomasti." Samoin väite, että tornin juurella oleva öljynkeräysallas keräisi kaiken vuotavan öljyn on perusteltava kattavammin. Lukemissani tapauksissa öljy on levinnyt siipien viskomana hyvin laajalle tornin ympäristöön ja sitä kautta pilannut ympäristön hyötykäytön esim. marjastuksen.

POPELY/2497/2023

30.11.2023

Tuuliteollisuus mainostaa aina tilaisuuksissa, kuinka alueita voi käyttää edelleen, vaikka myllyt pyörivät. Esimerkkinä "käytettävyydestä" mainittakoon Jyväskylän alueella Luhanگان Latamäessä pyörivien "pienien" tuulimyllyjen näyttävät varoituskyllit. maastossa: Varo irtoavia jäämökkyjä, ukonilmaa jne.

Vastuu on liikkujalla. Jos myllyt rakennettaisiin teollisuusalueille, niin pelkät varoituskyllit eivät riittäisi. Käytännössä myllyt estävät tehokkaasti entisenlaisen liikkumisen alueella ja sen monipuolisen hyötykäytön.

8. Arvioijista on tehty luettelo, mutta monen kohdalla täsmennetty ilmoitus koulutuksen kohdentumisesta nimen omaan siihen alueeseen, jota hän arvioi, on vajavainen.

9. Hanketoimijan on selvitettävä tuuliteollisuusalueen aiheuttamat kasvihuonepäästöt myös nolla- ja muiden vaihtoehtojen kohdalla koko hankkeen elinkaaren ajalta. Arvioinnissa pitää huomioida tuulivoiman ja sähkönsiirron rakenteiden valmistaminen, kuljetukset, rakentaminen, kunnossapito, korjaukset, kokonaisuuden purkaminen (myös antura), teiden rakentaminen ja parantaminen sekä osien kierrätyksen päästöt, työskentely- ja varastointialueiden rakentamisen päästöt. Päästökerroin tulisi ilmoittaa gCO₂/KWh ottaen huomioon puiston koko elinkaari. Hankevaihtoehdot on vertailtava ja hiilitaselaskelmassa tulee huomioida hiilivarastot ja hiilinielut, sähkönsiirtorakenteiden ja teiden tekemiset mukaan lukien niiden levitykset, uusien teiden ja työskentely- ja varastoalueiden alueraivaukset. Myös vaikutukset puustoon, muuhun kasvillisuuteen ja maaperään hankeaikana ja sen jälkeen huomioiden maaperäluokitus on huomioitava. Laskelmien tulokset ja perusteet on avattava kansantajuisesti. On otettava huomioon, että suunniteltu hanke ei korvaa automaattisesti päästöintensiivistä sähköntuotantoa.

10. Liikenteen suunnitelmat ja aiotut toteutustavat on esitettävä kattavasti satamasta rakkennuspaikalle vaihtoehtoiseen huomioiden teiden ja siltojen kunto, kelirikot, melu-, päästö ja värinähaitat sekä yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös tyhjänä ajo.

11. Elinkeinoille tulevat vaikutukset pitää arvioida, mutta sitä ennen on selvitettävä kyseiset kohteet. Tuulivoiman positiivisten vaikutusten todellinen arviointi ja tulkinta edellyttää mm. perehtymistä paikalliseen työmarkkinaan kaikkien myös Sievin naapurikuntien osalta, jotta potentiaalinen paikallis- ja aluetalouden vaikutus voidaan arvioida: työvoimatarjonta, korjaus- ja kuljetuspalvelut, tukeeko yritys-kanta huomattavaa tuulivoiman lisäämistä. Kehittykö kunnan energiaomavaraisuus kyseisen hankkeen avulla? Tämä edellyttää objektiivista ja kattavaa lähdeaineistoa, joka tulisi liittää selvitykseen.

Mukaan on otettava kiinteistöjen arvonalennuslaskelmat ja niiden mukainen korvauslaskelmatapa kiinteistöjen omistajille samoin kuin haittakorvausten määrittely melu-, värinä- ja värinähaitoista kärsiville.

12. Tuulivoimatuotanto vaikuttaa luonnonvarojen hyödyntämiseen tuulivoimalan koko elinkaaren aikana useissa vaiheissa. Vaikutusten arvioinnissa pitää ottaa huomioon tuulivoimaloiden voimalapaikkojen, työskentely- ja varastoalueiden rakentamisen, sähkönsiirtoyhteyksien ja niiden kaivuutöiden ja tienrakentamisen vaatimien luonnonvarojen tarve ja niiden ottopaikat ja lupamenettelyt. Luonnonvarojen hyödyntämisessä tulee tarkastella uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kulutusta ja materiaalien käyttöä. Lisäksi pitää arvioida hankkeen aikana syntyvien sivuvirtojen käytettävyyttä sekä uusiomateriaalien käyttöä.

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

30.11.2023

Arviointiohjelmassa tulee selvittää maa-aineksen ottotoiminnan seurauksena syntyvät ympäristövaikutukset. Vaikutuksia syntyy tiestön, infran ja voimaloiden pohjien rakentamisesta. On selvittävä vaikutusten laatu ja tarvittavat määrät, saatavuus, oton merkittävät vaikutukset ympäristöön sekä kuljetukset. Edellä olevia vaikutuksia tarkasteltava metsätalouteen, kuten metsäalueiden pinta-alojen ja luonteen muutoksiin.

13. Kasvillisuudesta esitettävä kuvaus hankkeen vaikutuksista tulee sisältää hankkeen todennäköisen vaikutusalueen nykyinen tila. Luonnonvarakeskuksen paikkatieto puustosta ja kasvupaikoista sekä Lajitietokeskuksen lajitietoa. Pitää olla maastotyösuunnitelma/maastoselvitys. Luontotyyppien nimet Kontula-Raunon julkaisun mukaisia. Suomen luontotyyppin uhanalaisuus. YVA-selostuksessa mahdollinen poikkeamisen tarve tulee tunnistaa ja todeta sekä siitä tehtävät johtopäätökset.

Pitkäjärven Kokkoniemessä on Suomen pohjoisin metsälehmusalue.

14. Loppupäätelmänä esitän, että A) Koko tuulivoimahanke hylätään pääosiltaan potentiaaliin tuulivoima-alueisiin kuulumattomana. Säilytetään ekologisena käytävänä ja hiljaisena alueena, koska jo nykyinenkin tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla on aiheuttanut oleellisia ja pysyviä muutoksia luontoon ja ihmisten elinolosuhteisiin.

Aurinkovoimala ja sille sähkölinjareitti SVE2 omana vuoden 2035 jälkeen tapahtuvana hakuprosessina. B) Jos hankkeelle näyteeän vihreätä valoa, niin suunnittelu saa kohdistua vain hankealueen luoteisosaan, jolle maakuntakaava on mahdollistanut seudullisen tuulivoimarakentamisen (korkeintaan 6-7 myllyä). Reisjärven kunnan rajalle ei saa rakentaa yhtään myllyä, koska ne vaikuttavat häiritsevästi mm. Reisjärven Kangaskylän, Lokkipерän ja Pitkäjärven pysyvään ja loma-asutukseen ja kulttuurimaisemiin. Alueella on säilytettävä hiljaisten alueiden ja ekologisten käytävien riittävän suuri alue.

Kajaanin kaupungin tuulivoiman kaavoituskriteereissä mainitaan erikseen, että mitään kylää ja asutusta ei saa saartaa tuuliteollisuudella. Tämä pitäisi ottaa huomioon aina teollistamissuunnittelussa.. Nyt Reisjärven ympäristökunnat ovat piirittäneet kunnan myllyillään, niin että yksi Haapajärvenkin myllyalue näkyy kunnan keskukseen ja suojeltuun kirkkomaisemaan.

Suomen energiataloutta ei ratkaista pelkästään maatuulivoimalla. Siksi on kannattavaa odottaa paitsi maakuntakaavan valmistumista ja uuden hallituksen linjauksia, niin merituulivoimalahankkeiden, uusien ydinvoimaloiden, yhteispohjoismaisten siirtolinjojen rakentamista kuin muiden energiamuotojen lisähankkeiden kehittymistä. Vetytalouteenkin on kehittymässä paljon ympäristö- ja energiaystävällisempiä toimintamuotoja kuin elektrolyysimalli. TCD Teknologia mahdollistaa teollisuuden sivuvirtojen käytön vedyn tuotantoon ja käyttää vain noin 10 % siitä energiamäärästä, jonka elektrolyysi malli tarvitsee. Elektrolyysimalli tuottaa paljon hiilidioksidia, TCD-teknologia on taas siitä vapaa. Hiilidioksidipäästöjen vähentämisen takiahan tämä koko homma alkoi ja nyt todetaan, että hiilidioksidipäästöt jatkuvat, jos elektrolyysimallilla mennään. Samalla hakataan tuulivoimaloiden ja uusien sähkölinjojen alta valtava määrä ns.hiilinieluja. Tuulisähkö on muutenkin hyvin huono elektrolyysin ja teräksen valmistuksen energiamuoto, koska se ei takaa tasaista sähköntuotantoa. Kovaksi kilpailijaksi on nousemassa myös ns. valkoinen vety, joka on moninkertaisesti halvempaa kuin elektrolyysivety. Teollisuus käyttää aina edullisimpia raaka-aineita. Se on fakta. Jääkö meille lopulta pitkin metsiä töröttäviä, pyörimättömiä, purkamattomia muovitorneja osoituksena suomalaisten euforisesta hyväuskoisuudesta.

30.11.2023

"Vihreä siirtymä" näyttääkin tutkimusten valossa olevan vai toisenlainen tapa tuhota luontoamme, ilmastoamme ja elinolojamme nano- ja mikromuoveilla.

Tärkeä olisi teknologiamuutoksilla pyrkiä sellaisiin tutkittuihin ratkaisuihin, jotka todella parantavat ilmaston, vesien ja maaperän olosuhteita.

Mielipide 2

Muistutuksessani otan kantaa hankkeen hyötyihin ja haittoihin. Siirtolinjaa suunnitellaan vedettäväksi Toholammin kunnan läpi. Varsinainen voimala-alue on Sievin kunnan ja valtion omistamalla alueella.

En hyväksy siirtolinjan (**vaihtoehto SVE2**) rakentamista Toholammin alueelle seuraavin perusteluin:

1. **Hyödyt tulevat Sievin kuntaa.** Ei siis ihme, että Sievissä suhtaudutaan tuulivoiman rakentamiseen myönteisesti
2. **Haitat sitä vastoin kohdistuvat Toholammin kuntaan** koskien metsän ja maanomistajien omaisuutta. Nyt suunnitteilla olevan linjan alle jää metsänomistajien maita n. 130 neliökilometriä. Linjojen alle jäävistä alueista maksetaan nimellinen kertakorvaus
3. **Tuulivoimaa rakentavien tahojen on tehtävä yhteistyötä**, jotta ei käy niin kuin nyt näyttää, että Toholammin alueelle on tulossa muutaman kilometrin välein kaksi erillistä 400 kilovoltin suuruista siirtolinjaa, ja niiden alle jää maita ja metsiä lähes korvauksetta. Molemmissa em. tapauksissa toiset saavat hyödyt ja toisille tulevat haitat.
4. On toholampilaisten näkökulmasta suorastaan irvokasta, että meille esitetään tarkasti kaikki suunnitelmat ja tutkimukset rakennusalueesta, mutta ei puhuta mitään siirtolinjoista
5. Koska hankealue sijoittuu valtion maille, on oikein, että myös siirtolinjat rakennetaan joko valtion maille tai Sievin kunnan alueelle.

Mielipide 3

Muistutuksessamme otamme kantaa hankkeen hyötyihin ja haittoihin. Siirtolinjaa suunnitellaan vedettäväksi Toholammin kunnan läpi. Varsinainen voimala-alue on Sievin kunnan ja valtion omistamalla alueella.

Emme hyväksy siirtolinjan (**vaihtoehto SVE2**) rakentamista Toholammin alueelle seuraavin perusteluin:

1. On, meidän toholampilaisten näkökulmasta suorastaan irvokasta, että meille tullaan esittelemään Sievin kuntaa koskevat Vääräjoen tuuli- ja aurinkovoimahankkeen rakennusalueen suunnitelmat ja tutkimukset, mutta ei puhuta mitään siirtolinjoista. Olisi ollut hyvä olla yhteydessä Toholampiin heti hankkeen alussa.
2. **Hyödyt tulevat Sievin kuntaa.** Ei siis ihme, että Sievissä suhtaudutaan tuulivoiman rakentamiseen myönteisesti.
3. **Haitat sitä vastoin kohdistuvat Toholammin kuntaan** koskien metsän ja maanomistajien omaisuutta. Nyt suunnitteilla olevan linjan alle jää metsänomistajien maita n. 130 hehtaaria. Linjojen alle jäävistä alueista maksetaan nimellinen kertakorvaus
4. **Tuulivoimaa rakentavien tahojen on tehtävä yhteistyötä**, jotta ei käy niin kuin nyt näyttää, että Toholammin alueelle on tulossa muutaman kilometrin välein kaksi erillistä

30.11.2023

400 kilovoltin suuruista siirtolinjaa, ja niiden alle jää maita ja metsiä lähes korvauksetta. Molemmissa em. tapauksissa toiset saavat hyödyt ja toisille tulevat haitat

5. Koska ko. hankealue sijoittuu valtion maille, on oikein, että myös siirtolinjat rakennetaan joko valtion maille tai Sievin kunnan alueelle.

Mielipide 4

Kyseessä on maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 77§ c mukaisesti yksityisen edun mukainen hanke. Yksityisen edun mukaisessa hankkeessa kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) mukainen lunastaminen ei ole sallittua. Maanomistajilla on Suomen perustuslain (731/1999) 15§ mukainen omaisuuden suoja, jota tulee kunnioittaa tässä hankkeessa voimajohtoreittien osalta. Toisen maalle ei ole oikeutta suunnitella ilman laista tulevaa oikeutusta tai maanomistajan kanssa tehtyä sopimusta, jota tässä hankkeessa ei ole. ELY-keskuksen tulee viranomaistoiminnassa noudattaa kaikkea lainsäädäntöä täsmällisesti ja ehdottomasti kaikilta osin, ja toimia sen mukaan.

Julkisesti nähtävillä ja lausuttavana olevien asiakirjojen perusteella Fingrid ei ole osoittanut hankkeelle liityntäpistettä kantaverkkoon liittymiseksi. Energiavirasto ei ole myöntänyt voimajohtolle hankelupaa (vastaus 16.10.2023). Voimajohtoreittien maanomistajien kanssa ei ole hanketoimijalla sopimusta maankäyttöön liittyvästä suunnittelusta ja voimajohtojen rakentamisesta.

Vääränjoen tuulivoimahankkeen voimalinjojen suunnittelu on tehty väärässä järjestyksessä ja puutteellisesti, minkä vuoksi YVA tulee palauttaa uudelleen valmisteluun. YVA:ssa ei ole arvioitu lainkaan kokonaisuutena vaikutusalueen muiden energiahankkeiden ja voimajohtojen vaikutuksia ympäristölle ja alueen ihmisille sekä ulkopuolisille maanomistajille. Nähtävillä olevista asiakirjoista ei ilmene riittävästi suunnittelun perusteet, kuten Fingridin osoittama yksiselitteinen liityntäpiste.

Fingridin tulee osoittaa lähin ja tarkoituksen mukaisin liityntäpiste hankkeelle. Liityntäpiste ei välttämättä ole mikään esitettyjen vaihtoehtojen liityntäpiste. Liityntäpisteitä ei voi olla kolmea, ja energiaviraston hankelupa voi olla vain yhteen liityntäpisteeseen liittymiseen tarkoitettuun voimajohtoreittiin kerrallaan. YVA-ohjelmassa tulee esittää kolme aidosti vaihtoehtoista reittiä arvioineen hankealueelta Fingridin osoittamaan liityntäpisteeseen, johon hakijalla on voimassa oleva hankelupa. Esitettyssä YVA:ssa on esitetty vain yksi voimajohtoreitti hankealueelta kuhunkin kolmeen vaihtoehtoiseen liityntäpisteeseen, mitä ei ole vahvistettu. Ympäristövaikutusten arvioinnin tavoitteen toteuttamiseksi yhdelle voimajohtoreitille tulee esittää kolme vaihtoehtoista reittiä hankealueelta jokaiselle liityntäpisteelle. Tämä on ainoa tapa, että maanomistajat ja alueen asukkaat, joihin voimajohtojen on merkittäviä vaikutuksia, pystyvät arvioimaan reitin vaikutuksia ympäristölle ja reitit voidaan toteuttaa vähimmän haitan periaatteella Fingridin määräämään liityntäpisteeseen.

Nähtävillä olevat asiakirjat ovat voimajohtoreitin karttojen osalta niin huonolaatuiset, että voimajohtovaihtoehtojen karkeaakaan maastoreittiä ei voida arvioida. Tältä osin maanomistajien oikeusturva ei toteudu, koska reittiä ja sen vaikutuksia ei pysty arvioimaan. Esitetty YVA-ohjelma ei ole laadittu riittävän tarkasti, että sitä voidaan ulkopuolisten toimesta arvioida. Tosiasiallisesti maanomistajille, joita voimajohtoreitti koskettaa, ei ole annettu riittävästi tietoja, että maanomistajat voisivat tehdä arvioinnin.

POPELY/2497/2023

30.11.2023

Kyseisen hankkeen osalta voidaan todeta, että hanke tarvitsee uuden keskimäärin noin 25km pituisen voimajohtolinjan, joka esitettyjen kuvien mukaisesti vaatii 62m levän johdotkäytävän suoja-alueen kanssa. Tämä tarkoittaa 155 hehtaaria johtoreitin alle jäävää maa-aluetta, mikä on merkittävä taloudellinen kysymys yksityiselle edulle. Lisäksi voimajohtoreitit aiheuttavat rakentamisrajoitteet (haitta-alueet) linjojen molemmin puolin noin 500m, joka estää esimerkiksi myöhemmin vastaavan tuulivoimarakentamisen muilta alueen maanomistajilta. Tätä haittaa ei ole kuvattu YVA-ohjelmassa ja arvioitu suhteessa esimerkiksi Keski-Pohjanmaan tuulivoimakaavaan sen vaikutuksia.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa ei ole esitetty koko vaikutusalueen kaikkia vireillä, suunnittelussa, toteutuksessa ja valmiina olevia energiapuistoja ja voimajohtoreittejä ja niiden yhteisvaikutuksia.

Kokonaisvaikutuksena tulee huomioida, että jo pelkästään Wpd Finland Oy:n Länsi-Toholammin ja Lestijärvi-Toholampi sekä Tuohimaa-Riutanmaa tuulivoima-alueiden, Fingridin Jylkkä-Alajärvi linjan Lestijärven haarapiston ja nyt esitetty Vääräjoen tuuli- ja aurinkovoimahankkeen voimajohtoreitti SVE2 ympäröivät Toholammin kunnan alueella sijaitsevan suojellun Raikonevan alueen, jolla pesii ja asuu uhanalaista linnustoa. Yhteisvaikutuksena uhanalaisten lintujen asuinalueen ympäröinti useilla erillisillä 400kV voimajohtojen aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia näiden eläinten elinolosuhteisiin. Yhteisvaikutuksilla on myös suoria vaikutuksia alueen muille riistaeläimille ja luontoarvioille.

ELY-keskusten tulee keskeyttää kaikki Toholammin alueen voimajohtohankkeet ja vaatia kokonaissuunnittelua kaikkien Toholammin kunnan alueelle sijoittuvien voimajohtojen osalta. Vastaava menettely on käytössä esimerkiksi järvien ruoppauksessa, kun useampi erillinen toimija ruoppaa lähekkäin, niin ei riitä enää ilmoitus ELY-keskukselle, vaan kaikkien toimijoiden tulee yhdessä suunnitella omat hankkeet, hakea yhdessä lupaa aluehallintovirastolta ja vasta sen jälkeen toteuttaa omat hankkeet saadun luvan mukaisesti. Voimajohtohankkeet ovat vielä merkityksellisempiä ja pitkävaikutteisempia hankkeita ympäristölle, joten on perusteltua, että myös näissä hankkeissa erilliset toimijat vaaditaan yhteiseen suunnitteluun.

Voimajohtoreittejä ympäristöhaittoja voidaan vähentää merkittävästi, kun kokonaissuunnittelussa eri hankkeiden ja Fingridin voimajohtot yhdistetään uusilla tarkoituksenmukaisilla muuntoasemilla lähellä tuotantopisteitä. Voimajohtot tulee toteuttaa toimijoiden yhteisillä voimajohtojen erillisten voimajohtojen sijaan ja voimajohtojen tulee käyttää oikeanlaisia kaapelityyppejä, jotka mahdollistavat korkeampien tehojen siirron yhdessä 400kV linjassa. Fingridin Jylkkä-Alajärvi linjan Lestijärven haarapiston rakentaminen Eskolan muuntoasemalta Halsuan muuntoasemalle Pikkuradan vartta tukee Vääräjoen ja Pikkuradan voimaloiden rakentamista, on suurimmalta osiltaan valtion mailla ja poistaa aikaisempaan Fingridin suunnitteluun verraten voimalinja-aukon väliltä Raikoharju – Halsuan muuntoasema, noin parikymmentä kilometriä. Muistutuksen antajat puoltavat vaihtoehtoa SVE3 esitetyistä voimajohtoreiteistä lisäten, että Fingridin Alajärvi-Jylkkä haara-johto Lestijärvelle olisi tarkoituksenmukaista suunnitella Vääräjoen tuulivoima-alueen vierestä kulkien Jokilinjavaihtoehtoa pitkin ja Fingrid rakentaisi uuden muuntoaseman Vääräjoen alueen viereen. Tässä vaihtoehdossa haitat kohdistuisivat pitkälle hyödyn saajan eli Valtion maa-alueisiin.

Muistuttajat huomauttavat lisäksi, että Sievin Vääräjoen tuulivoimalat tulevat muuttamaan suojeltua Lestinjoen kulttuurimaisemaa merkittävästi sijoituessaan kyseiseen maisemaan Lestijoen eteläpuolelta katsottuna. Tuulivoimaloiden ja voimalinjojen

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

Kirjaamo

www.ely-keskus.fi

PL 86, 90101 Oulu

Y-tunnus 2296962-1

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

30.11.2023

sijoitusta ei voida pitää tarkoituksenmukaisena kulttuurimaisemaan, jonka tarkoituksena on nimenomaan suojella perinteistä maisemaa, johon ei kuulu tuulivoimalat ja voimalinjat.

Mielipide 5

Vääräjoen tuulivoimala-alue toteutuessaan tulisi olemaan valtava ja yhteisvaikutukset alueen muihin voimaloihin tulisi selvittää tarkasti (Reisjärvi, Lestijärvi, Halsua, Toholampi). Jos nämä kaikki toteutuisi tulisi alueelle reilusti yli 100 voimalaa, joka tuhoaisi valtavat määrät metsää ja kaunista järvimaisemaa sekä ihmisten elinympäristöä.

Suunnittelualueen läheisyydessä on tärkeät pohjavesialueet Maasydämenjärven lähetyvillä. Huoli on myös rakennusvaiheesta ja ropelleista irtoavat mikromuovit pitkällä aikavälillä pilaavat lähialueen pohjavesia. Maasydänjärvi on alueen ainoa matkailukeskitymä kunnostettuine patikointi- ja pyöräreitteineen. Mikromuovia ympäristöön päästävät tuulivoimalat saastuttavat kaivo- ja järvivedet. Järvet ovat erittäin kalaisia. Nämä asiat tulisi ottaa huomioon. Tuulivoima-alueen lähetyvillä on Sievin korkein kohta Huuhankalio, jonka näköalatornista on upeat näköalat ympäristöön. Haluammeko elää tällä alueella ja pilata kauniit kansallismaisemat järvineen rahan takia, koska maisemia emme saa enää takaisin, kun myllyjä näkyy jo nyt joka puolella.

Meillä Sievissä ei ole tämän tasoisia patikointireittejä ja Maasydämen reiteiltä on yhteys myös Peuranpolulle ja sitä kautta Salamajärven kansallispuistoon. Nyt alueen alle on ilmeisesti jäämässä osa luontopoluista sekä historiallisesti arvokas Pikkuradan tie tulisi myös tuhottua raskaan liikenteen vuoksi.

Omia huomioita alueen eläimistöä ja luonnosta.

Sievistä päin tullessa alueen maisematyyppi vaihtuu tasaisesta maastosta kumpuileviin hiekkakangas mäntymetsiin, jossa metsäpeuroja näkee syömässä jäkälää. Lähemmäksi Reisjärveä tullessa järvimaisemat avautuvat. Minkälaiset vaikutukset tällä tuulivoimala näkymällä on Reisjärven perinnumaisemiin, nytkin sinne näkyy Haapajärven puolen myllyt. Vakinaista ja loma-asutusta on suunnitellun puiston lähetyvillä. Mitkä ovat melu, välike yms. haitat sekä tietysti kiinteistöjen arvonlasku.

Tällä alueella on Suomen vahvin metsäpeurakanta. Nämä ja lähialueen myllysuunnitelmat pilaavat täysin peurojen elinympäristön. Nyt on jo nähty, että peuroja liikkuu taajamiin, pois metsäalueilta. Jos peura poron lähisukulaisena on yhtä herkkä elinympäristön muutoksille, niin olisi tärkeää säilyttää peuran elinolosuhteet.

Mikä on yhteisvaikutus lintujen muuttoreitteihin, kun myllyjä pirstotaan sinne ja tänne ympärimaakuntia. Tässä hyvä ote tutkijalta

[https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.youtube.com%2Fwatch%3Fv%3DZcOHSp7WBI4&data=05%7C01%7C%7C1f66a72a52864c54167b08dbd311f784%7Cd95951a6dfd34a749a)

[url=https%3A%2F%2Fwww.youtube.com%2Fwatch%3Fv%3DZcOHSp7WBI4&data=05%7C01%7C%7C1f66a72a52864c54167b08dbd311f784%7Cd95951a6dfd34a749a](https://www.youtube.com/watch?v=ZcOHSp7WBI4&data=05%7C01%7C%7C1f66a72a52864c54167b08dbd311f784%7Cd95951a6dfd34a749a)

[bbf2b2cb89d671%7C1%7C0%7C638335846371924658%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljiMC4wLjAwMDAilCJQljiV2luMzliLCJBTil6Ik1haWwiLCJXVCi6Mn0%3](https://www.youtube.com/watch?v=bbf2b2cb89d671%7C1%7C0%7C638335846371924658%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljiMC4wLjAwMDAilCJQljiV2luMzliLCJBTil6Ik1haWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=l1Pt0iHvYnGu7Jbvhl-kebgX4fcUUMYJ9kNRCpDretrw%3D&reserved=0)

[D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=l1Pt0iHvYnGu7Jbvhl-kebgX4fcUUMYJ9kNRCpDretrw%3D&reserved=0](https://www.youtube.com/watch?v=D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=l1Pt0iHvYnGu7Jbvhl-kebgX4fcUUMYJ9kNRCpDretrw%3D&reserved=0)

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

Kirjaamo

www.ely-keskus.fi

PL 86, 90101 Oulu

Y-tunnus 2296962-1

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

30.11.2023

[wZhNWbklp8FL71c5EbYahKWcY%3D&reserved=0](https://www.ely-keskus.fi/wZhNWbklp8FL71c5EbYahKWcY%3D&reserved=0)

Ja miten käy Maasydämen matkailun sekä retkeilyreitistöjen.

Tuoreessa hallitusohjelmassa sanotaan tuulivoimasta näin:

"Maisema-arvioinnin vahvistaminen, johtokäytävien lunastuskorvauksien nosto sekä kansallisten etäisyyssääntöjen määrittely ja käyttöönotto." Mielestämme nämä tärkeille alueille tulevat hankkeet tulisi keskeyttää, kunnes määritellään kansalliset etäisyydet myllyistä kiinteistöihin ja tämä hallitusohjelma muutoinkin tarkentuu. Kaikilla tulisi olla yhteiset pelisäännöt, nyt tuntuu siltä, että tuulivoimayhtiöt mellastavat alueella mielin määrin. Kun myllyjen elinkaari tulee tiensä päähän niin myllyjen perustukset jäävät maahan. Onko tästä riittävästi tietoa, miten rapistuessaan pilaavat vesialueet ja maaperän. Esim. Saksassa niitä ei saa jättää maahan. Nämä tuulivoimayhtiöt on usein monikansallisia, onko meillä luottaminen, että hoitavat edes maanpäällisiä osia myllyistä pois, kun ne tulevat tiensä päähän. Ja raha virtaa ulkoimaille meidän kiinteistöjen omistajien ja paikkakuntalaisesten kustannuksella. Maksaako tuleva sukupolvi tästä kovan hinnan aikanaan.

Lähellä oleva Kangaskylä on määritelty valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi. Reisjärven Keskikylä – Kangaskylä. Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (valtioneuvoston periaatepäätös 1995).

"Maisema-alueella näkyvät Suomenselän maisemaseudulle tyypilliset ominaispiirteet. Maasto on mäkiä, kumpuilevaa ja pieniä piirteitä, pienien kumpareiden ja harjanteiden väleissä on laakeita suovaltaisia alueita, pieniä järviä ja lampia. Maastonmuodoissa ja järvien muodoissa näkyy selvästi mannerjäätikön luode-kaakko -suuntainen kulutuskorokuva. Omaleimaisena piirteenä maisemassa erottuu alueen halki luode-kaakko -suunnassa kulkeva harju. Maisema-alueella on ollut esihistoriallisella ajalla runsaasti asutusta. Järvien rannoilla ja järviä toisiinsa yhdistävien jokien varsilla on useita kivikautisia ja pronssikautisia asuinpaikkoja sekä pyyntikuoppia."

Meillä kotona myllyt ovat n. 4 km päässä ja näkyvät kotimme pihalle, voisi sanoa, että maalaismaisema on tuhottu. Tämän lisäksi Reisjärvellä on suunnitteluvaiheessa Kiiskinevan tuulivoima-alue 20 myllyä yli 300 metrisiä ja alue vain 1,5 km:n päässä meidän kesämökistä. Tämäkin Sievin ja Reisjärven rajalla. Täytyy henkilökohtaisesti sanoa, että mikäli nämä kaikki toteutuu niin minun elinympäristö on ainakin täysin tuhottu, kun joutuu asumaan myllyjen keskellä ja nyt ollaan tuhoamassa tärkeät patikointaireititkin. En ole yksin tämän asian kanssa. Selvää on, ettei kunnanpäättäjät aja ainakaan meidän asukkaiden etua. Toivottavasti tähän joku muu taho pystyy puuttumaan, ennen kuin koko Pohjois- ja Keski-Pohjanmaa on täysin myllyjen peitossa!

Näin vielä yhteenvetona tiivistettynä huolta aiheuttavat asiat:

- melu, välike ja terveysvaikutukset mm. infraäänien vaikutukset
- pohjavesien ja järvien pilaantuminen
- mikromuovit ja maahan jäävät perustukset
- metsäpeuran elinympäristön tuhoaminen + muu lajisto (kotkat, lepakot, sääkset yms)
- kiinteistöjen arvon lasku sekä alueen matkailu
- maiseman pilaaminen rumilla myllyillä, kauniit perinnemaisemat järvineen ja kumpuilevine maastoineen.

POPELY/2497/2023

30.11.2023

- yhteisvaikutukset muiden lähikuntien hankkeiden kanssa mm. miten myllyt tulisivat näkymään naapurikuntiin

- minne jää ns. hiljaiset alueet

Onko kunnan asukkailla mitään väliä, me jotka haluamme asua maalaismaisemassa emmekä teollisuuspuistojen ympäröimänä?

Mielipide 6

Ymmärrän, että sähköä tarvitaan.

Mutta sähkönsiirtoreitti Ullavasta SVE2 ilmajohtoineen on maisemahaitta.

Toholammin kulttuurimaisemaa on tosiaan suojeltava.

Kotitaloni maisemat Toholammin Myllykoskentiellä kärsivät sähkölinjan ilmajohdosta. Siinä ei mieli lepää, kun portailta pitää katsella massiivisia sähkölinjoja.

On jopa mahdollista, että osa meidänkin omista metsistä saattaa jäädä sähkölinjan alle.

Mielipide 7

Hankekuvaus – ja vaihtoehdot

Hankealue on pääosin rakentamatonta metsätalousvaltaista aluetta. Hankealue 62.5 neliökilometriä on ylimitoitettu suhteessa voimassa olevaan maakuntakaavan määrittämään seudulliseen tuulivoima-alueeseen. Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa (YVA) tarkastellaan vain kahta tuulivoimapuiston toteutusvaihtoehtoa VE1 (50 voimalaa) ja VE2 (40 voimalaa). Metsähallitus esitteli aiemmin elokuussa 2023 sivuillaan Vääräjoen tuulivoima-alueita 20-50 tuulivoimalan alueena. Nyt minimimäärä vaikuttaa olevan 40. Mihin 20 voimalan vaihtoehto on kadonnut ja miten arvioinnissa huomioidaan vaihtoehto 0 voimalaa (VE0). Hanketoimijan tulisi avata myös vaikutusten arviointia vaihtoehtoisesti matalampien voimaloiden koon ja tehon suhteen. Mitkä niiden vaikutukset ovat suhteessa hankekuvauksessa esitettyihin voimaloihin nähden. Ja kuvata näiden matalampien voimaloiden yhteisvaikutukset muiden hankealueiden kanssa. Sekä hanketoimijan nyt esittämien että matalampien vaihtoehtojen väliset erot.

Arvioinnissa tulee esittää hankkeen kohtuulliset vaihtoehdot, jotka ovat hankkeen ja sen erityisominaisuuksien kannalta varteenotettavia, joista yhtenä vaihtoehtona on hankkeen toteuttamatta jättäminen. Arvioinnin tulee tuottaa myös VE0 vaihtoehdosta tietoa, jonka mukaan hanketta ei toteuteta eikä sähkönsiirtoa rakenneta. Voiko ilman näiden kaikkien kolmen vaihtoehdon (VE0, VE1, VE2) arviointia YVA-menettely tukea päätöksentekoa ja tuottaa tietoa hankkeen vaihtoehtoisista toteuttamisvaihtoehdoista ja niiden ympäristövaikutuksista sekä niiden vaikutusten erovaisuuksista tasapuolisesti? Arviointiohjelman tulee edellyttää noiden tavoitteiden toteutuminen ja avata vaihtoehto VE0 ja saada näkyviin erot kaikkien kolmen vaihtoehdon välillä, niin että ne huomioivat myös yhteisvaikutukset muiden hankealueiden kanssa niin ympäristövaikutuksiin kuin ihmisiin.

Tuulivoimaloiden lisäksi hankkeessa tarkastellaan aurinkovoiman sijoittamista Osmalamminnevan noin 80–90 hehtaarin suuruiselle turvetuotantoalueelle sen jälkeen, kun alue poistuu tuotannosta viimeistään vuoteen 2035 mennessä. Vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan turvetuotantoalueen muuttamista aurinkovoima-alueeksi ja mitä vaikutuksia aurinkopaneeleilla sekä sen vaatimilla muilla rakenteilla on ympäristöön. Aurinkovoimalan luvitusta tulisi hakea vasta vuoden 2035 jälkeen. Lait ja asetukset sekä

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

30.11.2023

liiketoimintaympäristö saattavat muuttua moneen kertaan ko. vuoteen mennessä. Nykyselvykset eivät ole enää ajantasaisia vuonna 2035 ja sen jälkeen.

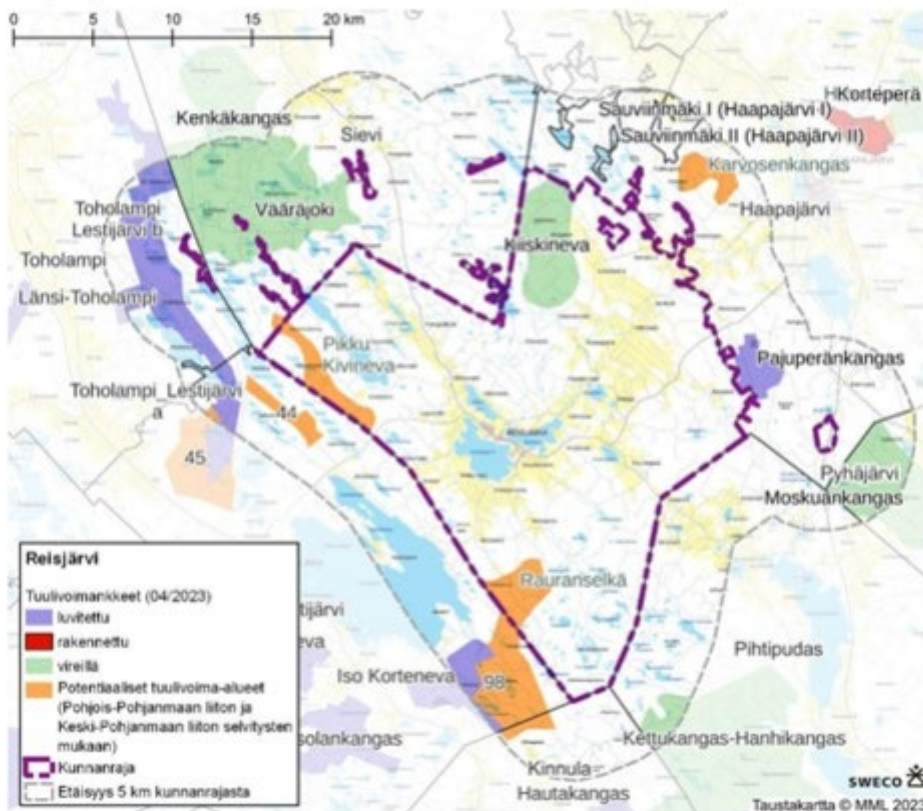
Arviointiaikataulu on kovin tiukka, ottaen huomioon arviotavan alueen laajuus ja monimuotoisuus. Arviointiohjelmasta tulisi selkeämmin tuoda esiin miten toimija tuottaa ja aikaansaa luotettavan ja laadukkaan arviointituloksen. Kiireestä on huonoja kokemuksia. Esimerkiksi Reisjärvellä Kiiskinevan tuulivoimahankkeen YVA ohjelma, josta osoitus yhteisviranomaisen lausunnossa. Lausunto osoitti tuulivoimatoimijan taholta ajoittain isoja puutteita mm selvitys- ja arviointityöhön osallistuvien pätevytydessä. Tätä hanketta ajatellen arvioijien pätevyys tulee avata onko se riittävä ja ovatko kykeneviä tuottamaan laadukasta arviointia niin ympäristöä kuin ihmisiä ajatellen. Sitä ei ole se, että muodollisesti on toteutettu arviointi.

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin

Alueesta esitetyssä kartassa on hyvä tuoda esiin lähiseudulle kaavailut **kaikki** tuulivoima-alueet. Reisjärven näkökulmasta on tärkeää, että kuvauksessa huomioidaan Reisjärvellä Kiiskinevan alueen lisäksi vireillä olevat alueet Rauranselkä ja Pikkukivineva, jotka molemmat näkyvät alla olevassa kartassa, mutta niitä ei ole esitetty Vääräjoen tuulivoiman arviointiohjelmassa.

Tuulivoimalle suunnitellut alueet

Reisjärven ja lähialueiden tällä hetkellä tiedossa olevat tuulivoimahankkeet, tilanne 04/2023:

Esimerkkinä karttapohja, jota on käytetty Reisjärven tuulivoimakyselyssä kuntalaisille.

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

30.11.2023

Kyseisestä kartasta puuttuu Pihtiputaan suunnasta Reisjärven rajan ylittävä Kolminurkan tuulivoima-alue.

Karttapohja auttaa sekä vakituisia että vapaa-ajan asukkaita hahmottamaan missä määrin ja mistä suunnasta voimaloita ollaan rakentamassa ja miten nämä mahdollisesti yhdessä vaikuttavat olosuhteisiin, jotka tässä vaiheessa tulee arvioida perustuen todellisiin tilanteisiin. Yhteisvaikutusten osuus korostuu yhä vahvemmin mitä enemmän voimala-alueita rakennetaan. Myös säätövoiman tarve kasvaa mitä enemmän tuulivoimaloita rakennetaan. Sen tarve tulisi myös avata eri vaihtoehdoilla. Tuulivoimahankealueiden sijainnin lisäksi tulee ihmisillä olla tieto alueelle tulevien voimaloiden määrästä ja sijainnista kattavasti.

Esitettyjen tietojen hajanaisuus ei anna kokonaiskuvaa eikä todellista informaatioita, missä laajuudessa naapuripitäjiä myöten on mahdollisesti tulossa tuulivoimatuotantoa. Se, että kaavaillut alueet tuodaan naapurikunnan rajapintaan tuo väistämättä vaikutukset myös naapurikuntien sekä maisemaan että muihin vaikutusalueisiin. Nämä tulisi avata miten ne huomioidaan ja minimoidaan niiden vaikutukset. Yli maakuntarajojen tulee havainnoida hankkeet ja niiden yhteisvaikutukset, ei vain yli naapurirajojen.

Miten arviointiohjelma ottaa kantaa myös yhteisvaikutusten kannalta merkittäviin ympäristövaikutuksiin ja ihmisiin? Esimerkiksi edellä esitetyistä kartasta voi havaita miten toteutuessaan 15 kilometrin säteellä kodistamme hankkeet Vääräjoki (40-50 voimalaa), Kiiskineva (20 voimalaa) ja Pikkukivineva (14-20 voimalaa), Lestijärvi 44 tulevat vaikuttamaan elämäämme Pitkäjärven Eteläpään niin elinolosuhteisiin, ympäristöön, maisemaan, melu ja välkehaitoista puhumattakaan. Miten näiden yhteisvaikutukset aiotaan minimoida kotiamme ja elinolosuhteitamme ajatellen. (melu, välke, maisema, luonto, ympäristö, terveys, kiinteistön arvon alenema)?

Karttapohjassa tulisi olla myös selkeästi laajemmalla alueella näkyvissä eri ilmansuunnista mahdollisesti rakennettavat sähkönsiirtolinjat. Ihmisillä tulee olla tieto miten suuria muutoksia on tulossa maisemaan ja vaikutukset omaan elämään, fyysiset, sosiaaliset, terveydelliset ja kaikki mahdollinen. Karttapohjien lisäksi tarvittavat havainnekuvat (dronekuvauksella videot) antavat konkreettista kuvaa ja mahdollisuuden arvioida eri tuulivoima-alueiden yhteisvaikutukset maisemaan, luontoon, ympäristöön ja ihmisiin.

Metsähallituksen tuulivoimavastavan kanssa käymässäni kirjeenvaihdossa todetaan otettavan hankkeen vaikutusarvioinnissa huomioon tarvittavin osin kaikki lähiseudulle kehitteillä olevat muut tuulivoimahankkeet, jos ne ovat konkreettisesti kehitteillä. Arviointiohjelmassa tulee avata miten toimija määrittelee *konkreettisesti kehitteillä olevat hankkeet*. Nähtävästi Pikkukivineva ei ole konkreettisesti kehitteillä, vaikka asukkaana katson sen sitä olevat, koska parhaillaan meneillä tuulivoimatoimijan lähestyminen maanomistajia, joille esittelee hanketta ja sopimus pohjia allekirjoitettavaksi. Ilman tuota konkreettista vaihetta ei tule seuraavaa vaihetta.

Tuuli- ja aurinkovoimaloiden tekninen kuvaus

Hankealue sijoittuu pääosin metsätalousvaltaiselle alueelle. Kaavailtu tuulivoima-alue sijaitsee syrjäisellä alueella keskellä luontoa, johon kaavaillaan 200 metrin napakorkeuteen kohoavia kymmenien tuulivoimaloiden tuotantoalueita infrastruktuureineen voi perustellusti kutsua teollisuusalueeksi. Eikö olisi syytä arvioida teollisuuden näkökulmasta tällaisen hankkeen vaikutukset, koska luontoa rakennetaan täysin teollisuuskäyttöön teollisessa mittakaavassa. Arviointiohjelmassa tulee arvioida miten minimoidaan tällaisen

POPELY/2497/2023

30.11.2023

mittaluokan tuulivoimatuotannon vaikutus sekä retkeilyyn että matkailuun, joka Maasydänjärven ympärillä merkittävä elinkeino. Nämä tulee huomioida jo suunnitteluvaiheessa ennakoiden ja arvioida ja avata haittavaikutukset ja korvattavuus aiheutuvasta haitasta ja miten haitalliset vaikutukset aiotaan konkreettisesti minimoida. Onko haittojen minimoiminen mahdollista muutoin kuin vaihtoehdon V0 toteuttamisella.

Perustukset tulee purkaa tuulivoimatoiminnan loputtua. On erikoista, että maan alle jäävien perustusten kohdalla voidaan tehdä poikkeus verrattuna muuhun rakennusjätteenseen. Ennen kuin ollaan valmiita perustuksia jättämään maan alle, on tehtävä tutkimusta, mikä vaikutus niillä on maaperään, biodiversiteettiin ja eroosioon.

Jätehuoltomääräyksistä poikkeaminen ei saa vaarantaa asianmukaista jätehuollon järjestämistä, aiheuttaa vaaraa tai haittaa ympäristölle tai terveydelle tai aiheuttaa roskaantumista. Miten tämä aiotaan turvata.

Tuulivoimayhtiöiltä voidaan edellyttää haittakorvauksia. Haittakorvausten vaatimuksista on jo esimerkkimaita. Tanskassa on odotus, että tuulivoimayhtiö osallistuu kantaverkon vahvistamisen kustannuksiin ja maksavan markkinahinnan, ja vähän yli kuten Ruotsissa, siirtolinjojen alle jäävästä maasta. Lisäksi he edellyttävät tuulivoimayhtiön purkavan betoni- ja teräspäruustukset elinkaaren lopussa. Näin edellyttävät myös Saksa, Ranska, Italia ja erinäisissä määrin myös UK sekä Alankomaat ja Espanja.

Ihmiset, talous ja elinkeino

Olen Reisjärven kuntalainen ja kotini sijaitsee Pitkäjärven rannalla Eteläpäässä. Ohessa hankkeen YVA-arviointiohjelman karttamateriaalista kuva, johon **punaisella** pisteellä merkitty kotimme Eteläpää Pitkäjärven eteläisessä osassa. Muutimme Reisjärvelle ja rakensimme kymmenen vuotta sitten kotimme luonnonkauniin järven rannalle, luonnon keskelle, erilleen muusta asutuksesta ja elämästä – terveydellisistä syistä. Rakennuspaikan valinta kyseiselle paikalle oli vahvasti perusteltu. Eipä tullut mieleen vuonna 2012 tonttia ostaessa, että Pitkäjärven rannalla tulee olemaan asumiselle ulkoinen uhka, joka pilaa maiseman, puhumattakaan kaikista niistä tekijöistä, joita ei vielä edes tiedetä, mitä pitkällä aikavälillä tuulivoimalat aiheuttavat.

Kartasta voi nähdä miten koko tuulivoimala-alue on tarjolla meille koko leveydeltään 24/7. Miten hanketoimija aikoo turvata meille avautuvan maiseman niin ettei järvimaiseman tausta peity tuulivoimaloista? Mikä on se vapaa sektori maisemasta, jossa ei ole näkyvissä tuulivoimaloita?

Vesielementti tuo paljon muuttujia, jotka arvioinnissa tulee huomioida ihmisten, talouden ja elinkeinon näkökulmasta. Toiminimeni tarjoaa työnohjauspalveluja, jota voidaan tarjota myös luonnossa. Kuinka moni haluaa työnohjausta ja työhyvinvointipalveluja ympäristössä, jonka läheisyydessä ja näkyvissä on tuulivoimateollisuusalue. Arviointiohjelmassa tulee huomioida elinkeinon kohdistuvat haitat ja niiden korvaukset.

Miten hanketoimija aikoo varautua, huomioida ja korvata kiinteistöömme kohdistuvan arvon alennuksen luonnonmaiseman muuttuessa teollisuusmaisemaksi tuulivoimatuotantoalueen toteutuessa?

Tuulivoimatoimijan tulee huomioida kaikessa vaikutusten arvioinneissa tuulivoimalat suhteessa vesielementtiin niin sulan veden kuin jääpeitteen aikana. Jo nyt on nähtävissä tuulimittausmaston näkyvyys vedessä ja jäällä. Kirkkaan jääpeitteen aikana heijastukset moninkertaistuivat pituussuunnassa.

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

30.11.2023

Maisema ja kulttuuriympäristö

*Rakentamisvaiheen päätyttyä tuulivoimalan rakenteet tulevat näkymään laajalle alueelle suuren kokonsa ja sijaintinsa johdosta. Näkymiä kohti hankealuetta avautuu avoimilta alueilta, kuten hankealueita kohti suuntautuneilta vesi-, tie-, kallio-, peltoja suoalueilta. Näkymiä ympäristöstä kohti tuulivoimaloita katkaisevat rakennukset, rakenteet ja erityisesti kasvillisuus. Esimerkiksi rakennetuilla ja metsäisillä alueilla tämäntyyppisiä **pitkiä näkymäakseleita katkaisevia elementtejä on yleensä runsaasti**. Hankkeesta tehdään näkymäalueanalyysi, jossa tutkitaan alueet, josta on näkymäyhteys voimaloihin.*

Kotimme Pitkäjärven Eteläpäässä tulee olemaan yksi niistä harvoista kohteista, johon ei ole mitään näkymäakselia katkaisevaa elementtiä tuulivoima-alueen suhteen. Kaavailtu hankealue ollaan rakentamassa täysin rakentamattomaan metsään, lukuun ottamatta tuulimittausmastoa, joka kyseistä hanketta varten jo pystytetty ja käytössä 2 vuotta. Siitä olemme saaneet hyvin esimakua sekä korkeuden, välkkeen ja heijastusten suhteen. Pitkäjärven eteläisestä suunnasta katsottuna alue tulee muuttamaan täysin järvimaiseman sekä meidän vakituisten asukkaiden kuin kaikkien vapaa-ajanasukkaisten osalta. Vääräjoen tuulivoimahankkeen toteutuessa on järvimaisemamme tuhottu totaalisesti. Hankealue on kohtisuoraan kotiimme tarjolla 24/7. Näkymää ei pääse pakoon ulkona eikä sisällä. Kotimme keittiön, olohuoneen ja saunapuolen ikkunat eivät ole syyttä järvelle päin.

*Maisemavaikutuksia havainnollistetaan valokuvasoitteiden avulla huomioiden myös tuulivoimaloiden lentoestevalojen vaikutukset. Lisäksi tehdään 3D-mallinnettu video dronekuvaukseen pohjautuen, jossa tuulivoimalat on istutettu realistiseen, ns. oikeaan maisemaan **neljässä eri kuvauspaikassa** ja lisäksi tehdään video aurinkovoima-alueesta yhdestä kuvauspaikasta. Arviointiohjelmasta ei käy ilmi mitkä nämä kuvauspaikat ovat. Olen ollut yhteydessä Metsähallituksen tuulivoimavastaavaan ja ehdottanut, että yksi kuvantamispaikka tulee olla meidän maisemanäkymämme, vaikka se ei kuulukaan mm Kangaskylän arvokkaaseen maisema-alueeseen. Kotimme rannasta sen voi tehdä. Meille tuo maisema on arvokkain, vaikka ei olisikaan virallisesti luokiteltu arvokkaaksi maisemaksi. Olemme ainoa kohde, johon tuulivoima-alue myllyineen ja torneineen tulee näkymään alueena koko leveydeltä ja on lisäksi sijainniltaan vesielementin taustalla. Näkymä ei rajoitu pelkästään taivaalle vaan myös lentoestevalojen heijasteet tulevat olemaan mittavat järvenpinnassa sekä määrältään että ajoitukseltaan. Lisäksi tuulivoimaloiden valkoiset rungot tulevat heijastumaan järven pintaan valkoisina viivoina. Ja on huomattava veden pinnan kertautuva vaikutus näihin näkymiin.*

Tuulivoimarakentamisen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat yleensä maisemaan. Tuulivoimarakentaminen ja siihen liittyvät sähkönsiirron ratkaisut näkyvät maisemassa ja vaikuttavat maisemarakenteeseen, maiseman luonteeseen ja laatuun. Näin myös Vääräjoen hankealueella. Maisema on muutakin kuin visuaalinen maisemakuva. Maisemaan liittyy myös aineettomia tekijöitä: alueen historia, ihmisten kokemukset, toiveet, arvostukset ja asenteet vaikuttavat maiseman kokemiseen. Tuulivoiman vaikutuksia selvittäessä ja tuulivoima-aluetta suunniteltaessa onkin tärkeää kiinnittää huomio maiseman historiaan, toiminnalliseen luonteeseen sekä esteettisiin ja kulttuurisiin arvoihin. Oletan, että museovirasto tulee tekemään selvitystyötä alueen mahdollisista muinaismuistoista, torppariasutuksesta sekä Pikkuradan historiallisesta merkityksestä. Tuulivoimayritystä tulee velvoittaa teettämään alueesta museoviraston tekemään selvitystyön. On huomioitava myös niiden merkitys ja arvo ympäristössä. Lisäksi on hyvä selvittää alueen geogätköpaikat, onko siellä sellaisia. Alueella innokkaita geo-harrastajia.

30.11.2023

VAMA:n uuden alueluettelon mukaan maakuntamme hienoimpia maisemia ovat mm Reisjärven kulttuurimaisemat. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA2021) ovat edustavia esimerkkejä suomalaisesta kulttuuri- ja luonnonperinnöstä, johonka myös Reisjärven maisemat luokitellaan kuuluvaksi. Miten tuulivoimarakentamisella voidaan vaalia tätä maisemakokonaisuutta? Mitkä ovat ne toimenpiteet, jotka suojelevat maiseman arvon heikkenemistä? Toivon, että näitä avataan jatkossa ja tehdään selvitys asiasta.

Julkaisussa Arki arvokkaalla maisema-alueella tuo esille seuraavaa. Tuulivoimarakentamisen suunnittelun periaatteen mukaan tuulivoimarakentamiselle soveltumattomia alueita ovat muun muassa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. Miten voidaan yhteensovittaa maisema-arvojen vaaliminen ja tuulivoimarakentaminen? Suunnittelussa tulee huomioida kunta maisemakokonaisuutena, visuaaliset vaikutukset ja näkyminen, tuulivoimaloiden keskinäisen ryhmittelyn vaikutus, sähkönsiirtoratkaisujen maisemavaikutukset sekä tiestön rakentamisen vaikutus kokonaisuutena sekä mahdolliset louhokset. Lisäksi on huomioitava muut mahdolliset tuulivoima-alueet, jotka maakuntakaavan mukaan ovat ehkä-alueita. Kuntaa ja sitä ympäröiviä kuntia kolmen maakunnan (Pohjois- ja Keski-Pohjanmaa sekä Keski-Suomi) alueilla on katsottava kokonaisuutena lintuperspektiivistä. Nyt kokonaisuutta ei hahmota kukaan eikä yksittäisten hankkeiden välillä tehdä riittävästi yhteistyötä, jotta suunnitteluvaiheessa nähtäisiin kokonaisvaikutus alueemme luonnolle ja ihmisille. Yhteisvaikutuksia tulee avata selosteissa huomioiden kokonaisuutena tuulivoiman koko elinkaari. Maisemavaikutusten arvioinnissa on painotettava yhteisvaikutuksia myös alueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Arviointiohjelmassa tulisi avata myös sitä miten paljon kaavailtu tuulivoimatuotantoalue tulee viemään ilmatilaa niin yhden voimalan kuin 40 ja 50 voimalan osalta. Ja lisäksi on hyvä tehdä laskenta vähintään 20 kilometrin säteellä eri voimaloiden vaatima ilmatila yhteensä.

Tuulivoimaloita ei sijoiteta maisemallisesti arvokkaille alueille eikä niiden lähialueille niiden maisemallisten arvojen turvaamiseksi. Arviointiohjelmasta ei avaudu miten tämä aiotaan turvata. Miten esim. retkeilyalue Huuhankallion maisema aiotaan turvata. Vai rakennetaanko sinne vielä korkeampi näkötorni, jotta turvataan näkymä yli maakuntarajojen kaikkiin tuulivoimatuotantoalueisiin.

Luonnon keskelle kaavaillun hankkeen osalta on paikallaan tehdä ympäristötaselaskelma, jossa otetaan huomioon laajalla näkökulmalla Metsähallituksen jättämät päästöt tuulivoimaloiden valmistusmaihin, kuljetusten päästöt sisältäen räjäytykset, louhinnan, maansiirtotyöt, huoltoteiden ja siirtolinjojen rakentamisen sekä voimaloiden käyttöiän jälkeisen purkamisen perustuksineen, romuttamisen ja kierrätyksen.

Linnusto

Arvioinnissa on hyvä avata miten ja millaisella voimalasijoittelulla voidaan välttää luonnonympäristön pirstoutuminen ja ekologisen yhteyden säilyminen niin linnustolle kuin kaikille muillekin eläimille.

Tutkimusten valossa tuulivoimalan ilmestymisellä maisemaan on vaikutuksia ainakin metsäkanalintujen lisääntymiseen. Linnut väistävät voimalan aiheuttamaa liikettä soidinten ja pesinnän aikana. Metsäkanalintujen on todettu törmäävän usein voimalan vaaleisiin torneihin. Lisäksi tiestö ja siirtolinjojen rakentaminen pirstovat metsämaisemaa ja aiheuttavat välillisiä vaikutuksia elinympäristön muutosten kautta. Pitkäjärven ympäristö

30.11.2023

on metsäkanalintujen soidinaluetta. Tuulivoima aiheuttaa riskin kanalintujen, kuten metsojen ja teerien, soidinalueiden säilymiselle ja soidinmenojen häiriintymiselle.

Pitkäjärven alueella tehtyjä havaintoja kymmenen vuoden ajalta:

- metsäkanalinnut; teeri, metso, riekko, pyy
- maakotka (keväisin ja alkukesin havaittavissa taivaalla, pesimäalue Lestijärven rajan tuntumassa, tekopesä Kivinevan tuntumassa)
- kalasääksi, joka kevät/alkukesä 2-5 yksilöä havaittavissa Pitkäjärven yllä
- harmaahaikara (useita vuosia pesinyt Pitkäjärven rannoilla)
- kuikka Pitkäjärven vakioasukas
- kaakkuri Pitkäjärven vakioasukas
- vesilinnut; mm telkkä ym sorsalinnut – Pitkäjärven vakioasukas
- joutsen (muutama pariskunta vuosittain pesii rannoilla)
- kurjet Pitkäjärven ympärysoilla vakituksia asukkaita, muuttomatkoilijoita keväisin ja syksyisin Pitkäjärven yllä
- muuttajat; joka syksy satojen tukkakoskeloiden ja isokoskeloiden levähdyspaikka Pitkäjärvi
- runsas pikkulinnusto; myös harvinaisempia esim Puukiipijä, Pulmusten levähdyspaikka

Muu eläimistö

Metsäpeura

Vääräjoen tuuli- ja aurinkovoimapuisto sijoittuu Suomenselän metsäpeurapopulaation tunnetulle, vuoden ympäri käytössä olevalle, esiintymisalueelle. Tuulivoimahankkeen vaikutukset metsäpeurapopulaatioon kohdistuvat siis kolmeen elinkierröllisesti tärkeään aluekokonaisuuteen: kesälaitumiin, talvilaitumiin ja vasomisalueisiin. Häiriövaikutus syntyy hankkeen eri vaiheiden sekä niiden ja mahdollisten muiden lähialueiden hankkeiden yhteisvaikutuksesta (Helldin ym. 2012).

Vääräjoen alue on osa metsäpeurojen elinalueita todetaan arviointiohjelmassa. Ottaen huomioon kaikki muut kaavailut tuulivoima-alueet on osoitettava, miten turvataan myös metsäpeurojen kannalta yhtenevät metsäalueet, jotka yhä vahvemmin rikotaan tuulivoimarakentamisen toimesta. Metsäpeurojen liikkumista voi havaita niin Sievin kankaalla Maasydänjärven tuntumassa, Reisjärven pohjoisosassa mm Pitkäjärven maastossa sekä muualla Reisjärvellä (Raura, Levonperä, Mäntyperä ym kylät) ja Lestijärven maastossa Syrin seudulla. Jo nyt on havaittu metsäpeuran liikkeissä muutoksia ja epätyypillistä samoilua mm kylien pinnoissa. On erikoista, että tähän asti metsäpeuran olemassaoloa ei ole noteerattu esim Lestijärven tuulivoimarakentamisen yhteydessä. Miten tämä aiotaan turvata Vääräjoen hankkeessa? Arviointiohjelmassa jää paljon auki miten kaavailut asiat aiotaan toteuttaa ja mikä merkitys niillä on kyseisen lajin ja elinolosuhteiden turvaamiseksi.

Maankäytön muutoksissa pitää jo suunnitteluvaiheessa ottaa huomioon metsäpeuroille tärkeät elinympäristöt, erityisesti vasanhoitoalueiksi soveltuvat suoalueet ja niiden lähimetsät sekä talvielinympäristöksi soveltuvat jäkäläkankaat

Maa- ja metsätalousministeriö on julkaissut 2023:21 Metsäpeuran kannanhoitosuunnitelman. Hoitosuunnitelma tuo esille tämän hetken uhkia ja haasteita metsäpeurakannan elinvoimaisuudelle. Tärkeimmiksi haasteiksi on tunnistettu maankäytön muutokset

30.11.2023

tuulivoimarakentamisen muodossa ja suurpetokantojen kasvu ja levinneisyysalueen laajentuminen. Kannanhoitosuunnitelmassa on otettu huomioon uusin tutkimustieto, viimeisin metsäpeurakannan kehitys ja tähän mennessä toteutuneet kannanhoitotoimenpiteet. Hoitosuunnitelman päivitys on toteutettu osana MetsäpeuraLIFE-hanketta vuosina 2020–2022, Suomen riistakeskuksen toimesta.

Lähtökohtana kannanhoidolle on elinvoimainen ja turvattu metsäpeurakanta. Hoitosuunnitelman mukaan päätavoite pitkällä tähtäimellä on säilyttää Suomen metsäpeurakanta riittävän suurena sekä perimältään monimuotoisena. Kainuun osakannan kehityssuunta on saatava kasvavaksi, **eikä Suomenselän osakanta saa pienentyä**. Lauhavuoren ja Seitsemisen kansallispuistoihin tehdyistä palautusistutuksista syntyneiden osakantojen kasvu ja **yhdistyminen Suomenselän osakantaan on turvattava**. Pitkällä tähtäimellä Suomenselän ja Kainuun osakantojen tulee yhdistyä. Tavoitteena onkin hoitotoimenpiteiden alueellinen kohdentaminen juuri sen alueen erityispiirteet ja vaatimukset huomioon ottaen.

Isona riskinä elinympäristöjen säilymiselle tällä hetkellä on suunnitteilla oleva voimakas tuulivoimarakentaminen. Vaikka tuulivoiman vaikutuksesta metsäpeuraan ei suoraa tutkimusta olekaan, pirstovat ja vähentävät ne metsäpeuran elinympäristöä, ja käyttäytymiseltään samankaltaisella porolla vaikutukset ovat olleet negatiivisia (Skarin ym. 2016). Tällä hetkellä tuulivoimarakentaminen ja suunnitelmat ovat keskittyneet erityisesti Etelä-, Keski- ja Pohjois-Pohjanmaalle ja siellä monille hyvälle metsäpeuran elinalueille (kuviot 3).

Kannanhoitosuunnitelman hoitotoimenpiteissä tuulivoimaloiden metsäpeuraan kohdistuvien ympäristövaikutusten osalta todetaan: ”Selvitetään tuulivoimarakentamisen ja sen käytön aikaisia vaikutuksia metsäpeurojen elinympäristön käyttöön, vasomiseen ja vaellusreitteihin ja varmistetaan näitä seikkoja koskevan tiedon saavutettavuus tuulivoimatoimijoille.” Miten arviointiohjelma huomioi edellä kuvatut seikat, ellei sillä vielä ole käytössä tuulivoimarakentamisen ja sen käytön aikaisista vaikutuksista tietoa? Mitä tällä saavutetaan, ellei odoteta valmistuvaa tutkimustietoa vaan toimitaan ns ensin hutkitaan ja sitten tutkitaan- periaatteella? Miten tuulivoimatoimija vastaa aiheuttamistaan haitoista metsäpeurakannan kehitykselle ja turvaa toimenpiteillään haittojen minimoimisen?

Tuulivoimarakentamista ohjataan kaavoituksella ja strategisella suunnittelulla ja sen sijoittaminen linjataan tyyppillisesti maakuntakaavan yhteydessä. Riistahallinnon ja -tutkimuksen osallistuminen valmistelu- ja lausunnotyöhön onkin tärkeää, jotta metsäpeuran elinympäristövaatimukset ja vaelluskäyttäytyminen osataan huomioida. Luonnonvarakeskuksessa on jo suunnitteilla selvitys tuulivoiman vaikutuksista metsäpeuralle, kun metsäpeura-alueille Keski-Pohjanmaalla on rakennettu ensimmäisiä voimala-alueita. **Näitä tuloksia on syytä odottaa ja huomioida** ennen kuin laajempia alueita metsäpeura keskeisillä elinalueilla kaavoitetaan tuulivoimalle. Luonnonvarakeskus on omissa lausunnoissaan tuulivoimakaavoista tuonut esille, että rakentamisessa keskeisille vasanhoito- ja talvehtimisalueille tulisi olla varovainen, sillä vaikutuksista metsäpeurakantaan, vasatuottoon ja vaelluksiin ei vielä ole riittävästi tietoa, mutta poroa koskevat havainnot vaikutuksista ovat negatiivisia. On hyvä muistaa, että nykyiset metsäpeurojen elinalueet sijoittuvat useiden maakuntien alueelle. Siksi metsäpeura ja sen elinympäristöjen ja osakantojen yhtenäisyys tulisi huomioida maakuntakaavoituksen lisäksi laajemmalla strategisella maankäytön suunnittelussa. Tärkeintä metsäpeuran elinympäristön

POPELY/2497/2023

30.11.2023

hoidossa on varmistaa, että **elinympäristöä on tarjolla ja käytettävissä vähintään saman verran kuin nyt, ja että se muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden.**

Jatkossa edellytetään tarkempaa tutkimustietoa, onko edes mahdollista rakentaa ja sijoittaa tuulivoimaloita niiden rikkomatta ekologisia käytäviä ja vaarantamatta eläinten kulkureittejä, reviirejä ja lisääntymistä. Eläimet vaativat yhtenäistä metsäaluetta. Jatko selvityksessä on hyvä avata toimia miten voidaan ennaltaehkäistä luonnonpirstoutuminen ja eläimistön elintilan ja lisääntymisen vaarantuminen.

Vääräjoen tuulivoimahankkeessa tämä saavutetaan vain ja ainoastaan vaihtoehdon VEO toteuttamisella.

Muiden eläinten osalta

Pitkäjärvi on eläimistöltään niin kuin kasvillisuudeltaan runsasta ja ainutlaatuistakin. Pitkäjärven ympäristössä omakohtaisia havaintoja seuraavista eläinlajeista:

- lepakko
- saukko, useita havaintoja vuosien aikana järveä ylittämässä jäällä, myös kesällä uiskentelee järven rannassa, keuhkoin ja alkukesästä rantamilla ja ojissa

Alla olevista suurpedoista omakohtaiset havainnot vuotuisasti.

- susi (kuuluu Kiiskilän susireviirin piiriin)
- karhu
- ahma
- ilves
- hirvi
- villisikahavainto noin kahden kilometrin säteellä Eteläpäästä

Hyönteiskanta runsasta; mm loppukesästä ja syksyllä runsaasti sudenkorentoja

- Pitkäjärven ympäristön kasvillisuus on epätyypillistä tälle alueelle. Kasvillisuudessa piirteitä lehtomaisesta vyöhykkeestä. Kasvit houkuttelevat hyönteisiä alueelle.

Melu ja Välkevaikutukset

Melu

Arviointityössä tulee huomioida myös melun osalta niin rakentamisvaihetta kuin tuulivoimatutuotanto-vaihetta ajatellen vesielementin moninkertainen vaikutus melun kantavuuteen niin sulanveden kuin jääpinnan aikana. On hyvä avata millä keinoin ja miten aiotaan turvata melun minimoiminen rakentamisvaiheessa sekä tuotantovaiheessa. Miten mittauksessa huomioidaan nämä elementit ja mihin mittaukset perustuvat. Miten mahdollisilta meluhaitoilta vältytään ja entä jos niitä aiheutuu miten turvataan inhimilliset asu-olosuhteet myös Pitkäjärven eteläpäässä?

Tuulivoimahankkeen meluvaikutuksia arvioidaan YVA-selostusvaiheessa tekemällä melumallinnukset laskennallisella menetelmällä ylärajatarkasteluna. Arvioinnissa hyödynnetään kansallista ohjetta tuulivoimamelun mallintamiseksi (Ympäristöministeriö 2014).

Arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös tuulivoimaloiden lentoestevalojen yöaikainen maisemaa muuttava vaikutus. Koska tuulivoimaloiden maisemavaikutukset ulottuvat

POPELY/2497/2023

30.11.2023

laajalle alueelle ja ovat pitkäaikaisia, tulee erityisesti kiinnittää huomiota niiden sijoitteluun ja tehdä huolellinen suunnittelu, joka huomioi myös tuulivoima-alueen läheisyydessä olevat luonnonsuojelualueet sekä Maasydänjärven alueen virkistyskäytön. Jotta ihmiset, jotka hakeutuvat näihin maisemiin virkistäytymään ja nauttimaan luonnon rauhasta, tulee tuulivoimaloiden sijaita niin etäällä, etteivät ne ole näkyvissä eikä kuultavissa. Tähän odotan selvitystä, miten asia voidaan huomioida luontoa, ihmisiä ja eläimistöä kunnioittaen niin että ihmiset voivat edelleen kokea luonnossa liikkumisen virkistävänä, rentouttavana ja voimauttavana kokemuksena. Edelleen on mahdollista hiljaisilla alueilla nauttia hiljaisuudesta ja on konkreettisesti luonnonrauha-alueita.

Kun voimaloiden napakorkeus on 200 ja valot pimeässä punaiset olemme saaneet esimakua tuulimittausmastosta, miten se näkyy ja vaikuttaa maisemaan. Tuulivoimalat tulevat olemaan täysin meidän katseemme alla, suora näkymä kotiimme/rantaamme.

- esimakua tuulimittausmastosta auringon valon heijastuessa ja osuessa mastoon tulee masto korostetusti näkyviin maisemaan ja selkeästi nähtävissä 10 kilometrin päähän kotiimme. Sama ilmiö tulee esiintymään myös mahdollisten tuulivoimaloiden kohdalla. Kappalemääräisesti niitä vain on joko 40 tai 50 enemmän, mihin auringonvalo osuessaan saa aikaan saman ilmiön.

- pimeän aikana tuulimittausmaston punainen välkkyvä valo heijastuu pitkälle veden pintaan, jääpinnalla vielä pidemmälle, jopa yli puolen välin järveä. Ja tämä monistettuna 40 tai 50 voimalan eritahtisena välkkeenä. Miten tällainen häiriö voidaan estää. Ei muuten kuin toteuttamalla vaihtoehto VE0.

Joskus joku on sanonut onko niitä voimaloita pakko katsoa. Harvoin kukaan rakentaa kotiaan sillä mielellä, ettei etupihalle eikä järvimaisemaa kauniine väreineen taivaalla katsota. Maisema on osa kotiamme. Siksi kotimme on rakennettu juuri sille paikalle missä se on.

Melu ja välkemittauksia tehtäessä ja asetettaessa raja-arvoja arviointiohjelman mukaan tulette käyttämään vanhentuneita raja-arvoja. Jotta mittaus vastaa nykyvoimaloiden kokoa ja tehoa tulee raja-arvot ja mittaukset vastata ajantasaista ja nykyisiä voimalakokoja ja tehoja. Melumallinnuksesta on asianmukaista olla riippumattoman asiantuntijan lausunto käytettävissä. Hyvin valmisteltu ja todelliseen tilanteeseen perustuva mittaus estää ikävien ongelmien syntymistä jatkossa.

Yhteisvaikutusten arviointi

Tuulivoimasta väistämättä aiheutuu haittoja asukkaille, eläimille, biodiversiteetille, pohjavesille ja ympäristömaisemalle. Tuulivoimahanke ei voi olla vaikuttamatta alueen asuinviihtyvyyteen ja kiinnostukseen lähialuetta kohtaan. Jatkossa nämä heikennykset on huomioitava ja esitettävä kompensatioita vaikutusten vähentämiseksi.

Arviointiohjelmassa on esitetty lukuisia karttapohjia, joissa kuvattu mitä eri toimintoja kaavailtu tuulivoimatuotantoalue tulee joko peittämään täysin tai osittain ja mitä eri vaikutusalueita jää kaavailun alueen alle/jalkoihin tai vaikutusalueen piiriin. Pohdin, että jos nuo kaikki esitetyt karttapohjat asetellaan päällekkäin tulee konkreettisesti havaittua miten moninaisesti asioihin kyseisellä alueella tulee olemaan vaikutuksia sekä lyhytaikaisia että pitkäaikaisia, jopa pysyviä. Yhteisvaikutusten arviointi korostuu ei pelkästään tämän hankkeen osalta vaan myös kaikkien lähialueiden hankkeiden osalta.

POPELY/2497/2023

30.11.2023

Hankealueen lähiympäristön muut hankkeet tunnistetaan ja kuvataan. Käynnissä tai suunnitteilla olevien hankkeiden tiedot tarkastetaan YVA-selostukseen. Yhteisvaikutusten arvioinnissa huomioidaan mahdolliset yhteisvaikutukset muiden lähiympäristön tiedossa olevien tuuli- ja aurinkovoima- sekä voimajohtohankkeiden kanssa. Myös lähisöllle sijoittuvat muut hanketyypit huomioidaan arvioinnissa.

Yhteisvaikutusten arviointiin tarvitaan ajanmukaiset ohjeistukset. Itä-Suomen aluehallintovirasto on nostanut esille tilannearvion ja kokonaiskuvan rakentumisen tarpeellisuutta miten yhtenäinen hankekokonaisuus liittyvät toisiinsa. Vääräjoen tuulivoimahanke Sievissä on osa Pohjois-Pohjanmaan maakunnan hankkeita. Alue on rajapinnalla Keski-Pohjanmaan hankkeiden kanssa. Reijärvisinä olemme vielä Keski-Suomen maakunnan rajanaapurina. Kokonaiskuvan avaaminen ja sen pohjalta vaikutusten arviointi ja haittojen minimoiminen on tarpeellista arviointiohjelmassa. Vaikutuksia ihmisiin ja ihmisten elinympäristöön ja sosiaalisiin vaikutuksiin arvioijalla tulee olla erityistä asiantuntijuutta mm sosiaalisten vaikutusten arviointiin ja terveydensuojelun osalta. Mitä on se konkretia jota tuotetaan ihmisiin kohdistuvista vaikutuksista, sosiaalisesta hyväksyttävyydestä ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnista? Mikä painoarvo niillä on vaikutusten arvioinnin osalta lopputulosta ajatellen?

Ympäristöministeriön vuoden 2016 ohjeistukset jättävät paljon varaa tapauskohtaiselle päätöksenteolle ja vastuutetaan selvityksen tekijää. Arviointien laatua on vaikea arvioida, mikäli hanketta ja sen selvityksiä arvioiva ei ole maisema-asiantuntija. Nykyisten ohjeiden sijaan tarvitaan sitovat vaatimukset.

Tuulivoimarakentamista vaivaa tutkimustiedon puute suurten voimaloiden vaikutuksista. ”Suomessa ei ole mitään muuta näin suurta suunniteltujen infrahankkeiden kokonaisuutta, josta ei ole tehty eikä ole tekeillä ilmiön mahdollisimman kokonaisvaltaista, systemaattista tutkimusta. Tuulivoiman käytännön suunnittelu ja rakentaminen Suomessa juoksee alan tutkimuksen edellä”. Tutkijat esittävät Suomeen erityistä tuulivoiman tutkimusohjelmaa sekä haittojen seurantaa, myös tuulivoimaan liittyvän poliittisen päätöksen tueksi.

Kyse on meille merkittävästä asiasta tulevaisuuden elinolosuhteitamme ajatellen.

Kaikista ei ole elämään luonnon keskellä, hiljaisuuden keskellä. Nykyään tuntuu, että ei meillä ole edes oikeutta edellyttää sellaisia olosuhteita, vaikka kuinka olisit hakeutunut paikkaan, jossa ei muuta olekaan kuin luonnon rauhaa. Koviksi on mennyt arvot tässä maailmassa.

Elämä on valintoja. Kaikkea ei voi mitata rahassa. Valitettavasti tuntuu, että näillä luonnon kauniilla kunnilla ei todellisuudessa ole minkäänlaisia todellisia luontoarvoja, kun puheeksi otetaan raha.

Mielipide 8

Esitän useamman henkilön puolesta voimakkaan vastustuksen koko kyseistä hanketta kohtaan. Alue on luonnon kannalta aivan liian suuri ja käsittääksemme alueella on jo useampi tuulivoimahanke vireillä. Sähkölinjojen reittisuunnitelmat ovat jokseenkin oudot.

Tärkeimpänä ja ehdottomasti kielteisenä on, kartassa punaisella näkyvä sähkölinjan reitti. Se kulkee täsmälleen kotipaikkamme päältä ja kuta kuinkin talomme päältä (olen siis tilan omistaja). Ihmettelen suuresti ettei asiasta ole suoraan otettu yhteyttä maanomistajiin tai linja suunnitelman läheisyydessä maata omistaviin. Kyseinen linjaushan

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

Kirjaamo

www.ely-keskus.fi

PL 86, 90101 Oulu

Y-tunnus 2296962-1

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

POPELY/2497/2023

30.11.2023

kulkisi lisäksi Kleemolan ja Määttälän kylien läpi jättäen runsaasti alleen taloja ja maataloutta.

Koska tämä tieto tästä kannanotto mahdollisuudesta tuli meillä muualla oleville viime tiipassa, sain valtuuden edustaa 4 muuta maa-alueeseen liittyvää henkilöä.

Näin ollen vastustamme koko hanketta.

Mielipide 9

Mielipide sähkönsiirtoreittiin SVE2:

Tämä vaihtoehto menee läpi Myllykosken kylän pirstoen metsiä ja rumentaen maisemaa. Toiset vaihtoehdot menisivät asumattomien seutujen läpi. Jos SVE2 toteutettaisiin kokonaisuudessaan maakaapelilla olisi tilanne toinen. Suuri sähkölinja keskellä metsätilaa aiheuttaa huomattavan arvon alenemisen kiinteistöille eikä lunastusmenettelyssä saatu mitätön korvaus muuta asiaa.

Mielipide 10

Tuulivoimala on joka tapauksessa tulossa.

Sähkönsiirtolinjojen selostuksia tarkasti tutkiessa **ainoaksi järkeväksi vaihtoehdoksi osoittautui siirtoreitti SVA3**

Tälle Lestijärven kautta Halsualle suuntautuvassa sähkönsiirron reittivaihtoehdossa tulee olemaan kaikkein vähiten negatiivisia vaikutuksia.

Vähiten haittaa;

- asutukselle
- luonnolle
- luontotyypeille
- linnuille ja muille eläimille
- liikenteelle
- maatalouselinkeinolle
- virkistykselle
- kulttuurihistoriallisille reiteille ja alueille

Mikään muu reittivaihtoehto ei tule kysymykseen.

Mielipide 11

Asun Reisjärven Kangaskylässä ja olen hieman huolissani ylipäättään tästä tuulivoimarakentamisen suunnitelmien suuresta määrästä lähialueilla.

Täällä asumisessa yksi parhaista asioista on luonnonrauha, ja kauniit maisemat - saa olla kaukana kaikesta kaupunkia muistuttavasta. Suunniteltu alue muuttaisi noita maisemia myös oman kylän osalta merkittävästi. Lisäksi huolta herättää mahdolliset meluhaitat sekä voimaloiden välke. En kiellä, etteikö sähköntuotannon asiat ole tärkeitä. En silti haluaisi tuulivoimaloita noin lähelle omaa asuinpaikkaani, niinkuin suunnitelmassa näkyy.

Mielipide 12

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

POPELY/2497/2023

30.11.2023

Pohjois-Pohjanmaan alueen luonnon säilyttäminen on ensiarvoisen tärkeää ja pyydän nyt nöyrimmin että otatte arvioinneissanne huomioon sen haavoittuvuuden uusiutuvan energian rakentamisen alla.

Luonto on meille monelle niin tärkeä osa elämää että mitkään sanat eivät riitä kuvaamaan sitä valtavaa ahdistusta minkä tämä menettämisen pelko aiheuttaa. Uusiutuvan energian rakentaminen voi äkkiseltään kuulostaa hyvältä ja sellaisena se meille tiedotteissa ja mediassa myydään, mutta tämä minkä omin silmin on kotipaikkakunnallaan täällä Reisjärvellä nähnyt, on muuttanut muidenkin kuin minun mielipidettäni sen hyväksytystä. Metsää kaatuu nyt hirveää vauhtia. Eilen viimeksi katselin parin kilometrin päässä kotoa kun vanhaa kuusikkoa laitettiin nurin, eikä risuakaan jäänyt pystyyn, vain myllätty maa jonka uusiutuminen kestää kauan emmekä me sitä enää ole näkemässä vaikka vanhaksikin asti eläisimme. Tuulivoimaloiden tieltä kaatuu taas lisää metsää ja samoin sähkönsiirtolinjojen ja tiestöjen rakentamisen vuoksi. Metsäkato on valtava alueella johon suunnitellaan useitakin tuulivoima-alueita. Kun eri naapurikunnissa muutaman kilometrin säteellä tehdään tuulivoimaloita ja oma kunta tekee niitä ja lisäksi metsänomistajien omat hakkuut niin mitä metsistä jää jäljelle!

Sievin metsät on nyt jo pirstottu, sieltä ei tuttujen eränkävijöiden mukaan enää kovin kummoisia yhtenäisiä metsiä löydy. Ne ketkä vastustavat tuulivoimaloita näistä syistä, joutuvat niiden maanomistajien jotka rahaa saavat näistä hankkeista vihan kohteeksi. Jopa perheitä on hajonnu näiden riitojen vuoksi, tiedän henkilökohtaisesti tapauksia.

Meille reisjärvisille on vaikutusta Sievin Vääräjoen suunnitellulla hankkeella. Myllyt näkyvät ja kuuluvat kauas. Sukumme mökki on Pitkäjärvellä ja elävästi on jäänyt mieleen eräs ihana melontaretki kun mieheni kanssa lähdimme Pitkjärvestä melomaan pitkin Vääräjokea. Erään joenmutkan takaa yllätimme upean metsäpeurauroksen juomassa joesta vettä ja saimme ihailta tovin tätä ainutlaatuista eläintä. Me olimme sen kotimaisemissa ja häiritimme sen rauhaa, onneksi vain hetkellisesti kanootin kyydissä. Jos tätä häiritsemistä sitten vertaa siihen että tämä alueelle istutettu metsäpeurapopulaatio joutuu väistymään metsä- ja kaivinkoneiden ja valtavan rakennusmelun, ihmisten, autojen ja lopulta suurien välkkyvien, humisevien tornien tieltä niin ehkä valitsisivat mieluummin retkeilevät kävelijät ja melojat.

Myllyt aiheuttavat luonnon nisäkkäiden kokeman stressin ja elintilan vähenemisen ja metsäkadon lisäksi hyönteis- ja pölyttäjätuhoja, lintutuhoja, lavoista irtoavien muovimyrkyjen leviämistä marja- ja sienimaille, terveydellistä haittaa välkkeen ja infraäänien myötä, luontomatkailun vähenemistä, asuntojen arvon laskua, loma-asukkaiden vähenemistä kunnissa, luontomatkailuyrittäjien töiden vähenemistä, metsästäjien saalismäärien vähenemistä ja paljon muuta ikävää.

Lyhyesti sanottuna koko elämänlaatu huononee merkittävästi jos joudumme elämään myllyjen keskellä. Enkä koe kovin eettisenä koko tuuliteollisuudenalaa lainkaan kun ajatellaan missä ja mistä tornien ja lapojen materiaali tehdään.

Haluan luottaa siihen että siellä teillä ELY-keskuksella ymmärretään tämän teollisuudenalan hankaluus ja halutaan arvostaa luontoamme ja ymmärretään että vastapuolella ei paina mikään muu kuin raha.

Kiitos teille ymmärryksestänne ja voimia työssänne.

Mielipide 13

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

Kirjaamo

www.ely-keskus.fi

PL 86, 90101 Oulu

Y-tunnus 2296962-1

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

POPELY/2497/2023

30.11.2023

Tuulivoima teollisuus ei tue vihreää siirtymää, voimaloiden, teiden sekä linjojen edestä joudutan raivaamaan todella suuria määriä metsää, luonnon monimuotoisuus kärsii, runsas määrä eri eläinlajeja kärsii rakentamisesta ja myllyistä.

Kun luontoa tuhotaan pysyvästi todella laajoilla alueilla, se aiheuttaa metsäkatoa. Normaaleissa metsänhakuissa istutetaan taimia tilalle, siirtolinjat vaativat paljon puutonta suoja-alueita, samoin leveät tieväylät, sekä myllyjen tontit, niihin ei voi istuttaa uutta puustoa. Puiden määrä vähentyessä myös paikallinen ilmasto muuttuu. Puut muodostavat ekosysteemin, joka tasoittaa kuumuus- ja kylmyyshuippuja, laajat metsät varastoivat todella suuren määrän vettä ja näin lisäävät ilman kosteutta ja ehkäisevät kuivumista.

Lähipaikkakunnille on tulossa paljon myllyjä ja kokonaisuutta ei oteta tarpeeksi suunnitelmassa huomioon. Laajemmat yhteisvaikutukset luonnolle, eläimille, vesistölle ja ihmiselle täytyy selvittää Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan sekä Keski-Suomen jo olemassa olevat myllyt sekä näille alueille suunnitteilla olevat, näistä täytyy saada yhteisvaikutus selville ennen kun uusia myllyjä voi tehdä minnekään. Kaavoitukset ja uusien alueiden suunnittelu tulee keskeyttää selvitysten ajaksi.

Paljonko sähköä todella tarvitsemme Suomessa vai haluammeko tuhota luontomme ulkomaalaisten yritysten voittoihin? Vesivoimaa on jouduttu ohijuoksettamaan, ydinvoimaa ei voida täysillä pyörittämään ja ohjaamaan verkkoon, aurinkopaneelien omistajat joutuvat maksamaan jos verkossa on liikaa sähköä. Silti sähkö on välillä kallista, tuuli/tuurivoimaa on hankala hallita.

Kannattaa myös huomioida haitat esimerkiksi Ruotsissa jossa myllyjä on ollut huomattavasti kauemmin, siellä kiinteistöjen arvot ovat laskeneet jopa 40% myllyalueilla. Liian lähelle taloja, yrityksiä, kesämökkejä ei saa rakentaa 4 km on lyhyt matka äänen kulkea ja näköhaittaa tulee todella paljon ja kauaksi. Melumallinnus ei saa mennä vanhan lain mukaan, se on tehty paljon matalammille myllyille jotka ovat myös teholtaan pienempiä. Tuulivoimayhtiöt kertovat tekevänsä lain mukaan nämä äänimallinnukset, mutta se ei riitä jos laki asiasta on vanha, mutta ikävä kyllä voimassa. Tämä on yksi syy miksi firmoilla on kova kiire, vastuut ovat muuttumassa ja kannattavuus tätä kautta heille heikkenee. Joillakin alueilla on melu-ongelmaa ratkottu lapojen reunat muutettu sahalaitaisiksi. Kotkia ja muitakin lintuja kuolee lapojen törmäykseen, tämä ei tilannetta kyllä helpota. Myllyjen siipiin jää paljon hyönteisiä jotka ovat elintärkeitä koko ekosysteemille, pölyttäjät eivät saa vähentyä, tämä asia täytyy saada parempaan huomioon.

Sopimuksissa pitää myös vaatia tuulivoimayhtiötä keräämään rahastoa myös kivijalan/anturan purkuun ja purku pitää määrätä yhtiölle automaattiseksi vastuuksi, vaihtuupa omistavayhtiö kuinka monta kertaa hyvänsä hankkeen aikana, huomioitava tämän hetken ympäristö- ja jätelakiin, yhdenvertaisuutta muihin yritystoimintoihin, miksi sallitaan ulkomaisille yhtiöille helpotuksia Suomen luonnon sotkemisesta. Verovirastosta on otettu kantaa että kiinteistövero tulee maksaa jos kivijalka/myllyn pohja on edelleen olemassa vaikka itse mylly olisi purettuna. Kuka veron maksaa? Kuuluu lain mukaan maan omistajalle.

Pohjavesiä pitää suojella ja tämän takia kivijalat pitää purkaa pois. Tarkastellaan koko isoa aluetta minne Suomessa on myllyjä tulossa, pohjavetemme ovat nyt todella suuressa vaarassa pilaantua. Tuulivoimateollisuutta täytyy kohdella yhdenveroisesti muiden teollisten yritysten kanssa ja siltä pitää vaatia ympäristölupa. Suomella ei ole varaa menettää puhtaita pohjavesiä, ulkomaille vietävän sähkön takia.

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

30.11.2023

Voimaloiden lavoista irtoaa mikromuovia, sen vaikutus marjoihin, sieniin, pohjaveteen, sitä kautta ravintoon päätyminen ihmisille ja eläimille, tämän terveysvaikutus täytyy tutkia puolueettomalla toimijalla.

Eläimiin kohdistuvat rasitteet esim. peura joka on tänne alueelle monien vuosien työn kautta saatu uudelleen asumaan, nyt sen reviiriä häiritään kovasti. Lestijärvellä myllyjen edestä on siirtynyt isoja laumoja kesken talvea ihan eri alueille missä ne eivät ole talveh-
tineet. Viime talvena ja kevään aikana ihmiset ovat nähneet niiden liikkuvan hyvin epäta-
vallisesti eri alueille. Haapajärvellä ja Lestijärvellä sekä Halsualla on ollut voimala työ-
maita jotka ovat häätäneet ne liikkeelle. Peuratutkimukset ovat vasta kesken, tämänkin
takia on järkevää pysäyttää kaikki uudet hankkeet. Eläimistä, viitasammakoista, peu-
roista, kotkista täytyy tehdä pitempikestoiset kartoitukset, ne ovat tutkimukset ovat alu-
eella aivan liian lyhytmitaiset.

Onko Luontotutkijat puolueettomia tutkijoita kun niiden palkanmaksaja on se joka haluaa tietynlaisen tutkimustuloksen?

Siirtolinjoja ei saa viedä pakkolunastuksen kautta, maanomistajille täytyy tulla tasapuoli-
nen ja kunnollinen korvaus. Jos tuulivoimaloiden vuokratulo jaettaisiin kaikkien maan-
omistajien kesken tasapuolisesti, myös linjan alusmaat ym. lisää tila mitä hanke tarvitsee,
ei meillä olisi tällaista ongelmaa että myllyjä pukataan joka metsään. Maanomistajan
kiinnostus olisi vähäisempää kun kenellekään ei luvattaisi suuria rahasummia.

Tuulivoimayhtiöiltä täytyy vaatia haittakorvauksia: kiinteistöjen arvojen laskusta, maise-
mahaitta, meluhaitta, yritysten asiakkaiden menetystä (matkailu, maatilat, luonto-alan
yritykset), pohjavesien haitat, ympäristöhaitat, eläinhaitat, terveyshaitat. Tuulivoimayhti-
öiden tulee olla taloudellisesti mukana rakentamassa sähköverkkoja, nyt se tapahtuu
kansalaisten verovaroilla ja tuotot menevät ulkomaille.

Mielipide 14

Siirtolinjareitti SVE2 Myllykoski, Toholampi

SVE2 pirstoo ja muuttaa luonnonmukaista metsää. Häiritsee näin luonnon eläinten asu-
mis-alueita ja pesimistä. Suuri sähkölinja metsätalallisille, jotka ovat hoitaneet hyvin met-
sänsä aiheuttaa huomattavaa metsän arvon alennusta! Eikä mikään korvaus korvaa me-
netettyä arvoa metsänomistajalle eikä luonnolle! Samoin asuntojen sekä vapaa-ajan
asuntojen arvo laskee. Samoin luonnon vesistö ja lähde osuu juuri tuolle alueelle! Nämä
ovat tämän jälkeen myös mennyttä, joten nyt jäitä hattuun ja asia uudelleen keskustelta-
vaksi pöydälle ja keskustelulle myös läpinäkyvyyttä. Keskustelua ei saa eikä pidä käydä
nurkan takana pienellä porukalla vaan kaikki osalliset pyydettävä mukaan ja kerrottava
mikä hyöty / haittasuhde on. Onko tehty tutkimuksia asiasta? Informaatiota ei asiasta ole
asianosaisille tullut, onko okein!?

Mielipide 15

Mielipiteeni SVE2 sähkölinjasta. Suunnitelma pilaa metsät ja maiseman. Lähistön asun-
not ja vapaa-ajan asuntojen arvon aleneminen pilaa elämisen rauhan. Joku muu vaihto-
ehto ennemmin ja ehdottomasti maakaapelilla.

Mielipide 16

Tämä hanke on kasvanut ihan järkyttävän suureksi. Tuulimyllyjen määrä tuolle hanke-
alueelle on aivan liian suuri. Jos tämä hanke toteutuu niin silloin Sievin Kiiskiläkyllän

30.11.2023

luontoarvo on aivan täysi nolla. Voitteko kuvitella, ennen niin rauhallinen luonto on muutettu teollisuusalueeksi. Nyt ikkunasta ei näy metsän yläpuolella yhtään tuulimyllyä. Hankkeen toteutuessa niitä tulisi näkymään melkein kaikki mitä sinne oli kaavailtu. Se on pelottavaa ja todella suuri muutos. Ja mitä minä hyödyn siitä? En yhtään mitään. Tuulimyllyt ovat tulossa valtion metsämaille, jolloin yksityiset metsänomistajat eivät hyödy siitä mitään. Minulle jää vain ne kaikki haitat. Tuulimyllyjen ilmestyessä näkyviin talojen arvot tippuvat. Kukaan ei tämän päivän myyntihinnoilla tule ostamaan taloa sen jälkeen, kun tuulimyllyt ovat ikkunan takana. Kuvitelkaa omalle kohdalle, olette rakentaneet vähästä talon, jonka omistaja tulette olemaan loppuelämän halusitte tai ette.

Etelässä asuvat sanovat, että muuttakaa pois sieltä pohjoisesta, mutta miten muuttaa, kun kukaan ei osta taloa edes nyt kun tietävät sen viereen pian nousevan tuulimyllyjä. Sievin kunta tästä tietysti tulee hyötymään verotukset kautta ainakin, mutta se ei valitettavasti näy tavallisen sieviläisen ruokapöydässä.

Onko tutkittua tietoa tarpeeksi tuulimyllyjen vaikutuksesta ihmiseen, ympäristöön? Ja nyt tarkoitan puolueetonta tutkimusta, jota ei ole ollut rahoittamassa yhtiöt, jotka vetävät hankkeita. Moniko tätä hanketta vetämässä oleva henkilö olisi valmis siihen, että heidän talonsa (1,5km), päähän pystytettäisiin tuulimylly. Olen itse vierailut talossa, jossa lähin mylly oli noin 1,5km päässä, sinne kuului koko ajan tasainen ääni tuulimyllystä. Tuulimyllyjä ollessa 50kpl niin jo pelkästään pimeällä "valosaaste" on melkoinen.

Uutta tiestöä oli tulossa melkein yhtä paljon, kun tällä hetkellä sillä alueella on. Lisäksi tuolle alueelle on muitakin hankkeita vetämässä, jolloin koko alue olisi täynnä tuulimyllyjä ja joka myllylle oma tie vielä.

Tuulivoimapuistojen rakentamisessa on suuret maarakennustyöt edessä. Hankealueen lähellä on erittäin merkittävä pohjavesialue. Sieltä tulee isolle talousalueelle "Kiiskilän kirkasta", kuten vaikka Sieviin ja Ylivieskaan. Miten isot maarakennustyöt, kuten tiestöjen parantamien, uusien rakentamien, tuulimyllyjen perustamien voi vaikuttaa lähialueen pohjavesiin? Mistä tarvittava maa-aines tuodaan hankealueelle? Onko maa-ainesten ottopaikka juuri lähialueen pohjavesialueella? Ja jos on niin minkälaiset vaikutukset tai minkälaisia riskejä siihen liittyy? Koko Kiiskilänkylän alueella liikenne lisääntyy, raskaita ajoneuvoja liikkuu paljon. Liikennettä on paljon myös pohjavesialueella. Kuinka turvataan pohjaveden säilyminen edelleen hyvänä, kuinka toimitaan esim. laiterikkojen tullessa pohjavesialueella, jolloin vaarana on vaikka polttoaineiden tai öljyjen valumien maaperään. Miten hankealueen ulkopuolinen tiestö tulee kestäämään kovaa liikennettä ja mitä seuraamuksia kovalla käytöllä on toteutus vaiheessa tai sen jälkeen?

Hankealueen eteläpuolella on maakotkan pesä. Paikallisen lintuharrastajan tiedossa oli, että vuonna -21 siellä on ollut ainakin poikasia. Niin kauan kuin minä muistan, niin samalla alueella on pesinyt maakotka. Tästä olikin tutkittua tietoa, että tuulimyllyt ovat haitaksi maakotkalle. Vaarana on myös, että koituu maakotkan kohtaloksi tuulimyllyt. Havaittiinko arvioinnissa maakotkaa? Kuinka hankkeessa on otettu huomioon maakotkan laaja reviiri? Nythän myllyt ovat tulossa maakotkan reviirille?

Ihmetyttää suuresti miten vähäisellä maastotutkimuksella näin iso hanke saatetaan liikkeelle. Koko hankealua on aivan järkyttävän iso (62,5 km² = 6250 ha). Esim. pöllöjä on käyty 3 kertaa kuuntelemassa. Noin iso alue ja vain 3 kertaa. Onko maastotutkimuksista saatavilla tarkempia raportteja? Mielestäni esim lintujen ja eläinten seuranta olisi tarve tehdä pitemmällä aikavälillä. 2-3 vuoden ajan. Eivät metsästyseuran jäsenet ole perillä

POPELY/2497/2023

30.11.2023

muista linnuista eläimistä kuin metsästettävistä vain. Ei sieltä löydy aikaa eikä välttämättä edes tietoa muista eläimistä. Kuinka hankevastaavat varmistavat, että metsäseuran osaamis tason? Näihin pitää käyttää ammattilaisia, ei muita.

Hankealue on metsätalousaluetta. Pidetään sellaisena. Tuulivoimapuiston tullessa, metsät häviää ympäriltä. Tämä on nähtävissä muista puistoista. Hyvien vuokratulojen turvin kannattaa uudistaa nuorta talousmetsääkin jo, koska 30v päästä siinä on taas nuorta metsää tilalla. Kuinka voidaan varmistaa, että hankealue ei ole kohta puutonta aluetta?

Sähkönsiirtoreitti vaihtoehtoja on useampi. Mikään niistä ei saa toteutua. Ei voi olla totta, että vielä vuonna 2023 suunnitellaan ilmajohtoja. Maailmalla riehuu sotia, missä ensimmäisenä pyritään saamaan sähköt ja muut perustarpeet pois kaikilta. Eikö tässäkin tapauksessa ainut vaihtoehto olisi maakaapeli. Tuulimyllyjä sen verran vähän alueelle (tai ei ollenkaan), että onnistuu maakaapelilla.

Ilmajohdot vaativat massiiviset pylväävät sekä metsää joudutaan kaatamaan leveältä alueelta jolloin vauriot ympäristölle on 50vuotta vähintään massiiviset.

Erittäin huolissani olen myös hankealueen läpi virtaavan Vääräjoen suhteen. Miten massiiviset maarakennustyöt, ojitukset jne todellisuudessa tulevat vaikuttamaan Vääräjoen hankealueella ja alavirralla? Vääräjoki virtaa läpi Sievin kohti kalajokea. Miten Vääräjoen tilanne saadaan pysymään samanlaisena toteutuksen aikana, käytön aikana ja sen jälkeen? Tuulimyllyjen lavoista irtoa kovia muoveja. Onko tästä tutkittua tietoa kuinka vaikuttaa ympäristöön? Vesistöön?

Tämä hanke tulee vaikuttamaan niin paljon ja niin kauan alueen ihmisiin, ympäristöön, luontoon, lintuihin ja eläimiin, että hanketta ei vain voi nopealla aikataululla toteuttaa. Tästä ei tule hyötymään kukaan tavallinen ihminen, joka asuu täällä Sievin Kiiskilän kylällä. Hankkeen hyötyjät ovat kaukana täältä, missä valot välkkyisivät ja matala taajuuk- sine ääni kulkisi talon runkotolpalta runkotolpalle aiheuttaen huonoja yö unia ja pahim- millaan mielenterveys ongelmia meille.

Mielipide 17

Vastustamme ehdottomasti vaihtoehtoa, joka rikkoo Myllykosken kylän maiseman. Suuri sähkölinja toteutuessaan rikkoo tarvelee maiseman ja aiheuttaa alueen kiinteistöille huomattavan arvon alenemisen.

Maakaapelilla toteutettuna SVE2 vaikuttaisi aiheuttavan vähemmän haittaa ympäristölle ja asukkaille ja olisi siten järkevämpi vaihtoehto